

GLASILO OBČANOV

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA LITIJA

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO
LITIJA
MATIČNA KNJIŽNICA

DELEGATSKI

OBVEŠČEVALEC

Številka 9

November 1985

Delegati!

DELEGATSKI OBVEŠČEVALEC POTREBUJE TUDI NA SEJI VAŠE DELEGACIJE IN SKUPŠČINE, ČE BOSTE DELEGIRANI NA SEJO, ZATO GA NA SEJO VZEMITE S SEBOJ.

Vsebina:

Gradivo za:

	stran:
— 15. skupno zasedanje vseh zborov občinske skupščine Litija	1
— 26. sejo zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti Občinske skupščine Litija	33
— Delegatska vprašanja in odgovori	38

15. skupno zasedanje vseh zborov občinske skupščine Litija

3. decembra 1985 ob 11. uri v veliki sejni dvorani občinske skupščine Litija, Jerebova 14.

PREDLOG DNEVNEGA REDA:

1. a) Ugotovitev sklepčnosti zborov,
b) Izvolitev dveh overiteljev zapisnika,
c) Predlog dnevnega reda,
2. Uresničevanje socialne politike in zagotavljanje socialne varuosti v občini Litija v letu 1985 — točka bo obravnavana skupno s skupščino za socialno varstvo Litija,
3. Predlog dolgoročnega razvoja občine Litija za obdobje 1986—2000 »Litija 2000«,
4. Predlog dogovora o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986—1990,
5. Predlog za občinska priznanja za leto 1985,
6. Vprašanja in predlogi delegatov.

PREDSEDNIK
SKUPŠČINE OBČINE LITIJA
Branko Pintar, l. r.

Točka bo obravnavana skupno s skupščino skupnosti socialnega varstva Litija

URESNIČEVANJE socialne politike in zagotavljanje socialne varnosti v občini Litija v letu 1985

I. UVOD

Zapletenost družbenoekonomskega položaja, v katerem živimo in delamo delovni ljudje in občani je zahtevala, da sprejmemo Samoupravni sporazum o uresničevanju socialno varstvenih pravic. S tem smo dobili možnost, da socialna vprašanja rešujemo uspešneje in učinkoviteje.

Naša socialna politika teži k zahtevi, da se ekonomski viri razporejajo na podlagi dela in delovnih učinkov in ustvarijo pogoje za zadovoljevanje potreb. Bistvene značilnosti sedanjega družbenoekonomskega stanja z vidika socialne politike so nesorazmerja med družbenoekonomskim položajem organizacij združenega dela. Visoka inflacija ne pušča posledic samo v gospodarstvu, njene posledice čutijo tudi delovni ljudje in to zlasti v nesorazmerju med rastjo osebnih dohodkov in cen. To pa pomeni, da zlasti delavci tistih organizacij združenega dela, ki poslujejo na robu rentabilnosti z nizkimi osebnimi dohodki kljub dobremu delu vse težje ohranjajo svoj standard. Pri proučevanju podatkov je ugotovljeno, da kar 11% gospodinjstev v SR Sloveniji meni, da prihodki ne zadostujejo za tekoče življenjske potrebe, 79% pa meni, da le do neke mere.

Dokaj veliko število delavcev in občanov išče izhod v varstvenih ukrepih, veliko pa jih skuša zboljšati svoj položaj s prihodki, ki jih pridobiva z dodatnim delom. Delavci ne podpirajo varstvenih ukrepov, čeprav jim njihov položaj to dopušča. Menijo namreč, da je treba zagotoviti take pogoje za gospodarjenje, ki bodo lahko pridnim krili osnovne življenjske potrebe. To pa narekuje hitrejšo izvajanje stabilizacijskih programov in s tem zagotavljanje pogojev za zboljšanje njihovega ekonomskega položaja, kar pa bo tudi pozitivna sprememba na socialnem področju. S tem bo omogočeno, da socialna politika ne bo odvisna od vnaprej omenjenih ekonomskih in finančnih virov, temveč bo stopnja reševanja posameznih socialnih problemov odvisna od ekonomskih rezultatov. Velika je odgovornost družbenopolitične skupnosti, da realno oceni ali bodo njeni občani zmogli velika povečanja cen komunalnih storitev, stanarin in drugih stroškov, ko pa še vedno v vseh OZD ni zaustavljeno upadanje realnih osebnih dohodkov in pokojnin. Rast cen predvsem prizadene tiste delovne ljudi in občane, ki imajo nizke osebne dohodke, zato morajo biti vsake povišane cene dobro utemeljene.

Temeljni nosilci socialne politike in socialnega varstva so torej delavci v organizacijah združenega dela in občani v krajevnih skupnostih, ki uresničujejo tudi večino pravic v samoupravnih interesnih skupnostih s področja socialnega varstva in se morajo zato aktivneje vključevati v oblikovanje socialne politike. Samoupravne interesne skupnosti s področja socialnega varstva vedno bolj dodeljujejo pomoči le tistim občanom, ki jih na podlagi ocene konkretnih življenjskih razmer resnično potrebujejo, kar je v skladu z novim sporazumom o uresničevanju socialno varstvenih pravic. Občinska skupnost socialnega varstva v preteklosti ni imela pravega vpliva pri uresničevanju socialne politike, saj poznamo neusklajen sistem socialno varstvenih ukrepov, ki je do sedaj onemogočal učinkovito in racionalno socialno politiko. Dogajalo se je, da so bili ukrepi posameznih skupnosti protislovnii, da so pri uveljavljanju socialno varstvenih pravic delovali številni avtomatizmi, ki so omogočali, da so posamezniki prejeli socialno varstvene pomoči, čeprav so imeli ustrezne pogoje za življenje. Samoupravni sporazum o uresničevanju socialno varstvenih pravic, ki je bil sprejet v letu 1984 in se je pričel uresničevati s 1. majem 1985, je temeljni dokument na področju socialne politike v SRS, s katerim naj bi odpravili prejšnje nepravilnosti. Dosledno uresničevanje tega sporazuma zahteva zagota-

vljanje socialne varnosti na podlagi ugotavljanja stvarnega položaja družine in posameznika, kar pa je tesno povezano z enotno skupno evidenco prejemnikov socialno varstvenih pomoči, ki se je v občini Litija pričela izvajati v mesecu aprilu 1985. Z izvajanjem tega sporazuma in uvedbo enotne skupne evidence je še bolj poudarjena vloga krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela, ki morajo v sodelovanju s Centrom za socialno delo prispevati k doslednemu uresničevanju socialne politike, kar pa v letošnjem letu še ni prišlo do izraza. Vloga skupnosti socialnega varstva je predvsem v povezovanju in usklajevanju potreb in interesov delavcev, delovnih ljudi in občanov v zvezi s socialnim varstvom, čeprav jih le-ti izpostavljajo v posameznih občinskih samoupravnih interesnih skupnostih — ustanoviteljih skupnosti socialnega varstva. Usklajevanje teh potreb in interesov ter iskanje rešitev za nastale probleme je nujno potrebno na enem mestu, to je v skupnosti socialnega varstva, ki to področje povezuje. V to skupnost se vključujejo kot ustanoviteljice: Skupnost socialnega skrbstva, Skupnost otroškega varstva, Skupnost za zaposlovanje, Samoupravna stanovanjska skupnost in enota Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, od ostalih skupnosti pa tudi Občinska zdravstvena skupnost in Občinska izobraževalna skupnost. Skupnost socialnega varstva si je delno že pridobila vidnejše mesto in vlogo v okviru delovanja socialnega varstva in tudi sodelovanje z občinskimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi — ustanoviteljicami se razvija in je boljše kot pretekla leta, vendar bo potrebno še veliko narediti, da bo obojestransko sodelovanje popolnoma usklajeno in bo skupnost socialnega varstva resnično imela v občini tisto vlogo za katero je bila ustanovljena. Uveljaviti pa se bo morala tudi kot enakopravni zbor občinske skupščine, saj bi morala glede specifične funkcije tekoče spremljati družbenoekonomsko problematiko v občini in s tem v zvezi stanje socialne varnosti na vseh področjih.

A. Uresničevanje socialne politike in zagotavljanje socialne varnosti v okviru skupnosti socialnega skrbstva

V skupnosti socialnega skrbstva je težišče dela predvsem v čimboljšem prilagajanju dejavnosti socialnega skrbstva interesom in potrebam delavcev in občanov ter zagotavljanju materialne in strokovne pomoči ogroženim posameznikom in družinam s težnjo za zagotavljanje njihove socialne varnosti in njihovo normalno vključevanje v družbeno skupnost. Izvajanje nalog s tega področja je tudi osnovna naloga Centra za socialno delo. Usmerjenost socialne politike v naši družbi in pa metode socialnega dela zahtevajo kvalitetni premik od pretežno kurativnega na preventivno delovanje. Ob neugodnih gospodarskih in družbenih gibanjih, ki imajo negativne posledice na osebnosti in družbeni standard delavcev ter ostala življenjska področja, se povečuje število socialnih problemov in s tem tudi obseg nalog s področja socialne problematike. Za uspešno reševanje le-te pa bi bila na Centru za socialno delo potrebna teamska obravnava, katere pa brez kadrovske dopolnitve s psihologom ni možno razvijati. V socialnem skrbstvu zagotavljamo naslednje oblike denarnih pomoči: stalna družbena denarna pomoč kot edini vir in dopolnilni vir preživljanja, začasna in enkratna denarna pomoč, plačila oz. doplačila za oskrbovance v domovih za starejše občane, zavodil za usposabljanje in vzgojnih zavodih, plačila ali doplačila rejnin in preventivne medicinske rehabilitacije. Uveljavljanje in dodeljevanje teh pomoči se izvaja po določilih samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialno varstvenih pravic. Število prejemnikov denarne pomoči — edini vir ne narašča, ampak je celo v upadu, medtem ko je število prejemnikov denarne pomoči — dopolnilni vir nekoliko v porastu. Upadanje števila upravičencev do denarne pomoči — edini vir je tudi posledica doslednega izvajanja novega sporazuma in je takšno stanje pričakovati tudi v prihodnje, kajti v naši družbi imajo za delo sposobni občani možnost pridobiti sredstva za preživljanje z delom in iz dela (zaposlitev, pokojnina, kmečka pokojnina). Duševno in telesno prizadetim osebam pa se zagotavlja socialna varnost po posebnem zakonu, s katerim se za te osebe določa status invalida in se jim zagotavljajo oblike družbenega varstva, nadomestilo za invalidnost in dodatek za tujo nego in pomoč. Narašča pa število enkratnih in začasnih denarnih pomoči, kajti te pomoči iščejo tudi upokojeanci in zaposleni delavci, ker s svojimi nizkimi dohodki ne morejo več pokriti življenjskih stroškov, kar je bolj zaskrbljujoče dejstvo. Nekatere denarne pomoči se uveljavljajo tudi v funkcionalni obliki. V letošnjem letu pa ugotavljamo porast potreb po zavodskem varstvu ostarelih in s tem tudi plačila in

doplačila oskrbnih stroškov. V okviru dejavnosti socialnega skrbstva je organizirana tudi pomoč za ostarele občane, ki niso več sposobni sami zadostiti svojim življenjskim potrebam in rabijo tujo nego in pomoč. Dejavnost Občinskega odbora Rdečega križa je na tem področju zelo pestra, saj so od dodeljevanja materialnih pomoči (npr. obleka, obutev, posteljnina in tudi hrana) do različnih oblik sosedске pomoči. Njegovi člani, organizirani v koordinacijski odbor Rdečega križa pa so s svojim prostovoljnimi delom v veliko pomoč v razvijanju teh oblik pomoči. Te oblike pomoči bo potrebno še bolj krepiti in jih razširiti v vse krajevne skupnosti. V primeru ko te oblike pomoči niso možne ali ne zadostujejo in če občan sam to želi se mu zagotavlja socialna varnost v domu starejših občanov. V občini imamo splošni socialni zavod Dom »TISJE«, katerega kapaciteta je 180 postelj in v katerem je približno 70 članov domske skupnosti iz naše občine.

Število otrok v rejništvu se bistveno ne spreminja, posvečena pa je tudi večja skrb zagotavljanju socialne varnosti teh otrok. Tudi v organizacijah za usposabljanje in vzgojnih zavodih se število vključenih otrok oz. mladostnikov bistveno ne spreminja. V skupnosti socialnega skrbstva torej skrbimo za socialno varnost občanov tako, da jim nudimo vse oblike socialnovarstvenih storitev na področju socialnega varstva otrok in družine ter varstva odraslih, kakor tudi pomoč pri urejanju medsebojnih odnosov, vse bolj pa razvijamo dejavnost predzakonskega, zakonskega in družinskega svetovanja. Pri izvajanju svoje dejavnosti se Center za socialno delo povezuje tudi s krajevnimi skupnostmi, vendar pa to sodelovanje še ni zadovoljivo, kar je treba v prihodnje izboljšati.

Pri izvajanju drugih oblik socialnega dela Center za socialno delo ugotavlja, da še posebej izstopajo problemi, ki so povezani z alkoholizmom. Alkoholizem je socialna bolezen, ki poleg ožjega in širšega okolja prizadene tudi obolelega, saj postane zasvojen od alkohola. Bistvo alkoholizma ni v pitju, temveč v posledicah, ki se odražajo v spremenjenem vedenju alkoholika. Alkoholik je vsakdo, pri katerem zaradi pitja alkoholnih pijač in njegovega spremenjenega vedenja trpi družina in delo. Za opredelitev ali je nekdo že alkoholik je odločilno mnenje ljudi, ki z alkoholikom delajo in živijo. Brez zdravljenja ni pomoči. Otroci iz družin alkoholikov pogosto kažejo različne vedenjske motnje. V naši občini je alkoholizem precej razširjen. Najbolj pereč problem predstavljajo agresivni alkoholiki. V družini pogosto prihaja do preprirov med zakoncema in otroci. Veliko družin tudi razpade. Za zdravljenje se redkokateri odloči. Odpori do zdravljenja so veliki. Boj proti alkoholizmu terja celovito in usklajeno politiko celotne družbe na vseh ravneh in področjih, od matične družine, krajevne skupnosti, skratka družbe kot celote. Boj proti alkoholizmu mora biti skupna akcija vseh dejavnikov v občini, ne pa samo Centra za socialno delo. Socialna služba se srečuje že s posledicami alkoholizma, saj se le-te odražajo skoraj na vseh področjih socialne problematike. Po dosedanjih izkušnjah je ugotovljeno, da izhaja 50% mladoletnih prestopnikov iz družin, kjer je prisoten alkoholizem, pri vedenjsko motenih otrocih pa je delež še večji in sicer 70%. V rejništvu je 65% otrok, ki so zaradi alkoholizma staršev prikrajšani za odraščanje v matični družini. Poleg tega se zaradi alkoholizma razveže 80% zakoncev. Če izhajamo iz tega, da je alkoholizem družbeni problem, potem bi se morali vsi vprašati, kaj smo storili v borbi proti alkoholizmu. Postavi se nam tudi vprašanje, zakaj v občini Litija ne deluje Koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu pri SZDL. Ravno ta odbor bi moral, kot povezovalc z ostalimi dejavniki pripraviti program, po katerem bi se v občini izvajal boj proti alkoholizmu. Drugo vprašanje je tudi, zakaj je v občini Litija toliko lokalov, kjer se točijo samo alkoholne pijače in kako se izvaja nadzor nad točenjem alkohola mladoletnim osebam.

B. Družbeno varstvo in vzgoja otroka v skupnosti otroškega varstva

V skupnosti otroškega varstva zagotavljamo socialno varnost otrokom v obliki družbenih pomoči v denarni ali funkcionalni obliki, zagotavljamo varstvo matere in otroka ob rojstvu ter omogočamo čimvečjemu številu predšolskih otrok organizirano vzgojo in varstvo v vzgojnovarstvenih organizacijah in vzgojne programe za otroke, ki niso vključeni v redno vzgojnovarstveno dejavnost.

V občini Litija je v redno vzgojnovarstveno dejavnost vključenih 505, oz. približno 27% vseh otrok v starosti od 8 mesecev do 6 let. Vsi predšolski otroci so leto pred vstopom v šolo vključeni v vzgojni program priprave na šolo — »mala šola«. Ta program je za starše brezplačen. Za 4 — 5 letne otroke v tistih krajevnih skupnostih, kjer

ni enote vzgojnovarstvene dejavnosti, organizirata Vzgojnovarstvena organizacija Litija ali Osnovna šola Gabrovka 80-urne vzgojne programe. V letošnjem letu so se 80-urni programi izvajali za 5 skupin otrok.

V skupnosti otroškega varstva se izvaja tudi program družbenih pomoči otrokom. Do letošnjega leta so se te pomoči dodeljevale na osnovi dohodkovnih censusov, ki so bili vsako leto dogovorjeni v okviru Skupnosti otroškega varstva Slovenije. Z novim Samoupravnim sporazumom o uresničevanju socialnovarstvenih pravic se od 1. 5. 1985 dalje družbene pomoči dodeljujejo do zneska dogovorjene ravni socialne varnosti, ki pa je za različne kategorije prebivalstva različna. Za vse šoloobvezne otroke v občini Litija se je družbena pomoč v letošnjem letu nakazovala direktno šolam, ki je tem otrokom omogočila brezplačno malico, razliko do višine odobrene pomoči pa so v denarni obliki prejeli starši. Za predšolske otroke je bilo na isti način organizirano plačilo oskrbnine v VVO. Za izjemno socialno ogrožene družine, kjer doseženi dohodki družine v preteklem letu niso zagotavljali vsaj 70% dogovorjene ravni socialne varnosti, je bila redna vzgojnovarstvena dejavnost za otroke brezplačna, stroške pa je v celoti pokrivala občinska skupnost otroškega varstva.

V skupnosti otroškega varstva pa zagotavljamo sredstva tudi za izvajanje pravic, ki jih ima zaposlena mati ob rojstvu otroka. To je pravica do porodniškega dopusta (105 + 141 dni) in nadomestilo osebne dohodka v času porodniškega dopusta. To nadomestilo se od 1. decembra 1984 sproti valorizira, v skladu s spremembami Samoupravnega sporazuma o uresničevanju pravic do porodniškega dopusta in se tako približa znesku, ki bi ga delavka dosegla, če bi opravljala svoje delo v delovni organizaciji, vendar tega zneska nadomestilo ne sme presegati. Ob rojstvu otroka prejme vsaka mati tudi zavitek za opremo novorojenčka, ne glede na to, ali je mati zaposlena ali ne. Letno prejme zavitek za opremo novorojenčka približno 300 upravičencev, na porodniškem dopustu pa je približno 145 mater. Pri tem je potrebno povedati, da so v tem številu zajete vse matere, tudi tiste, ki niso v tem koledarskem letu pričele s koriščenjem porodniškega dopusta, kot tiste, ki so trenutno odsotne z dela, zaradi nosečnosti in poroda. V koledarskem letu je za približno 30.100 delovnih ur plačanih nadomestilo osebne dohodka v času porodniškega dopusta v občini Litija.

C. Socialna varnost v okviru izobraževalne skupnosti

Občinska izobraževalna skupnost skupaj s šolami zagotavlja zboljšanje pogojev za šolsko prehrano in za zmanjšanje stroškov te prehrane (financiranje vodij šolske prehrane in dodatnih kuharic). Skrb za smotno in ceneno organiziranost šolske prehrane je torej prvenstveno obveznost šol in izobraževalne skupnosti, medtem ko skupnost otroškega varstva plača namesto staršev stroške prehrane kot funkcionalno obliko družbene pomoči otrokom, v kolikor so po sporazumu o uresničevanju socialnovarstvenih pravic do nje upravičeni.

Č. Socialna varnost v zvezi z zdravstvenim varstvom

Zakon o zdravstvenem varstvu in samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva določata, da so uporabniki dolžni iz svojih dohodkov prispevati del sredstev k ceni zdravstvene storitve (participacija). V obeh pravnih virih je tudi določeno, da nekatere kategorije uporabnikov niso dolžne prispevati participacije, oziroma da pri uveljavljanju pravic do zdravstvenega varstva ni mogoče terjati plačila participacije, ko gre za točno določene bolezni. Vsa določila se v Občinski zdravstveni skupnosti Litija dosledno uresničujejo. V samoupravnem sporazumu o uresničevanju zdravstvenega varstva so podrobno urejene tudi pravice uporabnikov do nadomestila osebne dohodka za čas bolezni in nesreč pri delu. S 1. 1. 1984 se nadomestila osebne dohodka za čas bolezni izplačujejo v breme sredstev organizacij združenega dela, nadomestila osebne dohodka za čas nege družinskega člana pa v breme sredstev zdravstvene skupnosti. Od 1. 7. 1985 velja sprememba samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva, ki se nanaša na tekoče (mesečno) usklajevanje osnove za izračun nadomestila osebne dohodka z rastjo osebnih dohodkov v OZD.

D. Socialna varnost v zvezi z zaposlovanjem

V skupnosti za zaposlovanje se zagotavlja socialna varnost brezposelnim občanom in rešuje problematika brezposelnosti, ki pa

v letošnjem letu v naši občini ni predstavljala pereč problem. Brezposelni občani, prijavljeni na skupnosti za zaposlovanje, prejemajo po kriterijih določenih v samoupravnem sporazumu o uresničevanju socialnovarstvenih pravic, denarno nadomestilo oz. denarno pomoč za čas brezposelnosti. Povprečni čas prejemanja denarnih nadomestil je tri mesece, povprečni čas prejemanja denarnih pomoči pa štiri mesece. Po odloku o določitvi najnižjega zneska, ki zagotavlja socialno in materialno varnost delavca, so bile v letošnjem letu izvedene že tri valorizacije osebnih nadomestil. Sredstva za pripravo delavcev na zaposlitev v letu 1985 niso bila koriščena, zaradi potreb po usposabljanju invalidnih oseb in večjih stroškov za pokrivanje socialne varnosti. Pri skupnosti je bilo prijavljenih več oseb, ki bi bile upravičene do te dajatve, vendar je bilo dogovorjeno z organizacijami združenega dela, kamor so bile napotene na pripravo, da stroške usposobitve krijejo organizacije same. V času od januarja do septembra 1985 so se usposobile tri invalidne osebe, od tega sta dve osebi pričeli usposabljanje že v letu 1984. V septembru sta bili poslani na usposabljanje še dve invalidni osebi, ki sta pridobili status invalida. Potrebe po usposabljanju invalidov so zdaleč višje kot pa so možnosti, zato je čakalna doba v nekaterih primerih več kot eno leto.

Na področju štipendiranja je šolsko leto 1984/85 potekalo v znaku umirjanja sprememb v zvezi z zakonom o usmerjenem izobraževanju, vendar pa z novimi nalogami ob spreminjanju samoupravnega sporazuma o štipendiranju. Število štipendistov se je po lanskem skoku ustalilo. Gmotni položaj družin štipendistov je bil izredno slab, saj je več kot polovica štipendistov iz družin z dohodkom pod 5.500 din mesečno na člana družine v letu 1983. Temu primerna je tudi višina štipendije, ki je bila povprečno 6.290 din, razlika h kadrovski štipendiji pa 4.350 din mesečno. Na višino povprečne štipendije vpliva tudi dejstvo, da polovica štipendistov biva v dijaških, študentskih in drugih domovih, druga polovica pa se vozi v medkrajevnem prometu in tako vsi prejmejo dodatke za večje stroške solanja. Problem se pojavlja pri kadrovskem štipendiranju, saj je teh štipendij v naši občini zelo malo, samo 116 učencev in študentov prejema kadrovsko štipendijo (podatek za šol. l. 1984/85). Za šol. l. 1985/86 pa so delovne organizacije v naši občini razpisale skupno 86 novih kadrovskih štipendij. Od 41 podpisnikov sporazuma o štipendiranju, štipendije podeljuje le 13 TOZD oz. DO, nekaj jih je letos prenehalo s štipendiranjem, novih kadrovskih štipenditorjev pa ni.

E. Socialna varnost v stanovanjskem gospodarstvu

V stanovanjski skupnosti rešujejo svoja stanovanjska vprašanja delavci TOZD, delovnih skupnosti in delovni ljudje, ki združujejo delo pri občanih, ki samostojno z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko dejavnost (obrtniki), vendar pa morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— da znesek čistega mesečnega dohodka na člana družine ne presega 50% poprečnih mesečnih čistih osebnih dohodkov delavcev v SRS, za mlade družine, pri katerih nobeden od zakoncev ni starejši od 30 let velja omejitev 60%.

— da samski delavec s čistimi mesečnimi dohodki ne presega 90% povprečnih mesečnih čistih osebnih dohodkov delavcev v SRS.

Svoja stanovanjska vprašanja rešujejo v tej skupnosti tudi upokojenca, invalidi, udeleženci NOV in starejši za delo nesposobni ljudje, za katere pa prej navedene omejitve ne veljajo. Velikost stanovanj za posamezne tipe gospodinjstev je povzeta po družbenem dogovoru o skupnih osnovah za zagotavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji. Po teh merilih so posamezna gospodinjstva upravičena do naslednjih velikosti stanovanj: 1 član — enosobno stanovanje, 2 člana — enoinpolsobno ali dvosobno stanovanje, 3 člani — dvosobno stanovanje in 4 člani — trosobno stanovanje. Eden od pogojev za prevzem stanovanja je tudi vplačana lastna udeležba stanodajalcu. Višina lastne udeležbe je odvisna od vrednosti stanovanja in dohodkov delavca ali občana, ki stanovanje pridobiva. Zaradi padajoče realne vrednosti osebnih dohodkov je v teku sprememba teh meril. Predvidoma bodo s 1. 1. 1986 sprejeta nova merila, po katerih bodo pridobitelji stanovanjske pravice prispevali občutno nižjo lastno udeležbo. Sistem varovanja socialne varnosti stanovalcev je tudi delno nadomeščanje stanarin. Delno nadomeščanje stanarin v družbenih in zasebnih stanovanjih sodi v okvir socialnovarstvenih pomoči, ki so opredeljene v Samoupravnem sporazumu o uresničevanju socialnovarstvenih pravic.

F. Socialna varnost starejših oseb v okviru pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Na raven pokojnin upokojenec v Sloveniji v letu 1985 so vplivale akontativna in dokončna uskladitev pokojnin na podlagi gibanj osebnih dohodkov vseh zaposlenih na območju republike v letu 1984, poračun razlike v uskladitvi za to leto, uskladitev pokojnin, uveljavljenih v različnih razdobjih, nova višja najnižja pokojninska osnova in uskladitvi pokojnin med letom na podlagi gibanj osebnih dohodkov zaposlenih v letošnjem letu. Redno medletno usklajevanje pokojnin je določeno z zakonom in samoupravnimi splošnimi akti pokojninske skupnosti. Za letošnje leto je dogovorjena uskladitev pokojnin najmanj za 60% doseženega dejanskega porasta osebnih dohodkov vseh zaposlenih na območju republike oz. tudi več, če bodo na voljo tudi sredstva. Najnižje pokojnine so se, merjeno v odstotkih, povečale bolj kot druge pokojnine, povečalo pa se je tudi število uživalcev varstvenega dodatka. Na videz minimalno povečanje najnižje pokojninske osnove je vendarle pomembno vplivalo na gmotni položaj upokojenec z najnižjimi pokojninami. Povprečje vseh pokojnin je večje od lanskoletnega povprečja vseh pokojnin po izvedeni drugi uskladitvi pokojnin za 79,6%, po posameznih vrstah pokojnine pa je povečanje različno. Najbolj so se povečale družinske pokojnine, najmanj pa starostne. Prav družinske pokojnine so v povprečju najnižje, sledijo jim invalidske pokojnine, relativno najugodnejše pa so starostne pokojnine. S 1. decembrom 1985 je predvidena še ena uskladitev pokojnin, in sicer še za 6%.

V občini Litija imamo 2.293 upokojenec, povprečna pokojnina v desetih mesecih letošnjega leta pa je znašala 28.797 din. Povprečna višina starostne pokojnine v naši občini je znašala 32.179 din, invalidske pokojnine 27.798 din in družinske pokojnine 23.062 din. Varstveni dodatek je v naši občini prejelo 319 upokojenec, in sicer pri starostnih pokojninah 83 upokojenec v povprečni višini 5.744 din, pri invalidskih pokojninah 69 upokojenec v višini 5.958 din in pri družinskih pokojninah 167 upokojenec v povprečni višini 7.304 din. Povprečni znesek varstvenega dodatka v naši občini je znašal 6.606 din. Tudi varstveni dodatek je socialnovarstvena pomoč, ki je opredeljena v samoupravnem sporazumu o uresničevanju socialnovarstvenih pravic kot prva tovrstna pomoč. Pravico do varstvenega dodatka pa ima uživalec pokojnine, če njegova pokojnina ne dosegata zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo in če njegovi dohodki skupaj z dohodki družinskih članov na posameznega družinskega člana mesečno ne presegajo zneska, ki ga s sklepom določa Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS.

G. Socialna varnost borcev, vojaških invalidov in njihovih družin

Težišče dela na področju socialne varnosti borcev, vojaških invalidov in njihovih družin spada po pristojnosti v delo občinskega upravnega organa, pristojnega za zadeve borcev NOV in vojaških invalidov. V področje tega varstva spadajo vojaški vojni in vojaški mirnodobni invalidi, družinski člani padlih in umrlih borcev, borci in udeleženci NOB s priznano posebno dobo in civilni invalidi vojne. Področje te kategorije udeležencev NOB je sistemsko dokaj dobro urejeno z zveznimi, republiškimi in občinskimi predpisi in so v teh družbenopolitičnih skupnostih zagotovljena tudi sredstva za izvajanje teh predpisov. Z zveznimi predpisi je urejen sistem temeljnih pravic borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev na enoten način za vso državo. Te pravice so: osebna in družinska invalidnina, dodatek za postrežbo in tujo pomoč, ortopedski dodatek, posmrtnina, zdravljenje v zdravilišču, zvezni dodatek za borce. Dopolnilno varstvo te kategorije je urejeno z republiško in občinsko zakonodajo. Te pravice so: invalidski in družinski dodatek, republiški dodatek za borce, rehabilitacija, republiška in občinska priznavalnina. Delo občinskega upravnega organa poteka zlasti na dosledni uporabi in neposrednem izvajanju zveznih, republiških in občinskih predpisov. Poleg tega pa upravni organ sodeluje še z vsemi drugimi pristojnimi organi, organizacijami in samoupravnimi interesnimi skupnostmi, ki skrbijo za varstvo te kategorije občanov. V letu 1985 sta bili sprejeti spremembi republiških zakonov o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne, ki sta prinesli več sprememb na področju tega varstva, katere smo tudi v celoti izvršili. V letu 1985 imamo v naši občini v evidenci 54 vojaških invalidov, 65 družinskih invalidskih upravičencev, 510 borcev s priznano posebno dvojnjo dobo, 110 borcev NOV (od tega 14 družinskih članov) prejema stalno občinsko priznavalnino. Najvišja stalna priznavalnina v letu 1985 znaša

14.000 din mesečno, najnižja 2.000 din (priznavalnino v tem znesku prejmeta samo dva upravičenca), povprečna pa 6.200 din mesečno. Sredstva za zdraviliško zdravljenje vojaških invalidov so zagotovljena v zveznem proračunu in je njihova poraba limitirana, za leto 1985 znašajo za našo občino 502.338 din. Ta sredstva pa zadostujejo približno le za zdravljenje 15 vojaških invalidov v trajanju 14 dni. Sredstva za zdravljenje borcev NOV se zagotavljajo v občinski zdravstveni skupnosti in ga je letos koristilo 30 borcev NOV. Zdravstvena in socialna varnost udeležencev NOV (osnovna in dopolnilna) je dokaj ustrezno urejena, njeno izvajanje pa je seveda odvisno od strokovnih služb in organov, ki te oblike varstva neposredno izvajajo. Za nadaljnje zagotavljanje različnih oblik socialnega varstva in skrbstva udeležencev NOV bo potrebno okrepiti in povečati napore, glede na to, da je ta kategorija občanov s staranjem vse bolj potrebna raznih oblik pomoči, različnih gerentoloških oblik zdravstvenega varstva, skrbstva itd.

H. Uresničevanje socialnovarstvenih pravic po novem in izvajanje enotne skupne evidence

V letošnjem letu se je s 1/5-1985 pričel izvajati nov Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic, ki je v to področje prinesel tudi številne spremembe. Že sprejem tega sporazuma v letu 1984 je pokazal, da tak temeljni akt, na tem področju resnično potrebujemo. Njegovo dosledno uresničevanje pa je možno le z izvajanjem enotne skupne evidence prejemnikov socialnovarstvenih pomoči, zato je bila tudi v naši občini potrebna takojšnja akcija za uvedbo enotne skupne evidence, kar nam je v letošnjem letu končno tudi uspelo. Izvajanje enotne evidence se je pričelo v aprilu 1985 na Centru za socialno delo Litija, ki je za opravljanje teh del (60%) in opravljanje računovodskih del Centra (40%) zaposlil novega delavca, na podlagi soglasja izvršnega sveta SO Litija. V tako kratkem času do izvajanja sporazuma pa ni bilo mogoče opraviti vseh, že tako zaostalih nalog v zvezi z evidenco in so se s pričetkom izvajanja novega sporazuma odpirali tudi problemi. Že sami obrazci — vloge SPN—1 za uveljavljanje posameznih vrst pomoči so bili, zaradi svoje prezahtevnosti, pomanjkljivo izpolnjeni in jih je bilo potrebno (velikokrat tudi večkrat) vračati organizacijam združenega dela in krajevnim skupnostim v dopolnitev. Le-te pa so jih predolgo zadrževale, ali pa jih celo niso poslale nazaj (predvsem KS), tako da se je postopek ugotavljanja znatno podaljšal. Ugotovljeno je bilo tudi, da je dosledno in racionalno izvajanje tega sporazuma možno le s postopnim prenosom vseh postopkov ugotavljanja pravic do socialnovarstvenih pomoči. Postopki za socialnovarstvene pomoči s področja socialnega skrbstva so se že izvajali na Centru za socialno delo. S 1/7-1985 pa je bil izvršen tudi prenos postopkov za družbene pomoči otrokom in oprostitev plačila zdravstvenih storitev iz Delovne skupnosti Skupne strokovne službe OSIS Litija na Center za socialno delo Litija, vključno z delavcem, zaradi česar je bilo potrebno v Delovni skupnosti strokovne službe med obstoječe delavce razporediti ostala dela, ki jih je ta delavec še opravljal. Na Centru za socialno delo pa se je s 1/7-1985 pričel izvajati tudi postopek za oprostitev plačevanja občinskega samoprispevka. Izvajanje vseh teh (novih) nalog je bilo v tako kratkem času težko uskladiti in jih tekoče reševati. Eden izmed vzrokov za to je tudi znatno povečanje administrativnega dela, ki ga pogojujejo vsi postopki v zvezi z uveljavljanjem, reševanjem in evidentiranjem socialnih pravic. Pri vseh teh novostih pa se je moral Center za socialno delo ukvarjati tudi s kadrovsko problematiko, ki je nastala ravno na tem področju dela (bolezni in odhod delavke), kar pa je že rešeno in se delo nadaljuje. Kljub temu pa nekaj časa še ni bilo mogoče vse postopke in vloge tekoče reševati. Redno je potrebno preverjati nakazovanje družbenih pomoči otrokom s strani delovnih organizacij, da ne bi prihajalo do dvojnega nakazovanja, zaradi izvajanja funkcionalne oblike teh pomoči. Poleg tega pa je potrebno redno spremljati stalne spremembe, ki nastajajo pri upravičencih do posameznih vrst pomoči in njihovih družinah ter pomenijo tudi spremembe pri dodeljevanju teh pomoči. Prihaja pa tudi do medletnih uskladitev teh pomoči izven določb sporazuma, ki jih je treba izvršiti, kljub temu da podirajo prvotne izračune na podlagi dogovorjene ravni socialne varnosti.

Na podlagi enotne skupne evidence je bilo ugotovljeno, da imamo v naši občini v letu 1985 naslednje število posameznih socialnovarstvenih pomoči: 319 prejemnikov varstvenega dodatka, 5 prejemnikov denarne pomoči za brezposelnost. Za delno nadomestitev stanarine je zaprosilo 114 občanov, ugodno pa je bilo rešenih 78

vlog in so ti upravičenci prejeli skupno 875.050 din delne nadomestitve stanarine. Iz sklada združenih sredstev je bilo v šol. letu 1984/85 povprečno 140 štipendistov mesečno in 80 štipendistov, ki so uveljavili razliko h kadrovski štipendiji. Za štipendije in razlike je zaprosilo skupno 269 učencev in študentov. Denarno pomoč kot dopolnilni vir preživljanja pa povprečno 90 upravičencev. Po podatkih o dodelitvi družbenih pomoči otrokom po stanju 30/9-1985 prejema družbeno pomoč 999 otrok, katerih vsaj eden od staršev je zaposlen v občini Litija. Od tega je 315 otrok iz drugih republik in 25 iz drugih občin v Sloveniji. Med prosilci za dodelitev družbenih pomoči otrokom jih je največ iz naslednjih OZD v občini: Gradmetal, Lesna industrija Litija, ŽG — vzdrževanje proge Litija, KZ Gabrovka — Dole, Predilnica, Industrija apna Kresnice ter manjše število iz ostalih OZD. Funkcionalno obliko družbene pomoči v obliki plačila prehrane v šoli in delnega ali celotnega plačila oskrbnin v VVO prejema 94 otrok v občini. Na priporočilo Skupnosti otroškega varstva Slovenije so se po sklepu skupščine OSOV Litija zneski odobrenih družbenih pomoči od 1/9-1985 dalje povečali za 30% na osnovo od 1/5-1985. S tem se je delno ublažilo izredno povečanje življenjskih stroškov v socialno ogroženih družinah. Od 1/5-1985 pa je bilo do oprostitve plačila participacije v zdravstvenem varstvu upravičenih 184 družin.

II. UGOTOVITVE

1. Glede na to, da Center za socialno delo, kot izvajalec socialnovarstvene dejavnosti izpostavlja največji problem alkoholizem, predlagamo, da ustrezne službe (Upravni organ Skupščine občine, Postaja milice), izvršujejo nadzor nad točenjem alkoholnih pijač mladoletnim osebam. Službi, ki se ukvarja z izdajo dovoljenj za odprtje gostinskih lokalov priporočamo, da predhodno temeljito pretehtajo potrebe po izdaji teh soglasij z upoštevanjem navedene problematike Centra za socialno delo v zvezi z alkoholizmom.
 2. Na področju otroškega varstva ugotavljamo, da bo potrebno v prihodnje izvajati več vzgojnih programov za otroke, ki niso vključeni v redno vzgojnovarstveno dejavnost in namenjati sredstva za odprta otroška igrišča v vseh krajevnih skupnostih.
 3. Ob splošnem pozivu k zmanjšanju administracije, bi v bodoče veljalo razmišljati o ukinitvi participacije k zdravstvenim storitvam, saj ugotavljamo, da so stroški, ki nastajajo s plačilom in postopkom za oproščanje participacije, verjetno večji, kot pa se zbere sredstev od participacije.
 4. Na področju štipendiranja ugotavljamo, da je zaskrbljujoč podatek o razpisanih kadrovskih štipendijah, saj se le-te iz leta v leto razpisujejo v manjšem številu. Organizacije združenega dela in družbene skupnosti bi morale skrbeti za ustrezno strokovno zasedenost posameznih delovnih mest, potrebno pa je urediti tudi status pripravnikov.
 5. Občinska skupnost socialnega varstva se bo aktivno vključevala v razpravo ob sprejemanju novih meril za določanje višin lastne udeležbe pri pridobitvi družbenega stanovanja.
 6. Na področju stanovanjskega gospodarstva ugotavljamo, da socialna varnost stanovalcev v družbenih stanovanjih, v občini Litija ki so ogrevana iz skupne kotlovnice na olje, ogroža ekonomska cena ogrevanja teh stanovanj, ne pa stanarina, ki je neprimerno nižja.
 7. Na področju pokojninsko-invalidskega zavarovanja predlagamo še nadaljnje redno usklajevanje pokojnin, začetne pokojninske osnove s polno delovno dobo pa bi morale biti višje, s čimer bi preprečevali socialno ogroženost upokojujencev.
 8. Predlagamo, da se na Centru za socialno delo Litija izvajajo naslednji postopki ugotavljanja upravičenosti in nakazovanja socialnovarstvenih pomoči: socialno—skrbstvene pomoči, družbena pomoč otrokom, oprostitev plačevanja zdravstvenih storitev in delna nadomestitev stanarine.
 9. Ugotavljamo, da dosledno izvajanje samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic in spremljajoče spremembe uplivajo na izrazito povečanje strokovnih in administrativnih del, zato bo potrebno razmišljati:
 - o poenostavitvi postopkov in medletnih uskladitev socialnovarstvenih pomoči
 - o iskanju rešitev v novi zaposlitvi na Centru za socialno delo
- Podane ugotovitve posameznih nosilk socialne politike so oblikovane glede na konkretno izvajanje socialne politike in uresničevanje socialnovarstvenih pravic po novem sporazumu v letu 1985. Naloga

vseh nosilcev, še posebej pa Skupnosti socialnega varstva je, da v čimkrajšem času razrešijo izpostavljeno problematiko s ciljem kvalitete pri izvajanju socialne politike v občini.

Občinska skupnost
Socialnega varstva
Litija

točka 3

Predlog

Dolgoročni plan občine Litija za obdobje 1986—2000

Uvod

Potek priprave dolgoročnega plana občine Litija

Skupščina občine Litija je aprila 84 sprejela Odluk o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Litija za obdobje od leta 1986 do leta 2000.

Sočasno z dolgoročnim planom je potekalo delo na pripravi urbanistične zasnove Litija, Šmartno s Ustjem, Zavrstnik, Breg in Tenetiše.

Krajinske zasnove za območja: Slivna—Zasavska gora in obvodni prostor reke Save bodo izdelane naknadno in sprejete po enakem postopku kot sestavine dolgoročnega plana.

Delo na pripravi dolgoročnega plana poteka skladno z zakonskimi določili po naslednjih fazah:

1. faza: priprava strokovnih podlag in analize dolgoročnih razvojnih možnosti, priprava in sprejetje »Smernic«
2. faza: priprava in obravnavo osnutka dolgoročnega plana z urbanistično zasnovo
3. faza: priprava in obravnavo predloga dolgoročnega plana z urbanistično zasnovo ter sprejetje plana.

Osnutek dolgoročnega plana je sprejela Skupščina občine Litija 6. junija 1985 in ga dala v javno razpravo, ki je trajala do septembra 1985.

Predlog dolgoročnega plana je pripravljen na podlagi rezultatov javne obravnave osnutka dolgoročnega plana, njegov prostorski del pa je deloma dopolnjen tudi na podlagi Navodil o vsebini in metodologiji izdelave strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občin (Ur. list SRS št. 20/7 junij 1985), ki so bila objavljena po izdelavi osnutka dolgoročnega plana in na osnovi naknadno izdelanih strokovnih podlag varstva naravne in kulturne dediščine (Ljubljanski regionalni zavod SRS, julij 1985).

Pri pripravi predloga plana smo obravnavali pripombe, predloge in pobude oblikovane v javni razpravi, ter velik del le-teh smo na ustrezen način vključili v besedilo predloga plana.

Skladno z določili »Navodil« smo uredili in preoblikovali posamezna poglavja osnutka, sicer brez vsebinskih sprememb in dodali naslednja manjkajoča poglavja.

I. Cilji dolgoročnega razvoja

(tu smo povzeli cilje, ki smo jih opredelili v »Smernicah« in skupne cilje, ki jih opredeljuje predlog dolgoročnega plana republike)

IV. Obvezna izhodišča za pripravo srednjeročnih planov

1. Obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana SR Slovenije
2. Obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana občine

V. Opredelitve za uresničevanja prostorskih sestavin DP občine

2. Merila za ugotavljanje odstopanj od sprejetja dolgoročnega plana, ki narekujejo postopek spremembe plana.

Tako je oblika vsebine predloga plana nekoliko drugačna, kot je bila v osnutku.

Največ oblikovnih sprememb je v poglavju o usmeritvi in strategiji dolgoročnega razvoja v prostoru, predvsem v zahtevi po celovitejši predstavi razvoja poselitve in organizacije dejavnosti v prostoru.

V predlogu plana smo usmeritve za razvoj posameznih naselij in območij dopolnili in uskladili z usmeritvami za varovanje naravne in kulturne dediščine, ter dopolnili poglavje o varovanju naravne in kulturne dediščine.

Vsebinske spremembe predloga dolgoročnega plana »Litija 2000« glede na osnutek, so podane v nadaljevanju po posameznih poglavjih.

Vsebina:

PREDLOGA DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE LITIJ ZA OBDOBJE 1986—2000

I. CILJI DOLGOROČNEGA DRUŽBENEGA RAZVOJA

II. OKVIRI IN DEJAVNIKI DOLGOROČNEGA RAZVOJA

1. Sociodemografski dejavniki in okviri razvoja
2. Okviri in dejavniki gospodarskega razvoja
3. Prostorski in ekološki okviri razvoja

III. USMERITVE IN STRATEGIJA DOLGOROČNEGA RAZVOJA

1.0 USMERITVE IN STRATEGIJA GOSPODARSKEGA RAZVOJA

- 1.1 Globalne usmeritve gospodarskega razvoja
- 1.2 Dolgoročni razvoj gospodarske infrastrukture in gospodarskih dejavnosti

Gospodarska infrastruktura

1. Energetika
2. Promet in zveze
3. Vodno gospodarstvo
4. Komunalne dejavnosti
7. Stanovanjsko gospodarstvo

Primarne gospodarske dejavnosti

6. Kmetijstvo
7. Gozdarstvo
8. Lovstvo, ribištvo in čebelarstvo

Sekundarne gospodarske dejavnosti

9. Industrija, gradbeništvo in proizvodna obrt

Terciarne gospodarske dejavnosti

10. Trgovina in preskrba
11. Obrt
12. Turizem in gostinstvo

2.0. USMERITVE IN STRATEGIJA SOCIALNEGA RAZVOJA

IN DOLGOROČNEGA RAZVOJA DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

- 2.1. Globalne usmeritve socialnega razvoja
- 2.2 Dolgoročni razvoj družbenih dejavnosti

Družbene dejavnosti

1. Vzgoja in varstvo predšolskih otrok
2. Osnovno izobraževanje
3. Usmerjeno izobraževanje
4. Zdravstveno varstvo
5. Socialno skrbstvo
6. Socialno varstvo
7. Kultura
8. Telesna kultura in rekreacija
9. Raziskovalna dejavnost

3.0 USMERITVE IN STRATEGIJA RAZVOJA V PROSTORU

3.1. Usmeritve za razvoj poselitve in organizacije dejavnosti v prostoru

- . planska tipologija naselij
- . usmeritve za razvoj naselij
- . usmeritve za razvoj počitniških naselij
- 3.2. Usmeritve za varovanje in razvoj vrednot okolja
 - . varstvo naravne in kulturne dediščine
 - . varstvo in izboljšanje okolja

3.3 Usmeritve za razvoj SLO in DS

3.4 Razvoj poselitve in organizacije dejavnosti v prostoru

3.4.1 Zasnova poselitve in organizacije dejavnosti v prostoru

- . zasnova omrežja naselij
- . usmeritve za urejanje naselij

3.4.2 Zasnova namenske rabe prostora

3.4.3 Urbanistična zasnova naselij Litija, Šmartno z Ustjem, Zavrstnik, Breg in Tenetiše

V. OBVEZNA IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO SREDNJEROČNIH PLANOV

V. OPREDELITVE ZA URESNIČEVANJE PLANA

1. Opredelitve glede načina urejanja območij s prostorskimi izvedbenimi akti
2. Merila za ugotavljanje odstopanja od sprejetega dolgoročnega plana, ki narekujejo postopek spremembe plana
3. Program raziskav, analiz in študij, ki so potrebne za dopolnjevanje, uresničevanje in sprejemanje dolgoročnega plana
4. Prednostne naloge medobčinskega sodelovanja.

II. OKVIRI IN DEJAVNIKI DOLGOROČNEGA RAZVOJA

1.2 Sociodemografski dejavniki in okviri razvoja

Načrtovani razvoj prebivalstva v občini Litija, ki je usklajen s projekcijami za ljubljansko regijo in Slovenijo, predvideva, da se bo število prebivalcev v občini povečalo od leta 1981 do leta 2001 za 1536 prebivalcev. Število prebivalcev naj bi se tako povečalo od 17.517 v letu 1981 na 19.053 leta 2001. Predvidevamo, da bo leta 2001 od vseh prebivalcev okoli 11,1 odstotka prebivalcev starih nad 65 let, okoli 14,9 odstotka prebivalcev bo starih 15—24 let in okoli 12,9 odstotka prebivalcev bo v starostni skupini 7—14 let.

V skladu s smernicami o zmanjšanju obsega dnevne delovne migracije planiramo, da se bo število zaposlenih v občini povečalo od 4895 v letu 1981 na 6.419 leta 2001. Delež zaposlenih prebivalcev v občini v razmerju do vsega stalnega prebivalstva se bo od 27,9 odstotka v letu 1981 povzpela na 44,1 odstotka leta 2001. Glede na zastavljene cilje bo potrebno zagotoviti povprečno 1,7% stopnjo rasti zaposlovanja.

Ob koncu dolgoročnega obdobja, se bo odliv zaposlenih iz občine oziroma obseg dnevne delovne migracije relativno in absolutno zmanjšal od 2.338 na 1.887.

PRIKAZ RASTI ZAPOSLENIH PO SEKTORJIH DEJAVNOSTI V OBČINI LITIJA

Sektor dejavnosti	1981			2001		
	število zaposlenih občina	% SRS		število zaposlenih občina	% SRS	
primarni	163	3,3	15,1	321	5	8,2
sekundarni	3422	69,9	45,1	3916	61	43,3
terciarni	642	13,1	26,9	1349	21	33,2
kvartarni	668	13,6	12,9	834	13	15,3
Skupaj	4895			6419		

Projekcija sektorske strukture zaposlenih upošteva obstoječo relativno nizko opremljenost občine z dejavnostmi »Servisnega« značaja, ki zadovoljujejo skupno, splošno, oskrbno in produkcijsko porabo. Glede na to, da je občina razmeroma dobro opremljena z družbenimi dejavnostmi in, da je bila udeležba zaposlenih v kvartarnem sektorju že v letu 1981 dokaj blizu republiškem povprečju, predvidevamo intenzivno rast števila zaposlenih predvsem v terciarnem sektorju. Povečanje deleža zaposlenih v terciaru od 13,1% v letu 1981 na 21% v letu 2001 se bo odražalo predvsem na področju intenzivnega zaposlovanja v trgovini in obrti.

Tudi v primarnem sektorju bo rast zaposlovanja nekoliko hitrejša na osnovi usmeritev občine v intenziven razvoj kmetijstva. Delež zaposlenih v sekundarnem sektorju se bo od 70% znižal na 61% v letu 2001. V primerjavi z republiškim povprečjem (43,3% zaposlenih v sekundarnem sektorju) pomeni, da bo Litija tudi v prihodnjem dolgoročnem obdobju, glede na obstoječo gospodarsko strukturo, ostala izrazito industrijska občina.

Prestrukturiranje gospodarstva bo pogojevalo koncentracijo kadrov v panogah z določenimi razvojnimi prednostmi. Priznanje večje cene znanja in doslednejše nagajevanje po rezultatih dela pa bo spodbudilo številne procese izobraževanja ob delu, dodatnega usposabljanja, kakovostnejšega opravljanja del in nalog ter večje delovne zavzetosti.

Razporeditev novih delovnih mest bomo usmerjali po kriteriju postopnega izravnavanja gostote prebivalcev z gostoto delovnih mest v posameznih območjih občine, temu bomo prilagajali strukturo zaposlenih v sektorjih dejavnosti, usmeritve v prestrukturiranju gospodarstva, primernost prostora in con za graditev novih proizvodnih zmogljivosti, komunalno opremljenost, prometno dostopnost ter policentrično zasnovo poselitve in razvoja omrežja naselij.

2.0. Okviri in dejavniki gospodarskega razvoja

Temeljne predpostavke, na katerih opredeljujemo dolgoročni gospodarski razvoj občine Litija so naslednje:

- družbenoekonomska gibanja v Jugoslaviji in v Sloveniji bodo v skladu z usmeritvami v dokumentih dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.
- skladnejši regionalni razvoj znotraj osrednje slovenske regije s postopnim preusmerjanjem dela novih proizvodnih in rasti zaposlovanja v manj razvita območja in občine regije.
- gospodarska rast občine bo temeljila predvsem na kvalitativnih proizvodnih dejavnikih — na boljši izrabi obstoječih proizvodnih zmogljivosti, na tehnološkem napredku. Projekcija dolgoročnega gospodarskega razvoja občine predvideva, v skladu s ciljem, da bi občina z relativno hitrejšim razvojem nadoknadila razvojni zaostanek, hitrejšo rast družbenega proizvoda. Na podlagi ocenjenih dolgoročnih razvojnih možnosti gospodarske rasti v Sloveniji in v skladu s prizadevanji za skladnejši gospodarski razvoj regije ter ob predvidenih gospodarskih gibanjih v občini v tekočem srednjeročnem obdobju, bo moral družbeni proizvod v občini v naslednjem dolgoročnem obdobju 1986—2001 naraščati po realni stopnji 4,3%-letno, ob predvideni dinamiki zaposlovanja, 1,7%-letno in rasti produktivnosti dela (družbeni proizvod na zaposlenega 2,5%-letno).

Ob sedanjih gospodarskih gibanjih bo občina do konca tekočega srednjeročnega obdobja dosegla 2,0%-letno realno rast družbenega proizvoda in 0,3%-letno rast zaposlovanja. Glede na zastavljene cilje in razvojne usmeritve, bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju 1986—90 družbeni proizvod naraščal po 5%-letni stopnji, zaposlovanje pa po 1,7%-letni stopnji.

Ob realizaciji predvidene dolgoročne gospodarske rasti se bo družbeno-gospodarski položaj občine v regiji in v republici okrepil. Z relativno hitrejšo rastjo družbenega proizvoda se bo udeležba občin v družbenem proizvodu regije od 1,6% v letu 1981 povečala na 2,0% v letu 2001, delež delovnih mest pa od 1,6% na 1,8%. Družbeni proizvod na prebivalca, ki je v občini v letu 1981 dosegal le 54% povprečja regije in 65% povprečja republike, bo v letu 2001 dosegel 72% povprečja regije in 79% povprečja republike. Takšna projekcija rasti pomeni, da bo občina v dolgoročnem obdobju uspešna zaustaviti procese razvojnega nazađovanja iz obdobja 70-tih let.

Delež posameznih področij dejavnosti pri ustvarjanju družbenega proizvoda se ne bo bistveno menjal. Glede na dolgoročne razvojne obstoječe industrijske proizvodnje in razvoj novih proizvodnih dejavnosti, intenziven kmetijski razvoj s poudarkom na živiloradi, ter razvoj terciarnega sektorja s poudarkom na razvoj obrti in trgovine, se bo udeležba le-te področij dejavnosti pri ustvarjanju družbenega proizvoda nekoliko povečala. Predvidevamo, da bo družbeni proizvod ustvarjen na področju industrijske proizvodnje v obdobju 1981—2001 naraščal po 4,2%-letni stopnji, v kmetijstvu in trgovini po 4,0%-letni stopnji, na področju obrti in oskrbnih storitev pa po 6,0%-letni stopnji.

PRIKAZ RASTI DRUŽBENEGA PROIZVODA IN ZAPOSLOVANJA V OBČINI LITIJA

- v stalnih cenah 1981
- v mio din

Leto	Družbeni proizvod			Zaposleni		
	vrednost	% OSR	% SRS	število	% OSR	% SRS
1981	2033	1,6	0,6	4895	1,6	0,6
1986	2245			4980		
1991	2865			5418		
2001	4346	2,0	0,7	6419	1,8	0,7

PRIKAZ DINAMIKE RASTI DRUŽBENEGA PROIZVODA IN ZAPOSLOVANJA V OBČINI LITIJA

Obdobje	Družbeni proizvod				Zaposleni			
	indeks	občina	OSR	SRS	indeks	občina	OSR	SRS
1981-1985	110,4	2,0			101,7	0,3		
1986-1991	127,6	5,0			108,8	1,7		
1991-2001	151,7	4,2			118,5	1,7		
1986-2001	193,6	4,5			128,9	1,7		
1981-2001	213,8	3,9	2,8	3,1	131,13	1,36	0,8	1,0

BILANCA PRIDOBIVANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA V OBČINI

- v stalnih cenah 1981
- v mio din

Področje dejavnosti	1981		2001		letna st.rasti 1981-2001
	vrednost	%	vrednost	%	
industrija in rudarstvo	1.148,0	56,5	2.614	60,6	4,2
kmetijstvo in ribištvo	234,1	11,5	513	11,9	4,0
gozdarstvo	50,2	2,5	60	1,4	0,9
vodno gospodarstvo	-	-	-	-	-
gradbeništvo	157,5	7,7	189	4,4	-
promet in zveze	51,8	2,5	62	1,4	-
trgovina	284,0	14,0	622	14,4	4,0
gostinstvo in turizem	35,6	1,8	36	0,8	-
obrt in osebne storitve	66,3	3,3	213	4,9	6,0
stan.kom.dejavnosti	-	-	-	-	-
fin.in dr.posl.storitve	1,6	0,1	2	-	-
izobraz.in kultura	-	-	-	-	0,2
zdrav.in soc.varstvo	4,4	0,2	5	-	-
Skupaj druž. proizvod	2.033,5	100,0	4.316		

BILANCA RAZPOREJANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA V OBČINI LITJA

- v stalnih cenah 1981
- v mio din

Delitev družbenega proizvoda	1981		2001		d letna st.rasti 1981-2001
	vrednost	%	vrednost	%	
amortizacija	189	9,3	454	10,5	10,5
narodni dohodek	1844	-	3862	-	-
čisti osebni doh.	789	38,8	1573	36,4	36,4
akumulacija	1055	-	2289	-	-
družbena ak.	689	33,9	1425	33,0	33,0
lastna ak.	365	-	864	-	-
- za skupne potrebe	97	4,8	194	4,5	4,5
- za razš.mat. os.dela	268	13,2	670	15,5	15,5
družbeni proizvod	2033	100,0	4316	100,0	100,0

Kot skupno izhodišče pri delitvi in razporejanju družbenega proizvoda bo v prihodnjem dolgoročnem obdobju izrazita usmeritev v krepitev materialne osnove dela, ki bo terjala, da vse oblike porabe naraščajo v globalu počasneje od rasti družbenega proizvoda. Ob takšni usmeritvi bodo posamezne sestavine družbenega proizvoda v dolgoročnem obdobju izkazale naslednjo razvojno dinamiko:

- rast amortizacije bo v dolgoročnem obdobju pospešena, za vsak odstotek rasti družbenega proizvoda se bo v povprečju povečala za 1,16.
- čisti osebni dohodki bodo realno rasli v skladu z rastjo produktivnosti dela, tako da bo rast čistih osebnih dohodkov v masi zaostajala za rastjo družbenega proizvoda, za vsak odstotek rasti družbenega proizvoda, se bodo osebni dohodki povečali za 0,91.
- rast splošne in skupne porabe bo v povprečju nekoliko nižja od rasti družbenega proizvoda in se bo gibala vzporedno z narodnim dohodkom, kot eden od pomembnih vzrokov za stabilizacijo družbenoekonomskih tokov, za vsak odstotek rasti družbenega proizvoda se bosta splošna in skupna poraba povečali za 0,96.
- rast sredstev, namenjenih za skupno porabo delavcev v OZD, bo zaostajala za rastjo družbenega proizvoda in se bodo gibala v skladu z rastjo čistih osebnih dohodkov.
- v skladu z zahtevami dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, da je treba nadaljnji razvoj v večji meri opreti na lastna sredstva, bodo sredstva, ki se iz ustvarjenega družbenega proizvoda namenijo za razširjanje materialne osnove dela, naraščala znatno hitreje kot družbeni proizvod, za vsak odstotek rasti družbenega proizvoda, se bo lastna akumulacija povečala za 1,21.

Pogoj za doseganje predvidene gospodarske rasti je pospešeno povečanje deleža investicij v osnovna in obratna sredstva gospodars-

stva. Pri oblikovanju in razporejanju sredstev za investicije računamo, da bo v okviru dolgoročnih procesov usmerjene dekoncentracije proizvodnje in delovnih mest iz območja ljubljanskih v druge občine v regiji, občina uspela pritegniti priliv sredstev iz razvitejših občin v regiji. Ker kaže primerjava projekcije razpoložljivih in potrebnih sredstev za investicije za regijo kot celoto primumskljaj sredstev, bo v prihodnjem dolgoročnem obdobju eden od temeljnih faktorjev za doseganje predvidene dinamike razvoja optimalna lokacija investicij na območja z večjo učinkovitostjo investiranja in nižjo ceno delovnega mesta. V teh okvirih ima Litja velike prednosti, saj spada v skupino manj razvitih občin v regiji, ki pa izkazujejo relativno visoko narodno gospodarsko učinkovitost vloženi sredstev za investicije z izrazito nizko ceno delovnega mesta in relativno nizkim doseženim kapitalnim koeficientom.

Na področju oblikovanja in razporejanja sredstev za reprodukcijo računamo z večjo udeležbo lastnih sredstev, sredstev amortizacije in sredstev za razširjanje materialne osnove dela, ki bodo naraščala hitreje kot družbeni proizvod, delež dolgoročnih sredstev iz kreditnega potenciala bank in priliv tujih sredstev se bo zmanjšal, druga domača sredstva za reprodukcijo pa bodo naraščala usklajeno z rastjo družbenega proizvoda. V teh okvirih ima občina relativno ugoden položaj, saj so bila že v dosedanjem razvoju v strukturi sredstev za reprodukcijo v večji meri zastopana lastna sredstva, pri katerih tudi v prihodnje računamo z večjo razvojno dinamiko. Nizka zadolženost bo v dolgoročnem obdobju pomenila manjše obveznosti odplačevanja dolgoročnih posojil in v večji meri ohranjala reprodukcijska sredstva za namene obnove in razširitve proizvodnih zmogljivosti.

III. USMERITVE IN STRATEGIJA DOLGOROČNEGA RAZVOJA

1.0 USMERITVE IN STRATEGIJA GOSPODARSKEGA RAZVOJA

1.1 Globalne usmeritve gospodarskega razvoja

Temeljni dolgoročni cilj naše družbe je krepitev družbenega in materialnega položaja človeka, ki mora temeljiti na delu in rezultatih živega in minulega dela in na zagotavljanju dinamične gospodarske rasti na kakovostnih osnovah ter na zagotavljanju stabilnega razvoja.

Združeno delo v materialni proizvodnji in družbenih dejavnostih bomo samoupravno organizirali tako, da se bodo nemoteno nadalje razvijali in poglobljali samoupravni družbenoekonomski odnosi kot temeljne smeri in vsebine procesa osvoboditve človeka in dela.

V prvem obdobju, ki je časovno izenačeno z uresničevanjem srednjeročnega plana za obdobje 1986—1990, bomo morali dosledno uresničevati program gospodarske stabilizacije, pospešiti prestrukturiranje gospodarstva in njegovo vključevanje v mednarodno delitev dela.

V obdobju po letu 1990 bomo v primeru uspešnega uresničevanja programa gospodarske stabilizacije, kar pomeni predvsem preobrat v učinkovitosti gospodarjenja in uspešnejši prodor na zunanja tržišča, imeli možnosti in pogoje za rast družbenega proizvoda.

V drugem obdobju je potrebno zagotoviti bogatejšo vsebino in kakovost družbenoekonomskega razvoja, zasnovano na višji ravni samoupravne družbene organiziranosti in informatiki v celoti, na znatno večjem vplivu znanstvenega in tehnološkega napredka in razvoju domače znanosti in tehnologije ter še večjem upoštevanju ekonomskih zakonitosti in kriterijev produktivnosti ter uspešnosti gospodarjenja v razvitejšem svetu.

Gospodarstvo v občini se bo povežalo, da bo lahko z združenimi močmi usmerjalo sredstva za reprodukcijo v tiste naložbe, ki bodo obetale dolgoročno uspešno gospodarsko dejavnost in prestrukturiranje gospodarstva v občini. Pri tem bo sodelovalo z gospodarstvom v ljubljanski regiji, zasavski regiji, v republiki in širše.

V strukturi sredstev za reprodukcijo je potrebno povečati delež lastne akumulacije, v strukturi investicijskih vlaganj pa je potrebno zvečati delež investicij v gospodarstvu.

Dolgoročno je potrebno izboljšati strukturo gospodarstva s prestrukturiranjem obstoječih proizvodnih dejavnosti, intenziviranjem kmetijstva, uvedbo novih industrij in posebej z razvojem male industrije oziroma malega gospodarstva.

Osnovni poudarek pri razvoju obstoječih proizvodnih procesov, (uvajanje avtomatizacije, robo-

tike, pospeševanje inovacijske dejavnosti) boljši izkoriščenosti proizvodnih kapacitet, dvig kvalitete, proizvodnje in produktivnosti dela, povečanju konkurenčne sposobnosti in vključevanju v mednarodno delitev dela. V prvem delu dolgoročnega planskega obdobja je potrebno doseči ekološko sanacijo (odpadne vode, plinske emisije, hrup, prah gnojevka....).

Osnovni poudarek pri razvoju novih proizvodnih programov bodo dolgoročno zagotovljene možnosti za oskrbo s surovinami in reprovizivnim, usmerjenost v izvoz in v proizvodnjo finalnih proizvodov, zagotavljanje novih delovnih mest za kvalificirane in visoko kvalificirane kadre, upoštevanje ekoloških kriterijev.

Razvoj kmetijske proizvodnje bo spodbujala in omogočila boljša povezava zasebnih kmetijskih proizvajalcev s predelovalnim sektorjem industrije, kreditiranje zasebnega sektorja, povezovanje družbenega in zasebnega sektorja, krepitev pospeševalne in veterinarske službe, izboljšava pogojev obdelave in boljše izkoriščenosti kmetijskih zemljišč.

Razvoj malega gospodarstva bo povezan s pospeševanjem razvoja manj razvitih območij v občini in s tem izboljšanjem življenjskih pogojev teh prebivalcev.

Razvoj malega gospodarstva z malo industrijo je treba usmerjati tako, da se bo čim bolj integriral v gospodarsko sestavo občine in regije, v občini pa izkoristil krajevne zaposlitvene in druge lokacijske prednosti: razpoložljivi objekti, prometna povezanost....

Razvoj gospodarskih dejavnosti je treba opreti na predvideni potencial občine in na delno zmanjšanje odliva zaposlenih iz občine. Pri zaposlovanju v proizvodnji in storitvenih dejavnostih bo temeljni kriterij večja produktivnost dela — hitrejša rast dohodka glede na število zaposlenih.

Na področju mednarodne menjave treba dosegati vsaj izenačeno razmerje med uvozom in izvozom, proizvodnjo pa usmerjati v tiste programe, ki so lahko dolgoročno konkurenčni na tujih tržiščih.

Na področju razvoja gospodarskih dejavnosti bo imel pomembno vlogo tudi sklad za gospodarski razvoj občine Litija, v katerega bodo organizacije združenega dela — kot članice sklada — združevale sredstva na podlagi samoupravnih aktov sklada.

Sklad za pospeševanje gospodarskega razvoja naj bi imel dve funkciji. Po eni strani naj bi pomagal uvajati tiste nove proizvodne programe, ki bodo lahko trdnjejšo razvojno osnovo posamezne DO — posebej če gre za donosno izvozno usmeritev, po drugi strani pa bi moralo biti njegovo izkoriščanje v nekem deležu formalno vezano na pospeševanje gospodarskega razvoja v manj razvitih delih občine.

3.0 USMERITVE IN STRATEGIJA RAZVOJA V PROSTORU

3.1 Usmeritve za razvoj poselitve in naselij

Osnovni pogoj za skladnejši družbenogospodarski razvoj v prostoru je izoblikovati in izvajati strategijo razvoja poselitve, ki bo omogočala na eni strani učinkovito in ekonomsko opravičeno omrežje naselij, humanejše pogoje življenja v mestnih naseljih in na podeželju, nemoten razvoj in smotrno organizacijo vseh dejavnosti v prostoru, na drugi strani pa racionalno koriščenje neobnovljivih naravnih virov, izboljšanje in varovanje okolja, naravnih in ustvarjenih vrednot.

Za zagotovitev skladnega dolgoročnega razvoja poselitve in celovitega razvoja v prostoru moramo upoštevati naslednje usmeritve.

- Hitrejši in enakomernejši gospodarski razvoj je temeljni pogoj za zagotovitev materialne osnove za izboljšanje družbenega in osebnega standarda, varovanja okolja, naravne in kulturne dediščine. Intenzivnejši gospodarski razvoj bomo zagotovili tudi s povezovanjem.
- Gospodarski razvoj in medobčinsko povezovanje sta tesno povezani tudi z razvojem stanovanjskega gospodarstva in družbenih dejavnosti. Stanovanjska graditev bo skladna z razvojem delovnih mest in naložbam v infrastrukturo.
- Boljšo oskrbo v vseh območjih je pri razpršeni poselitvi mogoče zagotoviti s krepitvijo lokalnih centrov (in tudi nekaterih mikrogravitacijskih središč), ki morajo biti predvsem dobro dostopni gravitacijskemu zaledju in nuditi ustrezno dnevno oskrbo temu zaledju, odpiranje novih delovnih mest v teh centrih pogojuje tudi delno priseljevanje prebivalcev, kar dodatno krepi razvoj naselja in ustvarja pogoje za večjo koncentracijo oskrbnih dejavnosti. Pomembna je racionalna mreža lokalnih

centrov, ki zahtevajo vsaj 3.000 prebivalcev gravitacijskega zaledja za organizacijo primerne oskrbe. Istočasno pa je potrebno tudi v območjih redke razpršene poselitve zagotoviti obstoj vsaj minimalne oskrbe, čeprav ekonomsko ni upravičena. Specializirane oskrbne dejavnosti moramo usmerjati v centru višje stopnje, kjer je glede na dostopnost in zaledje mogoče zagotoviti »ekonomske pragove« za njihov razvoj.

- učinkovito komunalno in stanovanjsko gospodarstvo bo mogoče zagotoviti z večjo koncentracijo dejavnosti in z organiziranim urejanjem tistih naselij, predvsem lokalnih centrov občine.
- Zahtevna priprava stavbnih zemljišč, visoka cena komunalne in energetske oskrbe, sedanja in bodoča delovna mesta ter prometne povezave pogojujejo koncentracijo stanovanjske gradnje v osrednji aglomeraciji občine Litija—Šmartno z Ustjem.
- Smiselno je usmerjati nekoliko hitrejši razvoj centralnih naselij — centrov krajevnih skupnosti, vendar v mejah prostorskih možnosti, ki so v večini naselij omejene. Za vsa ta naselja bomo morali s prostorskimi izvedbenimi akti prednostno določiti površine za stanovanjsko graditev, sicer se bo nadaljevala neorganizirana rast naselij.
- Zagotovitev poseljenosti v ruralnem območju bomo dosegli le z zavestnimi ukrepi kot so dobra prometna povezanost, možnost zaposlitve za kmeta — delavca v bližini doma, oz. na domu, zagotovitev osnovnega komunalnega standarda in osnovne oskrbe, stimuliranje in usmerjanje razvoja primarnih dejavnosti, možnosti načrtovane novogradnje stanovanjskih in gospodarskih objektov.
- Učinkovito gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči in gozdovi bo mogoče ne samo z uskladitvijo dolgoročne namenske rabe površin, temveč predvsem z uresničevanjem dolgoročnih razvojnih programov kmetijstva in gozdarstva ter razvoja takšnega sistema poselitve, ki bo zagotavljal aktiviranje vsega prostora.
- Varovanje vodnih virov, kot prednostna naloga skladnega dolgoročnega razvoja, zahteva dosledno upoštevanje režimov varstvenih območij vodnih virov. Sistematično urejanje odvajanja in čiščenja odpadnih voda ter preprečevanje onesnaženja vodnih virov z drugimi posegi v prostor je temeljni pogoj in naloga za ustvarjanje zdravih bivalnih pogojev v občini.
- S primerno razmestitvijo in izborom proizvodnih ter drugih dejavnosti v prostoru bomo varovali okolje in postopoma izboljšali negativne vplive dosedanjega razvoja: onesnaženje vode in zraka, hrup, neprimerna preobrazba kmetijskih in gozdnih površin degradirana območja.

Planska tipologija naselij

Osnovni cilj dolgoročne zasnove in hierarhije omrežja naselij je optimalna povezava naselij z različnimi funkcijami in zadovoljevanje skupnih potreb, racionalna organizacija dejavnosti v prostoru in najprimernejša raba površin. Izhodišča za zasnovo omrežja naselij je planska tipologija naselij, ki izhaja iz analize stanja in razvojnih možnosti vsakega posameznega naselja.

Opredelitev gravitacijskih območij je dodatno izhodišče za določitev hierarhije občinskih centrov. Dolgoročno bomo v občini razvijali naslednje tipe naselij.

- ruralna naselja (tipa A),
- prevladujoča ruralna naselja (tip B),
- ruralno urbana naselja (tip C in C1),
- prevladujoča urbana naselja (tip CD),
- urbana naselja (tip D)

Omrežje naselij

Za zagotovitev družbeno in gospodarsko smotrne prostorske organizacije proizvodnje, storitev, oskrbe, bivanja in drugih dejavnosti ter za zagotovitev ustrezne stopnje družbenega standarda v vseh

območjih občine, bomo razvijali naslednja naselja kot pomembnejše nosilce nadaljnjega družbenega in gospodarskega razvoja:

- kot središče občinskega pomena Litija, ki se polagoma funkcijsko staplja v urbano aglomeracijo (za zaledje do 30 000 prebivalcev) s sosednjimi naselji, tudi v naprej, se bo razvijala v centralno oskrbno, stanovanjsko in zaposlitveno središče občine (urbano naselje — tip DE),
- kot pomembnejše lokalno središče (za zaledje do 7.000 prebivalcev) Šmartno, ki dosega pogoje za kategorizacijsko zaledje, vendar njegova lega, ob Litiji preprečuje, da bi center prevzel samostojno funkcijo pomembnejšega lokalnega središča. V bodoče se bo razvoj tega centra odvijal v okviru urbane aglomeracije Litije, s tem da bo funkcijo pomembnejšega lokalnega središča obdržal za jugozahodno območje občine (prevladujoče urbano naselje — tip D),
- kot lokalna središča (za zaledje do 3.000 prebivalcev) Gabrovka v ruralnem predelu občine in Kresnice v Savski dolini. Razvoj teh naselij, kljub temu, da ne dosega kategorizacijsko zaledje, zaradi oddaljenosti ter posebne lege v prostoru, bomo spodbujali z ustanavljanjem manjših proizvodnih obratov, z zagotavljanjem ustreznih površin za takšne dejavnosti z davčno in posojilno politiko ter drugimi ukrepi. (prevladujoče urbano naselje — tip CD)
- kot lokalna središča (za zaledje do 1.000 prebivalcev) Dole, Vače, Polšnik, Gradišče v ruralnem delu občine ter Jevnico in Savo v Savski dolini. Razvoj teh središč bomo omogočali s tem, da bomo s posebno (diferencirano) davčno posojilno zemljiško politiko, politiko odkupa in opremljanje stavbnih zemljišč ter drugimi ukrepi vzpodbujali odpiranje novih manjših proizvodnih obratov in razvoj drobnega gospodarstva. V teh naseljih bomo zagotovili osnovno oskrbo, osnovne družbene dejavnosti, postopoma organizirali centre za delo na domu in poskrbeli za gosto telekomunikacijsko povezavo (ruralno-urbano naselje — Tip C1),
- kot lokalna jedra urbaniziranega obrobja Litije: Kostrevnica, Zg. Jablanice, Črni Potok, Hotič, Štangarske Poljane. V teh naseljih bomo razvijali in usmerjali organizirano individualno gradnjo, servisne dejavnosti in osnovno oskrbo (prevladujoče ruralno naselje — tip BC).

Ruralna naselja — tip A

Kmetijska proizvodnja in gozdarstvo ostaneta poleg stanovanjske prevladujoči funkciji naselij. Število kmečkih gospodarstev se bo prilagajalo obsegu naselju pripadajočih kmetijskih in gozdnih zemljišč. Delež čistega kmečkega prebivalstva bo okrog 20%.

Kot dopolnilna funkcija se lahko pojavi turistično—rekreacijska, vendar obseg te dejavnosti ne bo presegal okvirov obstoječega naselja in sanacije gradbenega fonda.

Velikost naselja, merjena s številom prebivalcev, ne bo presejala 100 prebivalcev, kar ne nudi ekonomske osnove za organizacijo oskrbnih in storitvenih dejavnosti. Naselja te najnižje hierarhične stopnje so zato sestavni del gravitacijskega potenciala, ki pripada naseljem z vsaj osnovno oskrbo.

V ožje urbanistično urejevalskem pogledu bo predvsem potrebno omogočiti sanacijo komunalnega in stanovanjskega fonda ter pripraviti skupne oblikovalske kriterije, ki bodo upoštevali lokalno specifiko in na tej osnovi dovoljevati predvsem nadomestno gradnjo v mejah obstoječih naselij.

Poleg prostorsko urejevalskih morajo biti spodbujevalni ukrepi za razvoj hribovitih območij zlasti kreditne in davčne olajšave za vlaganja v razvoj kmetijstva, turizma, drobnega gospodarstva ter organizacije dela na domu, kot dodatnega vira dohodka kmečkih gospodarstev.

Posamezna naselja, ki se praznijo, bi lahko »nadomestile« le dobro opremljene in razvite kmetije ali kmetijski obrati z arondiranim ali komasiranim zemljiščem. To razvojno usmeritev bi bilo potrebno uveljaviti predvsem na območjih ekstremne depopulacije.

V občini Litiji bo še vnaprej največ naselij tega tipa, predvsem na območjih KS:

Primskovo, Gabrovka, Vače, Polšnik v hribovitem svetu Posavskih hribov in Dolenjskega kraša.

Prevladujoča ruralna naselja — tip B

Kmetijska proizvodnja bo poleg stanovanjske tudi v teh naseljih še vedno prevladujoča funkcija. Delež čistih kmečkih prebivalcev bo tudi v bodoče nad 15%. Pomembnejšega števila neagrarnih delovnih mest v teh naseljih ne bo.

Veliko naselij ne bo presevalo 100—250 prebivalcev.

Naselja tipa B praviloma gravitirajo k višje razvitim in bolje opremljenim centrom. V njih tudi v bodoče ni pričakovati možnosti za koncentracijo centralnih dejavnosti z izjemnim pojavom posameznih dejavnosti, ki služijo samo naselju ali največ zaledju nekaj vasi.

Rekreacijsko — turistična funkcija lahko postane ena izmed alternativ in dopolni možnega bodočega razvoja naselja. Vendar je predpogoj za to predhodna sanacija in prenova obstoječega naselja, revitalizacija celotnega naselja in ne nazadnje vsestranska razvitost (ekonomska, kulturna itd.) kmečkih gospodinjstev.

V teh naseljih, kjer ima kmetijska funkcija tudi dolgoročne razvojne perspektive, moramo vse prostorske posege prednostno podrežati kmetijski dejavnosti in izboljšanju bivalnih pogojev domačega prebivalstva, predvsem razvoju kmetijskih gospodarstev.

Primerno relativno oddaljena delovna mesta in zahteva po varovanju kmetijskih zemljišč ne zagotavljajo pogojev za bivanje večjega števila neagrarnih prebivalcev, čeprav tudi v bodoče pričakujemo zahteve po manjšem številu lokacij, predvsem za deagrarnizirano domače prebivalstvo.

Prostor za nadaljni razvoj moramo iskati predvsem v sedanjih mejah naselja, neagrarne viške prebivalstva pa usmerjati v pomembnejša lokalna središča.

Pri urejanju naselij mora imeti prednost sanacija, prenova in kvalitetnejša infrastrukturna opremljenost. Konkretno izvajalske in načrtovalske akcije so v močni odvisnosti od lokalnih pogojev in specifičnih primerov.

Ta tip naselij se bo še vnaprej razvijal v ravninskem območju občine: v Savski dolini, v dolinah vodotokov in v neposredni bližini lokalnih središč.

Razvoj naselij A in B tipa najpogosteje temelji na kmetijstvu in gozdarstvu kot življenjskemu viru in praviloma ne presega prostorskih okvirov obstoječih naselij. Zato je za ta naselja še posebno pomembna dobra dostopnost do višje razvitih centrov (izgradnja in vzdrževanje v zimskem času prometne infrastrukture, organizacija javnega prometa itd.) V odročnih območjih bo treba organizirati posamezne oskrbne in storitvene dejavnosti, tudi če samo število prebivalcev ne dosega ekonomskega praga.

Ruralno urbana naselja — tip C

Naselja tipa C se praviloma razvijajo v lokalna oskrbna in storitvena središča in lokalne zaposlitvene centre. Poudarjena bo stanovanjska funkcija naselij tudi za priseljene urbanizirane prebivalce.

Kmetijska funkcija bo imela tudi v bodoče pomembno vlogo v teh naseljih, zato ji je potrebno podrežati razvoj ostalih dejavnosti.

Naselja tipa C se bodo razvijala predvsem kot lokalna oskrbna središča za gravitacijsko zaledje 1000—3000 prebivalcev ter lokalna zaposlitvena središča. To so naselja, katerih velikost, dosežena in predvidena gospodarska rast, struktura aktivnega prebivalstva, lega v prostoru, funkcija itd. že narekuje pomembnejšo skrb za načrtni prostorsko-urbanistični razvoj.

Za naselja tipa C bo zato potrebno izdelati plansko in izvedbeno prostorsko dokumentacijo, ki bo poleg razvoja kmetijstva usmerjala prostorski razvoj oskrbnih, storitvenih in proizvodnih dejavnosti ter stanovanjske graditve.

Naselja tega tipa so se najbolj razvila v Savski dolini.

Prevladujoča urbana naselja tip D in urbana naselja tip E

Prevladujoča urbana naselja so gospodarsko pomembnejša razvojna jedra s prevladujočo vlogo neagrarne zaposlitve in z večjim deležem urbanih stanovanjskih območij.

Dosedaj prednostno obravnavani element — zemlja in z njo povezana agrarna funkcija naselja se izenačuje z neagrarnimi funkcijami naselja. Velikost teh naselij, njihova agrarna dediščina, s tem povezan še vedno znaten delež kmetijske zemlje, narekujejo pazljivo.

četudi ne več izključno prevladujoče vrednotenje kmetijske funkcije pri razvojnih zasnovah naselij.

Naselja tipa D se razvijajo v pomembnejša lokalna oskrbna, storitvena in zaposlitvena središča za zaledje z nad 3.000 prebivalci oziroma lahko preraščajo v občinska sekundarna središča.

Dinamika razvoja narekuje izdelavo planskih aktov (urbanistične zasnove) in prostorskih izvedbenih aktov s posebnim poudarkom na zagotovitvi površini za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo, površin za racionalno razmestitev centralnih dejavnosti in (po potrebi) tudi za pomembnejša območja za razvoj proizvodnih dejavnosti.

Razvoj teh naselij zahteva višjo stopnjo komunalne oskrbe in ukrepe za varstvo okolja.

Ker so to večinoma tradicionalna občinska podeželska središča, mora biti urejevalska pozornost povečana tudi prenovi historičnih jeder in ohranitvi njihovih naselbinskih vrednot.

V najvišje razviti urbani tip naselja (tip E) uvrščamo sklenjeno mestno območje. Mestno naselje tega najvišje razvrščenega tipa predstavlja gravitacijsko in oskrbno jedro občinskega, regionalnega in republiškega značaja.

Zaradi značilnosti dosedanjega razvoja, ki se kažejo v fizični strukturi naselij, opremljenosti in povezanosti naselij, nobeno naselje v občini do leta 2000 ne bo doseglo stopnje urbanega naselja tipa E, zato opredeljujemo prehodni tip naselja DE, ki kaže tendenco preraščanja v višjo stopnjo urbanega naselja. Isto velja za občinske centre nižjih stopenj (tip BC, CD). Za naselje tipa DE veljajo podobne usmeritve kot za tip D s tem, da gre v tem primeru za večjo naselbinsko aglomeracijo z gravitacijskim zaledjem, ki zahteva višjo stopnjo mestoslužnih in mestotvornih dejavnosti, organizacijo urbanega središča, organizacijo industrijske cone, urbano grajeno strukturo itd. Naselje se ureja s prostorskimi izvedbenimi akti na podlagi sprejete urbanistične zasnove.

Zasnova organizacije dejavnosti v prostoru

Usmeritve za razvoj naselij

Pri usmerjanju razvoja naselij je potrebno doseči predvsem kvaliteten premik v procesu urbanizacije.

Skladen in načrten razvoj naselij, njihovo urejanje in graditev bomo zagotavljali predvsem s

- smotrno uporabo obstoječih stavbnih zemljišč,
- prenavljanjem in izboljšanjem obstoječega stavbnega fonda,
- dolgoročnimi programi za pridobivanje in urejanje stavbnih zemljišč,
- usklajenim razvojem terciarnih in kvartarnih dejavnosti,
- urbanistično oblikovalskim urejanjem, ohranitvijo in izboljšanjem značilnega oblikovanja izraza posameznih naselij,
- dvigom komunalnega standarda
- izboljšanjem prometnih povezav v naseljih in med naselji
- učinkovitimi telekomunikacijskimi zvezami.

Najzahtevnejše naloge in dosledno izvajanje urbanistične, zemljiške, investicijske, komunalne, kreditne in drugih politik bo zahtevala usmeritev razvoja v osrednje urbanizirano območje občine.

Pri dolgoročnem razvoju teh naselij upoštevamo predvsem naslednje usmeritve:

varstvo kmetijskih zemljišč postavlja poostrene pogoje nadaljnjemu razvoju teh naselij. Z umikanjem stanovanjske graditve na manj kvalitetna zemljišča in v gozdove se bodo znatno povečali stroški urejanja stavbnih zemljišč.

Pravočasno opremljanje stavbnih zemljišč bo mogoče zagotoviti le s koncentracijo novogradenj v posameznih zaključenih območjih.

Pri nadaljnjem razvoju je pomembna opredelitev faznosti izgradnje; v prvem obdobju bo poudarek na zaposlitvah, kvalitativni in kvantitativni prenovi pretežno pozidanih območij, in gradnja na območjih veljavnih zazidalnih načrtov, istočasno pa je potrebno zagotoviti odpiranje in urejanje novih površin za naslednje obdobje, pri tipologiji predvidene stanovanjske gradnje prevladuje strnjena enodružinska gradnja, manjši je delež blokovne gradnje, (srednjih gostot),

urejanje površin za centralne objekte družbene in oskrbne dejavnosti bomo zagotavljali predvsem z boljšo ureditvijo sedanjih centrov naselij in z gradbeno prenovi starih urbanih jeder. Za pridobivanje no-

vih površin te dejavnosti je potrebno v večji meri sanirati obstoječi gradbeni fond, predvsem kvalitetno arhitekturno dediščino.

sistematično je potrebno urejati nove površine za razvoj industrije, ter glede na specifične pogoje v industrijski coni v Litiji in na zemljiščih predvidenih za razvoj industrije in proizvodne obrti v lokalnih središčih, postavljati tudi omejitve pri izboru bodočih proizvodnih dejavnosti na primer (industrijska cona v Litiji bo namenjena kapitalno—intenzivni in tehnološko zahtevni industriji, regionalnega pomena).

Osnovni problem pričakujemo v težnji po nadaljevanju sedanjega trenda razpršene enodružinske gradnje.

Preusmeritev dosedanjih trendov bomo bolj kot z omenjevalnimi dosegli s stimulativnimi ukrepi.

Pri planiranju in načrtovanju stanovanjske graditve je potrebno snovati takšne oblike stanovanjske graditve, ki bodo racionalnejše in oblikovalsko primernejše od današnje disperzne individualne gradnje, vendar pa bodo še vključevale tiste vrednote, ki jih prebivalci iščejo v bivalnem okolju.

Z zagotovitvijo humanega bivalnega okolja v območjih organizirane gradnje, s sistematičnim informiranjem graditeljev o prednostih bolj zgoščene enodružinske gradnje ter s stimulacijami pri bančnih posojilih bomo postopoma zmanjšali pritiske graditev na dobro dostopna naselja v okolici Litije in v Savskem koridorju.

V naseljih, kjer ima kmetijska funkcija tudi dolgoročne razvojne perspektive moramo vse prostorske posege prednostno podrežati kmetijski dejavnosti in izboljšanju bivalnih pogojev domačega prebivalstva, predvsem razvoju kmetijskih gospodarstev.

Gradbeni razvoj teh naselij bomo praviloma prilagajali obstoječim mejam naselij, pri načrtovanju pa dajali večji poudarek celoviti in parcialni prenovi celotnih ali delov naselij, sanacijskim programom, omogočali celovito zasnovano nadomestno gradnjo, zagotovili osnovno prometno in komunalno opremljenost.

Osnovna usmeritev pri razvoju v ruralnem prostoru bo morala upoštevati obstoj in razvoj kmetijstva ter gospodarstva, kot osnovne funkcije tega prostora. Samo na osnovi razvitega kmetijstva in gozdarstva bo mogoče razvijati tudi dopolnilne dejavnosti kot je turizem, drobno gospodarstvo itd.

Poselitev v tem prostoru mora ohranjati in nadgrajevati dosedanje kulturno-krajinske značilnosti.

Z upoštevanjem regionalnih značilnosti terena, podnebja, gradiv in merila krajine ter obstoječih naselij pa tudi reprezentativnejše arhitekture, bomo dosegli skladnost in nepretgranost v podobi naselij. Pri grajenih posegih se bomo izogibali robnim legam na področjih, ki so pejsažno izredno občutljive celo na ravni panoramskih pogledov in širšega krajinskega zaledja. Nove posege v hribovitem svetu bomo preverjali z vidika njihove pejsažne izpostavljenosti panoramskim pogledom.

Usmeritve za razvoj počitniških naselij

Razvoj sekundarnih bivališč v občini Litija je potrebno reševati skladno z razvojem poselitve in razvojem turizma. To pomeni:

- obravnavati sekundarna bivališča kot posebno stanovanjsko gradnjo z vsemi prostorskimi in funkcionalnimi zahtevami in pogoji,
- varovati turistično razvojno zanimiva območja pred tovrstnimi posegi oz. v določenih primerih evtl. te usmerjati v posebne zazidljive cone naselij s turistično rekreacijskim značajem,
- v celotnem območju občine do leta 2000 ne bomo odpirali novih zazidljivih območij za počitniške objekte oz. dopustili le smiselno dopolnjevanje obstoječih območij »počitniške« rabe, prenovno ter adaptacijo obstoječih objektov v sklopu naselij ali objektov samotnih domačij.

Temeljne usmeritve za nadaljnji razvoj počitniških naselij so:

- Gradnja počitniških hiš je lahko predvsem na komunalno urejenih parcelah, zato bo potrebno za že opredeljena območja izdelati zazidalne načrte in podrobne oblikovalske usmeritve za arhitekturo objektov. Smiselno je pripraviti vsaj obvezne idejne zasnove objektov.
- Preureditev opuščanih kmetijskih objektov je mogoče ob upoštevanju usmeritev strokovne službe SO in po potrebi strokovne službe za varstvo naravne in kulturne dediščine.
- V hribovskih območjih je mogoča gradnja posameznih počitniških hiš znotraj naselja ob upoštevanju gabarita in temeljnih arhitektonskih elementov grajene strukture.

— Poostriiti moramo nadzor inšpekcijskih služb.

Površine, namenjene za počitniška naselja so bile v sklopu sprememb in dopolnitev DP za obdobje 1981—85 usklajene z zahtevami kmetijstva, ne pa tudi z zahtevami varstva naravne in kulturne dediščine in varovanja krajinske podobe.

Prioritetne naloge pri spremembi veljavne dokumentacije za področje gradnje počitniških naselij so:

- zaradi varovanja naravne dediščine se ustavi gradnja na južnem pobočju Žamboha nad Tepami, na območju južno od Ostrež pod Preveškim hribom, na območju Klenik—Cvetež, Mala Štanga, Golišče, na območju Slivne je možna graditev le v okviru obstoječe pozidave.
- zaradi varovanja značilne vinorodne kulturne krajine, novogradnje in adaptacije na območju Sevnega in Moravske gore so možne le z upoštevanjem pogojev pristojne organizacije za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Gradnjo počitniških objektov bomo usmerjali predvsem na območja, ki so že pozidana, v smislu zapolnitev in ureditev le teh in v vedutno neizpostavljenih območjih, zlasti na območjih Velikega Vrha, Gobnika in Štorovja pri Moravčah.

3.2. Usmeritve za varovanje in razvoj vrednot okolja Varstvo naravne in kulturne dediščine

Naravno in kulturno dediščino bomo smiselno vključevali v urejanje prostora in iskali možnosti za poglobitev stikov med interesi družbenega razvoja ter potrebo po njeni ohranitvi in vzdrževanju.

Varstvo in razvoj naravne in kulturne dediščine bomo zagotovili predvsem z uresničevanjem naslednjih nalog:

- sprotno ažuriranje topografske evidence naravne in kulturne dediščine in njeno ovrednotenje.
- registracija naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov.
- valorizacija dediščine in vključevanje le-te v vsak načrtni urbanistični in krajinski poseg.
- izdelava konkretnih konservatorskih programov za posamezne objekte dediščine in njenih sklopov kot predpogoj aktivnega varstva.
- ustanovljati večja zavarovana območja, posebno redke in ogrožene tipe naravne dediščine pa razglasiti za naravne rezervate.
- varovati površino nad kraškimi jamami in območja z mikrokraškimi oblikami.
- preprečiti onesnaževanje voda in urediti smetišča.
- rezervatno zavarovati oseke posameznih vodnih tokov.
- preprečevati nepotrebne regulacije rek in potokov.
- zavarovati večino močvirij in barij ter preprečiti melioracije v takih območjih.
- preprečevati zaraščanje kulturne krajine.
- urediti primere vrtno arhitekture in druge tipe oblikovane narave.
- ohranjati prostorske kvalitete in značilnosti, ki so pomembne za identiteto naselja.
- ohraniti historične zazidalne linije, parcelacijo in ustrezno izrabititi historični stavbni fond.
- ohraniti fragmente kvalitetnih urbanističnih ureditev iz preteklosti.
- ohranjati tipičnost nekaterih vaških naselij kot sooblikujočih dejavnikov kulturne krajine.
- ohranjati sestavine kulturne krajine.
- ureditveni program morajo vključevati raziskavo in predstavitve arheološke dediščine in situ.
- izboljšati moramo odnos javnosti do naravne in kulturne dediščine z vzgojnim in informativnim delovanjem.

Evidenca naravne in kulturne dediščine v občini Litija ter usmeritve za njeno varstvo in vzdrževanje so opredeljene v gradivu »Strokovne osnove za varstvo naravne in kulturne dediščine kot sestavni del prostorskega dela družbenega plana občine Litije (LRZVNKD, julij 1985).

Celotna naravna in kulturna dediščina ter z njo povezani razvojni pogoji, omejitve in usmeritve so obvezni elementi dolgoročnega plana.

Najpomembnejše objekte in območja naravne in kulturne dediščine, bo skupščina občine Litija v naslednjih planskih obdobjih razglasila za naravne znamenitosti oziroma za kulturne spomenike.

Večja sklenjena območja v katerih se raba površin podreja varstvu naravne in kulturne dediščine so:

- območja krajinskih parkov Bogenšperk, Žamboh—Ostrež, Zglavnica, Ljubljana — Moste-Polje — Litija,
 - območje arheološke dediščine Slivna—Vače—Zasavska gora.
- Pri varovanju kulturne krajine bomo še posebej upoštevali in varovali zlasti s strogim omejevanjem gradnje:
- značilne vedute, silhete ter dominante naselij inverzne poselitve (Zglavnica, Liberga, Lupinica, Velika Goba, Podbukovje, Vrh)
 - najpomembnejše prostorske dominante (Sv. Neža/Zgornja Slivna, Sv. Križ/Slemšek, Sv. Lovrenc/Žamboh, Sv. Katarina/Ostrež, Sv. Lovrenc/Polšnik, Sv. Magdalena/Gradišče pri Litiji, Sv. Marija/Javorje, Sv. Katarina/Borje, Primskovo).

IV. OBVEZNA IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO SREDNJEROČNIH PLANOV

1. Obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana SRS

Obvezna izhodišča DP SRS, ki jih moramo upoštevati na območju občine Litija za obdobje od leta 1986 do leta 2000 so:

zasnova območij kmetijskih zemljišč in agroporacij

1. območje kmetijskih zemljišč (1)

(upotevana je razvrstitev kmetijskih zemljišč po določilih Zakona o varovanju kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti (Ur. l. SRS 44/82) usklajeno v prostorskih sestavnih družbenega plana občine Litija za obdobje 1981—1985),

— zasnova območij varovalnih gozdov

varovalni gozdovi nad Savskim potokom

— pomembnejša območja varovanja kulturne dediščine

kmetijsko-zgodovinska dediščina — Bogenšperk

etnološke dediščine — Mišji dol št. 10, Spodnji Log št. 12 in 14

arheološka dediščina — Vače

— zasnova elektroenergetskega omrežja

2x110 kV daljnovod, Savske povezovalnice

2x220 kV, Beričevo — Trbovlje

2x400 kV daljnovod, Brežica — Krško

hidroelektrarne na Savi — Jevnica in Kršnice (2)

— zasnova plinovodnega omrežja

magistralni plinovod Kresnice — Litija

— zasnova železniško prometnih povezav

magistralna proga (hitra železnica)

Savska varianta

Dolenjska varianta (3)

— zasnova cestno prometnih povezav

magistralna cesta (Zasavska)

— zasnova sistema čistilnih naprav

skupna čistilna naprava v Litiji

čiščenje industrijskih odpadnih voda v Litiji (Šmartno)

Dolgoročni plan občine je usklajen z vsemi prej navedenimi obveznimi izhodišči, razen v naslednjih primerih:

(1) Območje kmetijskih zemljišč

Odstopanja so na naslednjih območjih:

— Litija — razširitev obstoječe industrijske cone v Zagorici (9.10 ha)

— Litija — športno-rekreacijski center na Ježi (4.99 ha)

— Kresnice — razširitev obstoječe industrijske cone (0.92 ha)

Sprememba namenske rabe teh zemljišč je bila potrebna zaradi dograjevanja naselij z dejavnostmi, ki so nujno potrebne za zadovoljevanje funkcij, ki jih naselje ima v omrežju naselij v skladu z usmeritvami za usklajevanje navzkrižnih interesov v prostoru (DP SRS)

(2) Hidroelektrarne na Savi

Pred dokončno odločitvijo bo potrebno preveriti možnosti, ki jih daje okolje, posledice ter vplivov in določiti potrebne usmeritve za urejanje prostora v njihovem območju.

V okviru zgornjih proučitev bo potrebno raziskati zlasti možnosti očiščenja Save ter vplive na podtalnico, poselitve, infrastrukturo, varovanje naravne dediščine in možnosti nadomestitve izgubljenih kmetijskih zemljišč.

Na podlagi teh ugotovitev je potrebno izdelati krajinsko zasnovo območja Save in s temi usmeritvami dopolniti dolgoročni plan občine.

(3) magistralna proga (hitra železnica)

Dolenjska varianta

Pred dokončno odločitvijo bo potrebno preveriti možnosti, ki jih daje kulturna krajina, posledice teh vplivov in določiti potrebne usmeritve za urejanje v celotnem poteku trase. Potrebna je izdelava posebnih strokovnih podlog za širše obravnavani prostor. V okviru omenjenih proučitev bo potrebno raziskati zlasti obremenitve kulturne krajine, ter vplive na poselitev, infrastrukturo še posebej, pa na cestno omrežje, varovanje naravne in kulturne dediščine in možnosti nadomestitve izguljenih kmetijskih zemljišč.

2. Obvezna izhodišča iz dolgoročnega plana občine Litija

Obvezna izhodišča, ki temeljijo na ciljih in usmeritvah tega plana in ki jih moramo upoštevati pri pripravi srednjeročnih planov so:

- zasnova omrežja naselij
- funkcija centralnih naselij v omrežju naselij
- lokalno središče (9400, 9410)
 - Vače, Jevnica, Sava, Polšnik, Dole, Gradišče
- pomembnejše lokalno središče (9400, 9410—9411) Gabrovka, Kresnice
- središča občinskega pomena (9402, 9411) Šmartno
- urbano središče (9402, 9412) Litija
- **namenska raba površin in trase:**
- za vodnogospodarske ureditve, vodne vire in območja njihove zaščite in naprave za oskrbo s pitno vodo ter za odvajanje in čiščenje odplak
- čistilne naprave Kresnice, Jevnica, Vače, Gabrovka, Sava, Hotič
- varstveno območje vodnih virov Gozd—Reka, Litija
 - Varovalnih gozdov in gozdov posebnega namena, gozdovi posebnega namena
- Sitarjevec in Svibno, kot zeleno rekreacijsko območje osrednje urbane aglomeracije
- Območij naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov, spomenik oblikovne narave: park ob gradu Ponoviče, krajinski parki: Bogenšperk, Zglavnica, Žamboh—Ostrež, Ljubljana—Moste—Polje—Litija
 - prometnega in energetskega omrežja ter omrežja zvez
- rekonstrukcija regionalnih cest R 365, R 329
- obvoznica Šmartno
 - območij za posamezne namene ter za potrebe splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

V. OPREDELITVE ZA URESNIČEVANJE PROSTORSKIH SESTAVIN DP

Temeljna pot za uresničevanje dolgoročnega plana občine Litija bo srednjeročni družbeni plan občine Litija in plani subjektov planiranja v občini, ki bodo upoštevali vsebinske usmeritve tega dolgoročnega plana ter konkretizirali dolgoročne razvojne cilje in naloge za posamezno petletno obdobje do leta 2000.

Srednjeročni plani subjektov planiranja in prostorski izvedbeni akti za njihovo uresničevanje bodo hkrati upoštevali in konkretizirali ukrepe za uresničevanje dolgoročnega plana iz tega poglavja.

1. Opredelitve glede načina urejanja območij s prostorskimi izvedbenimi akti

Dolgoročne strokovne podlage in evidence podatkov o prostoru in okolju oziroma o omejitvah pri posegih v prostor so tudi osnova dolgoročnim usmeritvam glede načinov urejanja posameznih območij s prostorskimi izvedbenimi akti. Gre za urejanje naselij in drugih posegov v prostor, kjer upoštevamo poleg dolgoročnih usmeritev razvoja dejavnosti v prostoru in njegove namenske rabe tudi rešitve, ki jih določajo srednjeročni družbeni plani. Zato bodo v predlogu dolgoročnega plana prikazane tudi tiste prostorske sestavine, ki so obvezno izhodišče za pripravo srednjeročnih planov.

Pri pripravi usmeritev glede načinov urejanja posameznih območij s prostorsko izvedbenimi akti smo upoštevali tudi obveznost, da

se strokovne podlage in evidence podatkov stalno dopolnjujejo ter so na razpolago nosilec planiranja kot podlage.

Usmeritve za opredelitev načinov urejanja območij s prostorskimi izvedbenimi akti so:

- smiselnost opredelitve območja glede na dolgoročno zasnovo organizacije in namenske rabe prostora,
- smiselnost glede na predvideno zaporedje gradnje in urejanje
- smotrnost opredelitve območja glede na možnosti investicijskih vlaganj oziroma upravičenosti posegov
- določitev meja območja upoštevaajoč podatkovne enote, upravnost delitev, obstoječe parcelne meje
- homogenost območja glede na vrsto posega v prostor in možnostjo urejanja z najprimernejšim prostorskim izvedbenim aktom kot ga predpisujeta Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18, 14. 6. 1985) in Navodilo o vsebini posebnih strokovnih podlag in o vsebini prostorskih izvedbenih aktov (Ur. list SRS, št. 14, 19. 4. 1985)

Posamezne prostorske celote v območju urbanistične zasnove naselij Litija, Šmartno z Ustjem, Zavrstnik, Tenetiše in Breg bomo urejali z naslednjimi prostorskimi izvedbenimi akti:

Zazidalni načrti:

- stanovanjsko območje Praprošče (GS 4/2)
- stanovanjsko centralno območje na levem bregu Litije (GS 1)
- stanovanjsko centralno območje na desnem bregu Litije (LS 1)
- industrijska cone v Zagorici (ZI 1)
- komunalno energetska cone ob novi industrijski coni v Zagorici (LK 1)
- športno rekreacijski center na Ježi (LR 1)
- stanovanjsko območje Miška dolina (ŠS 3)
- osrednji del Šmartnega in Ustja (ŠS 1)
- razširitev industrijske cone »Zagorica 2« (ZI 2)
- območje industrije regionalnega pomena ob Bregu (po letu 2000) (BI 1)
- razširitev industrijske cone »Zagorica 3«
- območje centralne cone Grbin ob Partizanski cesti (LC 1)
- območje stanovanjske gradnje severno od Praprošč »Praprotnik« (GS 5)
- centralno stanovanjsko območje med železnico in Savo (GS/2)

Ureditveni načrti:

- ureditveni načrt dopolnilne gradnje za stanovanjsko cesto in želenico (GS/7)
- ureditveni načrt dopolnilne gradnje in komunalne asanacije za območje industrijske cone Šmartno—Ustje (ŠI 1)
- ureditveni načrt za industrijsko—transportno cono nad železnico (GS/3)
- ureditveni načrt komunalne asanacije za območje pokopališča in parka v Šmartnem (ŠP 1)
- ureditveni načrt dopolnilne gradnje in komunalne asanacije za območje desnega brega Litije južno od starega jedra (LS 2)
- ureditveni načrt dopolnilne gradnje in komunalne asanacije na desnem bregu pod Sitarjevem (LS 3)
- ureditveni načrt za območje industrije ob Savi (GS/6)
- ureditveni načrt dopolnilne gradnje in komunalne asanacije za območje Podsitarjevca (LS 5)
- ureditveni načrt dopolnilne gradnje in komunalne asanacije za območje Zavrstnika (ZS 1)
- ureditveni načrt prenove, dopolnilne gradnje in komunalne asanacije za območje naselij Breg in Tenetiše (BS 1)
- ureditveni načrt komunalne asanacije za območje Sitarjevca (LR 2)

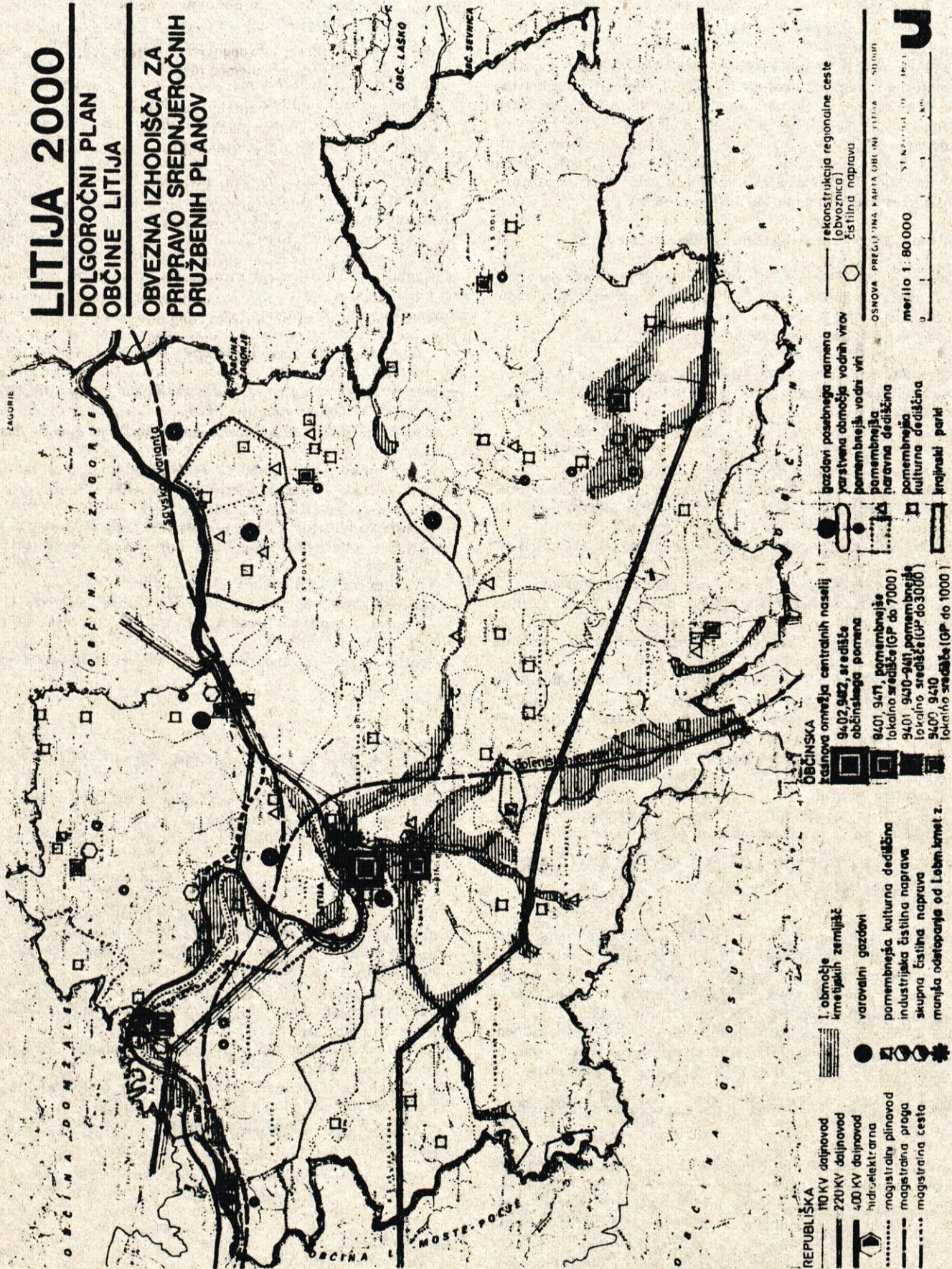
Lokacijski načrti:

- za območje železniške trase,
- za regulacijo Save in ureditev plovne poti
- za traso ceste in industrijskega tira preko Save
- za traso industrijskega tira cone Breg
- za traso obvoznice mimo Šmartna z Ustjem
- za regulacijo ceste Litija—Ustje

LITIJA 2000

DOLGOROČNI PLAN
OBČINE LITIJA

OBVEZNA IZHODIŠČA ZA
PRIPRAVO SREDNJEROČNIH
DRUŽBENIH PLANOV

REPUBLIŠKA

- 110 KV daljnovod
- 220 KV daljnovod
- 400 KV daljnovod
- hidroelektrarna
- magistralna plinovod
- magistralna praga
- magistralna cesta

OBČINSKA

- I. območje kmetijskih zemljišč
- varovalni gozdovi
- pomembnejša kulturna dediščina
- industrijska čistilna naprava
- skupna čistilna naprava
- manjša odstopanje od Lebn.kmet.z.

OBČINSKA

- raznosa omrežja centralnih naselij
- 9402.942, ar.edišča občinskega pomena
- 9401.9471, pomembnejše lokalno središče (GP do 7000)
- 9401.940-941, pomembnejša lokalno središče (GP do 3000)
- 9400.9410 lokalno središče (GP do 1000)

OBČINSKA

- gazdovi posebnega namena
- varstvena območja vodnih virov
- pomembnejša vodni vrti
- pomembnejša naravna dediščina
- pomembnejša kulturna dediščina
- izjavitni parki

rekonstrukcija regionalne ceste (obvoznica)

čistilna naprava

OSNOVA PREGLEDNA PARIJA OBČINE LITIJA - 2000

merilo 1:80.000

Prostorski ureditveni pogoji

- centralno-stanovanjsko območje Gradec—Litija (GS/4)
- stanovanjsko območje Gradec (GS 4/1)
- proizvodno območje v Ustju (ŠI 2)
- stanovanjsko območje Grbin (LS 4)
- območje obstoječe pozidave Šmartno—Ustje (ŠS 2)
- rekreacijsko območje Svibno (GR 1)

Za vsa ostala naselja podajamo usmeritve v zvezi z načini urejanja v tabelaričnem pregledu v poglavju 3.2 Zasnove dolgoročnega razvoja.

Ta območja bomo urejali z naslednjimi prostorskimi izvedbenimi akti:

Zazidalni načrti:

- veljavna obstoječa dokumentacija za naselja Vače, Sava, Spodnji Log, Sp. Hotič, Gabrovka, V. Vrh.
- novelacija zazidalnega načrta za Kresnice,
- za območje individualne gradnje na obrobju osrednje urbane aglomeracije: V. Kostrevnica, Štangarske poljane, Črni Potok, Jevnica, Hotič.

Ureditveni načrti:

- predvsem za lokalno središče za naselja Vače, Jevnica, Sava, Dole, Gabrovka, Polšnik, Gradišče

Lokacijski načrti:

- za objekte hidroelektrarn na Savi
- za odlagališče komunalnih odpadkov v Konjski dolini

Prostorski ureditveni pogoji

- za območje KP Žamboh — Ostrež (PUP 1)
- za območje KP Ljubljana Moste—Polje—Litija (PUP 2)

— za vsa ostala območja in naselja (PUP 3)

Zaporedje izdelave prostorskih izvedbenih aktov bomo določili v srednjeročnih družbenih planih, kjer bomo opredelili tudi izdelavo prostorskih ureditvenih pogojev za naselja, v katerih prostorski izvedbeni načrti v planskem obdobju še ne bodo izdelani.

2. Merila za ugotavljanje odstopanj od sprejetega dolgoročnega plana, ki narekujejo postopek spremembe plana

Merila za odstopanje od sprejetega dolgoročnega plana, ki narekujejo postopek spremembe plana so: obvezna izhodišča za pripravo srednjeročnih planskih aktov samoupravnih organizacij in skupnosti ter občine, opredeljena v poglavju IV. tega plana in so bistveni pogoj za nadaljnji razvoj občine Litija.

Pomembno izhodišče zasnove razvoja v prostoru, ki zarači celovitosti razvoja občine zahteva postopek spremembe tega plana je: industrijska cona v Litiji. Zasnova dolgoročnega razvoja občinskega središča sloni na močni stopnji rasti zaposlovanja (1,7%) in predvideva, da bo do l. 2000 cca 570 novih delovnih mest v bazičnih dejavnostih (usklajeno z zaposlitveno bilanco ljubljanske regije in republike). Predvidena industrijska cona bo zagotavljala površine za dolgoročni razvoj nove kapitalno intenzivne in tehnološko zahtevne industrije, zlasti regionalnega pomena. Cona ima izrazite mikrolokalne prednosti.

Če se na predlog subjekta planiranja pojavi družbeno utemeljena potreba za odstopanje od obveznih izhodišč, se morajo ustrezne spremembe in dopolnitve tega plana obravnavati in sprejemati po postopku kakor ga določa zakon.

Vse spremembe in dopolnitve, ki pomenijo manjši odstop in odmik od sprejetega plana lahko sprejeme IS občine. Te spremembe se objavi v uradnem glasilu skupščine občine.

Pobudo za spremembe in dopolnitve oz. odstopanje od sprejetega dolgoročnega plana lahko da vsak subjekt planiranja.

LITIJA 2000

DOLGOROČNI PLAN
OBČINE LITIJA

PREDNOSTNA RABA
POVRŠIN

- ▨ prednostna območja za intenzivni razvoj kmetijstva
- ▩ prednostna območja za intenzivni razvoj (lesoprirodnih gozdov)
- ▩ prednostna območja za razvoj urbanih objektivacij
- območja v katerih je potrebno zagotoviti površine za razvoj (pomembnejših) lokalnih središč

- ⋯ pomembnejša območja / katerih se raba površin
- ⋯ podreja varstvu narave in kulturne dediščine
- ▨ pomembnejša območja za razvoj turizma in rekreacije
- območja / katerih se raba površin
- udre in varstvu vodnih virov
- lokacije varovalnih gozdov in gozdov posebnega pomena

- ⋯ pomembnejša naravna dediščina
- pomembnejša kulturna dediščina

OSNOVA PREGLEDNA KARTA OBČINE LITIJA 1:50 000
 merilo 1:80 000
 ST NALOGE UI-1326/1
 0 1 2 3 4 5 km

POVZETEK

iz urbanistične zasnove naselij Litija, Šmartno z Ustjem, Zavrstnik, Breg in Tenetiše

1. VLOGA LITIJE IN ŠMARTNEGA Z USTJEM V OBČINI IN REGIJI, DEMOGRAFSKA PROGNOZA, GRAVITACIJSKO ZALEĐJE IN STOPNJA CENTRALNOSTI

Litija, Šmartno z Ustjem ter naselji Zavrstnik in Breg — Tenetiše so enotna urbana aglomeracija. To urbano območje je središče občinskega pomena in eno od središč ljubljanske regije. Centralne dejavnosti in gravitacija je zato usklajena z občino, ljubljansko in zasavsko regijo.

Litija in Šmartno z Ustjem bo dolgoročno središče občinskega pomena z gravitacijskim območjem do 30.000 prebivalcev s prevladujočo centralno in zaposlitveno funkcijo ter je stanovanjsko in proizvodno središče z večjimi obrati. Je centralno naselje med II. in IV. stopnjo.

Litija in Šmartno z Ustjem se bosta razvijala relativno hitreje od drugih naselij ljubljanske regije zaradi izravnavanja zaposlitvene bilance, ugodne prometne dostopnosti in razpoložljivih naseljitvenih površin. Proizvodne, oskrbne in storitvene dejavnosti se bodo razvijale skladno s potrebami občine, ljubljanske in zasavske regije. Litija bo razvijala tiste specializirane dejavnosti, ki imajo v tem prostoru primerjalne prednosti (vezane na usnjarstvo, tekstil, predelavo lesa, transport) tudi za širšo regijo.

V aglomeraciji prebiva sedaj cca 7.624 prebivalcev, po demografski prognozi, ki je usklajena z občino in ljubljansko regijo, bo število prebivalcev poraslo na 12.363 (usmerjena varianta) oziroma na 13.428 (Ljubljana 2000). Po maksimalni varianti pa bo aglomeracija narasla na 15.047 prebivalcev. Glede na dejstvo, da moramo kot dolgoročni planski horizont vzeti že obdobje po letu 2000 in da bomo naseljitvene površine opredelili v srednjeročnih planskih dokumentih na lokacijah, ki jih daje ta urbanistična zasnova, računamo s srednjimi vrednostmi demografske prognoze.

V urbanistični zasnovi so dane lokacije za naselitev 5.752 novih prebivalcev ali skupno za 13.376 prebivalcev, kar se približuje varianti »Ljubljana 2000« in je višje od usmerjene variante (bistveno višje od minimalne variante 11.830 prebivalcev). 13.376 prebivalcev jemljemo kot lokacijsko osnovo in računsko izhodišče za vse bilance, normativne pokazatelje in obdelave infrastrukturnih sistemov. Povprečna velikost gospodinjstev je 3,3 člani.

2. ZASNOVA ORGANIZACIJE DEJAVNOSTI IN NAMENSKA RABA PROSTORA

Površine za naselitev opredelimo v urbanistični zasnovi po višji varianti razvoja prebivalstva, to je za 13.376 oseb. S tem so rezervirane tudi površine za stanovanja, ki so izgubljena zaradi prenove, dana je možnost izbire lokacije ter ekonomsko-tehnična presoja upravičenosti gradnje na posamezni lokaciji v določenem obdobju in s tem zaporednost graditve. Del teh površin je namenjen rezervatom po letu 2000.

Razvija se večja strnjena naselja s čim večjim deležem kot doslej gosto-nizke zidave (nizki bloki, vrstne, verižne, atrijske hiše ipd.). Enodružinske hiše so locirane zlasti kot zapolnitve in zaokrožitve obstoječih naselij na pobočjih in drugih slabših zemljiščih.

Pri lokaciji naselitve varujemo najboljša kmetijska zemljišča v skladu z zakonom, razen v izjemno družbeno upravičenih primerih, pri čemer se izgubljeno zemljišče pridobi drugje.

Naseljitvene cone lociramo tako, da čim bolj funkcionalno povezujemo in zaokrožujemo urbano območje Litije, Šmartnega, Ustja, Zavrstnika, Brega in Tenetiš v enotno aglomeracijo.

Bolj izrazito se usmerjamo v koriščenje prisojnih gozdnatih (Sitarjevec) lokacij.

Dolgoročno se izrazito usmerimo v prenovo zastarelega stanovanjskega fonda.

Za kompleksno graditev večjih obsegov se izdelata zazidalna načrta. Za obsežnejše zgostitve in in zapolnitve se izdelajo načrti dopolnilne

gradnje in komunalne asanacije. Na ostalih naseljitvenih območjih manjšega obsega in pomena se urbanistična politika izvaja po prostorskih ureditvenih pogojih.

Pri planiranju površin za industrijsko proizvodnjo računamo s prednostmi lokacije industrijske cone regionalnega pomena za Ljubljano in Slovenijo. Te prednosti mikrolokacije so zlasti:

- Lega izven območja ljubljanske kotlinske inverzije, izrazitejši vetrovi proti vzhodu, manjša možnost atmosferske polucije.
- Sava kot količinsko izdaten vodotok za tehnološko in hladilno vodo ter kot recipient odplak. Lega nizvodno Savez zmanjšuje nevarnost onesnaževanja vodnih virov.
- Razmeroma veliki kompleksi ravnega zemljišča izven območij pomembnejše naravne in kulturne dediščine.
- Neposredna bližina dvotirne elektrificirane proge, možnost industrijskega tira. Bližina Zasavske ceste z možnostjo priključka. V daljši perspektivi možnost navezave na pristanišče ob plovni poti.
- Bližina trafopostaje, centralne čistilne naprave, napeljave plinovoda.
- Obilica razpoložljive delovne sile v Litiji in okolnih naseljih in možnost dnevnih delovnih migracij iz ljubljanske regije.
- Bližina ljubljanske regije kot obsežnega tržišča oziroma porabnika proizvodov.
- Povezava z obstoječimi, sedaj disperznimi industrijskimi lokacijami.

Obstoječi industriji moramo omogočiti prostore za širjenje na površinah, ki so opredeljene že v srednjeročnem planu 1981—1985. Povsem novi proizvodni programi ali preselitve industrije pa naj se locirajo v sklopu nove industrijske cone. Na to cono se navezuje tudi komunalno-servisna cona in cona proizvodne obrti. Kamionski prevoz teh proizvodnih območij se po najkrajši poti spelje na Zasavsko cesto in železnico. Vsa nova proizvodna območja se navezujejo na centralno čistilno napravo in trafopostajo. Rezervira se prostor za skupne dejavnosti industrijske cone (priprava hrane, obratna ambulanta, gasilci, reševalci, varnost, industrijska prodajalna itd.). Ob industrijskih conah se uredijo zeleni pasovi ter se vizure likovno sanirajo.

Razvoj obstoječih in novih proizvodnih dejavnosti naj temelji na tehnološko zahtevnih dejavnostih z večjo vlogo znanja in izobrazbe. Kot dopolnitev industrijski proizvodnji naj se razvija obrt in druge oblike drobnega gospodarstva, za kar so dane ustrezne površine.

V urbanistični zasnovi so dane lokacije za mestne centralne dejavnosti tako za potrebe naselij Litija, Šmartno—Ustje kot tudi za potrebe občine in s tem zmanjšana odvisnost od oskrbnih in storitvenih dejavnosti večjih središč izven občine. Litija razvija tudi nekatere centralne dejavnosti (na primer specializirano trgovino, servise) za potrebe regije in sicer tiste, ki se povezujejo s krajevno industrijo. Litija in Šmartno si smiselno funkcionalno delita centralne funkcije in se izogibata neekonomičnemu podvajanju. Največ specializiranih trgovin, lokalov gostinstva, uslužne obrti itd. se locira v revitaliziranih starih jedrih Litije in Šmartnega. Nova naselja se opremijo z osnovnimi centralnimi funkcijami znotraj naselij in v peš razdalji (trgovina osnovne preskrbe, nekatera uslužna obrt in servisi, vrtci).

Zagotovljene so potrebne nove lokacije ali površine za širjenje šol, vrtcev, za lokacijo kulturnega doma, poslovnih dejavnosti, tržnice, motela, restavracije oziroma obrata družbene prehrane, pekarnice in skladišč občinskih blagovnih rezerv. Za daljšo razvojno perspektivo so zagotovljene površine za razvoj srednjega usmerjenega izobraževanja in ob tem tudi za lokacijo dijaškega doma. V okviru površin zdravstvenega doma je rezerviran prostor za širjenje kapacitet, za parke, počivališča in parkirišča.

Določene centralne funkcije izkoristijo lokacijske prednosti in sicer gostinstvo, trgovina, servisi ob železniški in avtobusni postaji, športno—rekreacijske in gostinske dejavnosti v sklopu športnega parka itd.

Nekatere centralne dejavnosti se razvijajo tudi v sklopu nove industrijske cone regionalnega pomena. To je cona skupnih dejavnosti indus-cone (industrijska razstava in prodajalna, priprava toplih obrokov, obratna ambulanta, varnostna služba, skupni poslovni objekt in slično).

Litija in Šmartno z ustjem kot center občine sta opremljena s kompletnim programom športno—rekreativnih dejavnosti tudi za potrebe vsega prebivalstva občine, ki zajema:

- Atletski stadion z nogometnim igriščem, stezo za teke, napravnimi za skoke in mete, manjšo tribuno, garderobami, klubskimi prostori ipd.; igrišče za roket, odbojko, košarko (lahko kombinirano); tenis, badminton, balinanje, večnamensko travnato površino. Športni park ima večje parkirišče za dostop občanov iz oddaljenih naselij in je blizu postajališča javnega prevoza. Orientacija igrišč je sever — jug.
- Večnamensko športno dvorano, lahko kombinirano s šolo.
- Eventuelno terene in naprave za specializirane športne aktivnosti kot so kajakaštvo na Savi, strelstvo, trim steza, sankališče, drsališče (na lokaciji utrjenega igrišča za roket).
- Plavalni bazen (odkrit, po možnosti z možnostjo nadkritja in ogrevanja pozimi) z manjšimi bazeni za najmlajše, garderobami in kabinami.
- Osrednji (mestni) park s sprehajališči, počivališči, vrtnimi ureditvami.
- Športne terene in naprave posameznih naselij ali večjega dela naselja, ki vključujejo večnamensko igrišče za igre z žogo, telovadnico (kombinirano s šolo), sprehajališča in počivališča za starejše občane.
- Manjša igrišča za mlajše šolarje in igrišča za predšolske otroke z zelenico v okviru sosedstev ali manjših naselij.

Predvidijo se možnosti koriščenja Save v športno-rekreativne namene v primeru, da bo z verigo savskih elektrarn zagotovljen umirjen tok in hkrati vzdrževana minimalna količina vode (kajakaštvo, čolnarstvo, privezi za čolne ipd.). Obala Save se ozeleni, parkovno oblikuje in uredi sprehajališča.

Gozdnata griča Sitarjevec in Svibno se uredita kot mestni gozdni park s pešpotmi, trim stezo, manjšimi športnimi tereni na položnejših južnih pobočjih in z razglednimi jasami.

Obstoječi potoki, ozke dolinice strug, manjši gozdovi v sklopu naselij se parkovno uredijo in ne zazidavajo.

Obrobje pokopališč v Litiji in Šmartnem se parkovno uredi. Predvidi se lokacijo za osrednji mestni park.

Ljubljansko cesto zahodno od mostu čez Savo se obojestransko ozeleni. Na stikih industrijskih območij z naselitvijo ali centralnimi dejavnostmi se uredijo zeleni tamponi visoke vegetacije.

Zaščitene površine nad izviri pitne vode se ohrani kot gozdne površine in zavaruje pred vsako intenzivno izrabo.

Predvidene so površine za vrtičkarstvo, zlasti kot začasna raba na površinah, ki bodo dolgoročno zazidljive.

Varuje se naravno in kulturno dediščino ter se jo aktivno vključuje v urbane rabe.

Litija in Šmartno z Ustjem izboljšata svojo mestno podobo z varovanjem in prezentiranjem vrednih naravnih in ustvarjenih objektov ter ambientov, s sanacijo degradiranih območij in z ustvarjanjem novih, likovno kvalitetnih objektov ali okolij. Najbolj vredne nove mestne vedute se oblikujejo ob Savi z ureditvijo pešpoti, parkov ter pročelij mesta, ki gleda proti Savi (sanacija stare zazidave, rušenja, novi kvalitetni objekti). V oblikovanje mesta se vključijo s tem tudi vodni element. Izvaja se sanacija in revitalizacija starega jedra Litije (trško jedro s cestnim trgom), delna rekonstrukcija starega dela na levem bregu in sanacija z revitalizacijo središča Šmartnega. Varuje se florisna in gabaritna urbanistična dispozicija. Ohranja se mešana raba s stanovanji, trgovinami, obrtnimi lokali, kulturnimi, poslovnimi in upravnimi dejavnostmi. Skrbi se za kvalitetno odelavo tlakov, luči, klopi in drugih mikrourbanističnih ureditev. Oblikujejo se peš cone in promenade na cestnem trgu v Litiji in okoli cerkve v Šmartnem. Sanira se odkope in nasipe opuščene rudnika Sitarjevec i glinokopa opekarne z novo gradnjo. Varuje se proste poglede na vidne poudarke (cerkvene stolpe Šmartna, Litija, Brega) in pejsažno kvalitetne ambiente (bregove Save, vzdolž dolin itd.). Gabariti višinsko ne smejo presežati obstoječih (do P + 4, do P + 3 ob starem jedru Litije in Šmartnega). Možni so novi vidni poudarki in likovno zanimive stavbe. Ozeleni »maskira« ali zakriva se z novimi objekti obstoječo industrijo, skladišča, komunalne naprave. Ustvarja se važne vidne »poti« (ob Savi, od Litije do Šmartnega, vzdolž cestnega trga Litije itd.). Ozeleni in humanizira se Ljubljansko cesto. Pušča se velike prazne pejsažne prostore, ki so hkrati tudi kmetijske površine (med Litijo in Šmartnim, Bregom itd.).

Vseh urbanih površin (razen kmetijskih) v sklopu urbanistične zasnove je 377,38 ha.

Na kmetijskih površinah neposredno ob naseljih ali celo ob centralnih dejavnosti se predpiše tak način obdelovanja (gnojenje, paša,

škropljenje itd.), ki ne poslabšuje bivalnih razmer za okolno prebivalstvo.

Gozdne površine so deloma vključene v krajinsko zaščitna območja. Gozdove, ki imajo varovalni (strme, osojne lege, pogojno nestabilna zemljišča) ali izrazito proizvodni pomen, varujemo oziroma jim neposredno ob zazidavi dajemo značaj parkovnega gozda. Vseh gozdnih površin je 168,10 ha.

Manjši gozdni kompleksi v bližini urbanih območij se ohranijo. Teži se za raznovrstnim gozdnim sestojem zaradi lažje ekološke izravnave emisij. Omogoči se nemoten dovoz lesa po gozdnih poteh in mimo naselij do transportnih postaj oziroma do industrije.

Namenska raba prostora je prikazana na karti števil. 1.

3. RAZPOREDITEV STANOVANJ

Površine za naselitev opredelimo po višjih vrednostih demografske napovedi (Ljubljana 2000). Dolgoročno se odpravi stanovanjski primanjkljaj in vsako gospodinjstvo ima svoje stanovanje. Čiste stanovanjske površine bo 20 m² osebo (do 25 m²) ali 1 soba na osebo.

Površine za naselitev so na lokacijah, ki so opredeljene v planu 1981—1985 in na nekaterih novih lokacijah izven varovanih kmetijskih zemljišč oziroma na takih lokacijah, ki zgoščajo ter zaokrožajo obstoječo naselitev. V urbanistični zasnovi so dane površine za gostejše družbeno gradnjo, za gosto-nizko zazidavo ter za prostostoječe enodružinske hiše. Kolektivna gradnja v blokih, stolpičih ipd. bo potekala na območjih Litija — desni breg, na Praproščah, kot zaokrožitev naselij Šmartno — Ustje ob obvoznici in ob Savi na levem bregu. Del gostejše zazidave se bo realiziral kot mestna prenova v starem jedru Litije, okoli železniške postaje in v Šmartnem. Teh površin je 15,31 ha in na območjih prenove (skupaj z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi) 9,85 ha. Gosto-nizka gradnja z vrstnimi, terasnimi hišami, dvojčki ipd. se bo locirala zlasti kot zapolnitev in zgostitev obstoječih naselij ali na pristojnih gozdnatih, vendar nižjih legah. Te lokacije so zlasti Podsitarjevec, Zavrstnik, pod Svibnim (Praprotnik) in druge. Teh površin je 6,78 ha. Prostostoječe enodružinske hiše bodo locirane kot zapolnitve in zaokrožitve naselij ali kot zazidava prisojnih pobočij ob Podsitarjevcu, Zavrstniku in v Praproščah. Teh površin je 72,01 ha.

Ob robu naselij in ob meji s kmetijskimi zemljišči so dane lokacije za preselitev kmetij iz središča Litije ter Šmartnega z Ustjem.

Na lokacijah blizu industrijskih območij, na ekološko manj ugodnih lokacijah so površine za motilno uslužbo ter za proizvodno obrt. Te površine so zlasti vzhodno od Brega in industrijske cone Zagorica 1, v manjši meri v Praproščah in na drugih lokacijah. Teh površin je 7,21 ha.

Podrobnejše opredelitve naselitve po posameznih planskih conah so dane v poglavjih 9. in 10. in prikazane na kartah 1. in 6.

Bilanca in normativni kazalci novih površin za naselitev so:

Območje (PPC)	Št. prostostoječih enodruž. hiš	Št. stan.enot v srednje zasidavi	Št. stan.enot v gostejši zasidavi
Praprošče GS4/2	27	34	574
Litija desni breg LS1			303
Litija levi breg GS/1			40
Miška dolina ŠS3	30		
Zagorica 1 ZI1	- 5		
Gradec GS4	8	14	
Gradec GS4/1	13		
ob Železnici GS7	16		
Šmartno-Ustje ŠS1	-20		132
Praprotnik GS5	8	27	
Podsitarjevec LS5	12	65	
Zavrstnik ZS1	81	20	
Breg-Tenetiše BS1	17		
GS/2			300
Skupaj	187	160	1349

Območje (PPC)	Št. stan. enot obrtnikov	Št. stan. enot kmetij
Praprošče GS4/2	6	
Litija desni breg LS1		
Litija levi breg GS/1		
Miška dolina ŠS3		
Zagorica 1 ZI1	13	
Gradec GS4		
Gradec GS4/1		
ob Železnici GS7		
Šmartno-Ustje ŠS1		
Praprotnik GS5		
Podsitarjevec LS5		2
Zavrstnik ZS1		4
Breg-Tenetiše BS1	20	2
GS/2		
Skupaj	39	8

Na območju urbanistične zasnove je dolgoročno dana možnost za lokacijo skupno 1.743 stanovanjskih enot ali 5.752 prebivalcev.

Na območju je sedaj 7.624 prebivalcev, kar pomeni pri gospodinjstvu s 3,3 člani dolgoročno naselitev skupno 13.376 prebivalcev.

Dolgoročno se prenovi vsa stanovanja, zgrajena do leta 1918. 50% stanovanj zgrajenih med l. 1919 in l. 1945 in 30% stanovanj zgrajenih med leti 1946 in 1960, kar pomeni dolgoročno 624 stanovanj. Pri tem računamo na izgubo 1/3 stanovanjskega fonda. Zaradi delnih rekonstrukcij, zgostitev in zaokrožitev naselitve računamo, da se na območjih prenove pridobijo tudi nova stanovanja in se bilanca izravna.

V urbanistični zasnovi so dane lokacije za višji % družbene kolektivne gradnje od individualne gradnje.

Po strokovnih analizah potrebujemo dolgoročno 1.063 stanovanjskih enot, zato nam razlika 680 enot predstavlja rezervo oziroma etapno možnost izbora ekonomsko in ekološko najbolj ugodnih lokacij.

Pri gostejši kolektivni gradnji z bloki ali stolpiči težimo za gostoto 65 stan. (ha ali 150 m²) stanovanje brutto, pri srednje gosti gradnji z vrstnimi, terasnimi hišami ali nizkimi bloki računamo s 40 stan. (ha ali 250 m²) stanovanje. Za prostostoječe enodružinske hiše računamo s 15 stan. (ha ali 650 m²) stanovanje brutto.

Zadevni pokazatelji na prostoru urbanistične zasnove so:

	skupaj vseh površin za naselitev v ha:	urbani standard (razširjeni) netto naselitvenih površin:	
		m ² /prebivalca	m ² /gospodinjstvo
Prostostoječe enodružinske hiše	72,01 ha		
Srednje gosta zazid.	6,78 ha	91,43	285,70
Gostejša zazidava	15,31 ha		
Gostejša zazidava - prenova (skupaj z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi)	9,85 ha	98,40	307,50
Naselitev in proizvodni objekti malega gospodarstva	7,21 ha		

Površine za naselitev v treh tipih gostot so prikazane na karti števil. 1.

4. RAZPOREDITEV DRUŽBENIH, OSKRBNIH IN STORITVENIH DEJAVNOSTI

Površine za oskrbne in storitvene dejavnosti oziroma za centralne mestne funkcije so v starem jedru Litije in Šmartnega ter na območju južno od železniške postaje. Ta območja se prenovijo — asanirajo in delno rekonstruirajo. Centralne funkcije si ta območja med seboj delijo. Staro jedro Litije — desni breg je namenjeno zlasti trgovskim, družbeno-političnim, poslovnim, kulturnim, gostinskim, uslužno-obrtnim, denarnim in podobnim funkcijam. Centralno omočje Litije — levi breg je namenjeno zlasti dejavnostim vezanim na železniško in avtobusno postajo, poslovnim, servisnim, gostinskim, obrtnim funkcijam, PTT ipd. Jedro Šmartnega je namenjeno poleg osnovnim oskrbnim funkcijam zlasti trgovskim, obrtnim, servisnim in podobnim funkcijam. Dejavnosti osnovnega šolstva in zdravstva se razvijajo v okviru obstoječih lokacij z možnostmi širjenja. Za lokacije otroškega varstva se poleg obstoječih predvidita še lokaciji v Praproščah in Zavrstniku. Na Grbinu je lokacija za dolgoročni razvoj srednjega usmerjenega izobraževanja (ali druge centralne rabe).

Za osnovno oskrbo okolnega prebivalstva so nove lokacije (trgovina, družabni prostor, uslužna obrt ipd.) na Praproščah, v Podstarjencu, Zavrstniku in na Bregu. Za razvoj turizma in gostinstva so lokacije motel ob ribiškem domu, staro jedro Litije in Slatna.

Lokacije in program centralnih dejavnosti po planskih celotah so podrobneje opredeljeni v poglavjih 9. in 10. in prikazani na kartah 1. in 6.

Bilanca in normativni pokazatelji površin za oskrbne in storitvene dejavnosti:

	ha	kazalci urbanega standarda	
		m ² /preb.	m ² /stan.
Površine za šolstvo in otroško varstvo	9,58 ha	8,90	27,82
Površine za zdravstvo	0,90 ha	0,87	2,72
Površine za druge družbene, oskrbne in storitvene dejavnosti	9,85 ha	9,53	29,79

Centralnih površin na prebivalca je v Litiji — levi breg 24,59 m² (77,56 m²/stanovanje) zaradi lokacije nekaterih centralnih funkcij višjeje reda za mesto in občino.

V Litiji — desni breg je teh površin 18,04 m²/prebivalca ali 55,49 m²/stanovanje zaradi lokacije večine centralnih funkcij za celo mesto in občino. V Šmartnem in Ustju je iz istih razlogov teh površin 21,12 m²/prebivalca ali 65,73 m²/stanovanje. Zavrstnik in Breg — Tenetiše imata samo lokalni oskrbni značaj (v Zavrstniku 7,16 m²/preb. ali 23,83 m²/stan., v Bregu — Tenetišah 2,82 m²/preb. ali 9,60 m²/stan.).

Pri planiranju šolskih površin računamo s populacijo 14,5% od vsega prebivalstva, z enoizmenskim poukom in s 30 učenci na učilnico. Predvidene površine z razširitvami vseh 3 šol po normativih zadoščajo.

Pri planiranju otroškega varstva računamo s 40% vključenostjo predšolskih otrok. Obstoječe in dve predvideni novi lokaciji normativno zadoščajo.

Za trgovino računamo s 0,4 m² trgovskih površin/preb. in 0,1 m²/preb. za specializirano trgovino, za kar namembne površine v centralnih conah zadoščajo.

Površine oskrbnih, storitvenih in družbenih dejavnosti so prikazane na karti 1, posamezne lokacije pa so orientacijsko dane na karti 7.

5. RAZPOREDITEV PROIZVODNIH ZMOGLJIVOSTI

Pri opredelitvah površin računamo z 1-1,5% rastjo zaposlenih in z vsaj 5% fizično rastjo proizvodnje v industriji. Dolgoročno potrebujemo med 409 in 619 delovnih mest v proizvodnji. Nove industrijske lokacije nam dajejo možnost zaposlitve 1804 delavcev, poleg tega pa so še možnosti zaradi razširitve con (Š11, Š12, GS1, GS3, GS6). Zato je velik del delovnih mest tudi rezerva za regionalno pomembno industrijo.

Površine za industrijo so na lokacijah, ki omogočajo prostorski razvoj obstoječe industrije v skladu z njihovimi dolgoročnimi potrebami in ki težijo za prostorsko zaokrožitvijo v industrijske cone. Kot lokacije za razvoj regionalno pomembne industrije za zagotovitev večjega števila delovnih mest v občini oziroma v Litiji so dane lokacije za dolgoročni razvoj osrednje industrijske cone Zagorica. Ta se navezuje na Zasavsko cesto, šmarsko obvoznico, industrijski tir preko Save in v daljši perspektivi tudi na plovno pot. Dopustna je samo industrija, ki je tehnološko visoko razvita, izvozno usmerjena in, ki zagotavlja delovna mesta domačim delavcem. Industrijska proizvodnja mora biti v dopustnih mejah emisij in ne sme poslabševati ekoloških razmer v naseljih. Kot dolgoročni rezervat industrije in transporta, vezanega na plovno pot se opredeli industrijsko cono Breg. Obstoječe in nove industrije se nasproti naselitvi ločijo z zelenimi tamponskimi pasovi oziroma ob glavnih cestah vizualno sanirajo z drevoredi, poslovnimi objekti ipd.

Podrobnejše opredelitve industrije po posameznih planskih conah so dane v poglavjih 9. in 10. ter prikazane na kartah 1. in 6.

Vseh površin za proizvodnjo v industriji je 53,03 ha ali 51,3 m²/prebivalca oziroma 160,36 m²/gospodinjstvo. V conah ZII, ZI2, BL1, ZI3 računamo z možnostjo zaposlitve 1.804 delavcev.

Vseh površin drobnega gospodarstva — proizvodne in ekološko motilne uslužne obrti je 7,21 ha.

Komunalne dejavnosti se dolgoročno preselijo in razvijejo na skupni lokaciji, ki vsebuje čistilno napravo, trafopostajo, deponijo premoga s kotlarno, komunalne službe, vozni park, delavnice, poslovne prostore ipd. Cona je od ostalih ločena z zelenim delilnim pasom. Podrobnejši programski opis cone je podan v poglavju 9. in prikazan na kartah 1 in 6. Infrastrukturni objekti in naprave, ki se vežejo na posamezne sisteme (odvajanje odpadnih vod, elektroenergetsko, plinsko, toplovodno omrežje) so opisani v ločenih poglavjih in prikazani na kartah 3, 4, 5. Površin komunalnih dejavnosti je 5,76 ha.

Odlaganje gospodinjstkih, rastlinskih, gradbenih in drugih nenevarnih odpadkov se vrši v občinski deponiji, ki leži izven ureditvenega območja mesta in je opredeljena v prostorskih sestavinah družbenega plana občine. Isto velja za deponijo industrijskih odpadkov, ki se obravnava posebej.

Zgoraj navedene površine so prikazane na karti 1.

6. POVRŠINE ZA ODDIH, ŠPORT IN REKREACIJO

Mestne zelene površine tvorijo sklenjen sistem, katerega hrbenico predstavljajo zeleni, parkovno urejeni bregovi Save športni park na Ježi in gozdna parka Sitarjevec ter Svibno. Športno-rekreacijski objekti in naprave — atletski stadion, plavalni bazen, igrišča za roket, košarko, itd. občinskega pomena so na Ježi. Kot športna igrišča za šolske otroke in starejše se koristijo šolski objekti in naprave v Litiji — levi in desni breg ter v Šmartnem. Odprta večnamenska igrišča za igre z žogo so še v Praproščah, Podsitarjevcu, Zavrstniku, na Grbinu in Bregu. Otroška igrišča so v sklopu zelenic oziroma strnjjenih naselij. Svibno in Sitarjevec sta namenjen sprehajališčem, razglednim jamam, trim stezam in manjšim igriščem. V Litiji (okoli pokopališča) in v Ustju (ob pokopališču) se uredita mestna parka. Na Slatnem se rekonstruira nekdanji grajski park. Ob glavnih pešpotah se uredijo zelenice in drevoredi. Ob industriji, komunalnih in servisnih conah se zasadi gost tampon visoke vegetacije. Strelišče se preseli na lokacijo izven ureditvenega območja pri Grmačah. Ob vodni rekreaciji so namenjene ureditve ob potoku Reka v Šmartnem. Zimskim športom (sankališče, drsališče) je namenjena lokacija na Ježi, vendar je večina teh aktivnosti izven območja urbanistične zasnove.

Podrobnejši programski opis mestnih zelenih in športnih površin po prostorskih planskih celotah je podan v poglavjih 9. in 10. in prikazan na kartah 1. in 6.

Pri planiranju igrišč in športno-rekreacijskih površin računamo s 85% udeležbo prebivalcev v starosti od 6 — 65 let, s 0,25 m² pokritih in 3,25 m² nepokritih površin na prebivalca.

Bilanca in normativni pokazatelji športno-rekreacijskih, parkovnih in drugih zelenih površin je sledeča:

Površine za:		m ² /preb.	m ² /stan.
Šport, igrišča za odrasle in večje otroke	7,15 ha	6,92	21,62
Otroška igrišča	6,76 ha	6,54	20,44
Parki, zelenice	9,03 ha	8,74	27,30
Skupaj	23,40 ha	22,20	69,37
Gozdni parki brez Sitarjevca in Svibna	11,33 ha		
Gozdni park Svibno	32,17 ha		
Gozdni park Sitarjevec	74,74 ha		
Vseh gozdnih parkov*	118,84 ha	10,96	34,26
Pokopališča	1,24 ha		

Na prebivalca dobimo povprečno 22,2 m² zelenih površin in 10,96 m² gozdnega parka (69,37 m²/stanovanje oz. 359,36 m²/stan.).

* Brez Cistermanovega hriba, vključno z njim 168,10 ha.

Igrišča, parke in zelenice lahko normativno vzporejamo za posamezne dele mesta, medtem ko športni parki in rekreacijski gozdovi služijo celotnemu mestu.

	otroških igrišč	parkov, zelenic
Litija - levi breg	4,48 m ² /preb	14,68 m ² /preb.
Litija - desni breg	8,28 "	2,04 "
Šmartno z Ustjem	7,40 "	11,24 "
Zavrstnik	6,81 "	24,80 "
Breg - Tenetiše	2,82 "	"

Prometne površine, prometni objekti in naprave so funkcionalno in programsko opredeljene v posebnem poglavju in kartografsko prikazane na načrtu 3.

Prometne površine v bilancah niso posebej izdvojene, ker meje prostorskih planskih celot (PPC) potekajo po oseh cest in tirnih naprav železnice. Parkirne površine so vključene v bruto površine urbanih con po veljavnih normativih. Pešaških ploščadi in trgov še 1,21 ha.

Seštevek vseh urbanih površin nam da 217,78 ha bruto površin (vključno z razglednimi jarami in igrišči na Sitarjevcu ter Svibnu). Skupaj z gozdnimi parki Sitarjevca ter Svibna pa je teh površin 325,29 ha.

Ostale površine znotraj ureditvenega območja urbanistične zasnove so površine, ki se jim ohrani primarna raba (kmetijske površine), individualne hiše izven namembnih con in površina reke Save.

Površine za oddih, šport in rekreacijo so prikazane na karti 1. lokacija športnih objektov, naprav in igrišč pa na karti 7. Pešpoti in sprehajalne poti so razvidne na karti 3.

7. VAROVANJE NARAVNE, KULTURNE DEDIŠČINE IN URBANISTIČNOOBLIKOVALSKE USMERITVE

Naravna in kulturna dediščina se varuje po zakonu na območjih in objektih, ki jih opredeli pristojni strokovni zavod (10).

Arheološka najdišča iz prazgodovine so: južno od Brega (1. in 3. stopnja); Gradec nad Litijo — levi breg (3. stopnja); Šmartno pri Litiji na hribu Tičnica (3. stopnja); Sitarjevec kot prazgodovinsko gradišče in gomilno grobišče (3. stopnja); ter območje starega jedra Litije — desni breg do Ježe, ki je deloma prazgodovinsko, zlasti pa antično arheološko najdišče, verjetno rimsko pristanišče, tretjega varstvenega režima. (Ta najdišča so v viru 10 opredeljena z označbami A17, A21, A22, A24, A30). Za ta najdišča (razen Cvingar nad Bregom) velja strokovni arheološki nadzor nad posegi v prostor, raba prostora se lahko spremeni ob zadostitvi varstvenih pogojev. Kmetijska in gozdna raba se lahko vršijo brez omejitev, nadzor pa je potreben pri melioracijah, gradnji komunalnih vodov in urbani preobrazbi prostora nasploh.

Kot urbanistična dediščina je opredeljeno staro središče Litije ob Farbarjevem gradu in župni cerkvi sv. Nikolaja, zlasti Valvazorjev trg in del Levstikove ulice, pri katerih se varuje gradbeno linijo in gabarite stavb ob ulici. Kot urbanistična dediščina je opredeljeno tudi staro jedro Šmartnega, kjer se varuje gradbeno linijo in gabariti stavb na trgu pred cerkvijo sv. Martina.

Spomeniki cerkvene arhitekture so: Breg pri Litiji (cerkev sv. Katarine), cerkev sv. Nikolaja v Litiji, pokopališče s kapelo v Litiji, cerkev v Šmartnem, pokopališče v Šmartnem (glej vir 10, označbe U26, U27, U22, U31).

Spomeniki cerkvene arhitekture so: Breg pri Litiji (cerkev sv. Katarine), cerkev sv. Nikolaja v Litiji, pokopališče s kapelo v Litiji, cerkev v Šmartnem, pokopališče v Šmartnem (glej vir 10, označbe U26, U27, U22, U31).

Spomenika grajske arhitekture pa sta Farbarjev grad v Litiji in razvaline gradu Slatna pri Šmartnem.

Spomeniki etnološke dediščine so: stavba št. 16 Breg pri Litiji, Ustje št. 72, kozolca pod Slatnim in nad Šmartnim (glej vir 10, označbe E18, E22, E24, E25).

Kot spomeniki, posvečeni NOV, ljudski revoluciji, delavskemu in kmečkemu gibanju so opredeljeni: spomenik na Trgu svobode v Litiji, spominska plošča na hiši v Litiji Grbinska c. št. 25, spominska plošča na hiši Trg svobode št. 1 — nadomestna hiša —, grobišče neznanih padlih borcev NOV na pokopališču v Litiji, spominsko obeležje v Predilnici, spominska plošča v Lesni industriji Litija (levi breg), spominska plošča na upravi N.K., spomenik v Ustju, spominsko obeležje v Lesni industriji v Šmartnem, kip v avli osnovne šole v Šmartnem, spominska plošča na hiši št. 19, Breg.

Kot naravna dediščina so opredeljeni sledovi grajskega parka na Slatni, obrežne ravnice, prodišča in otoki na reki Savi, drevored vrb v Litiji ter rudišče in opušen rudnik svinca v Podsitarjevcu. (Glej vir 10, označbe N35, N6, N29, N33.)

Poleg objektov in območij varstva naravne in kulturne dediščine, ki jih določijo pristojni strokovni organ, se varujejo urbane in krajinske celote, ki so pomembne za oblikovanje okolja in humani značaj naselja. Varuje se:

- poglede na staro jedro Litije s severa, zahoda in juga (Sitarjevca) z značilnim gabaritom (Farbarjev grad — osnovna šola) s cerkvijo kot dominantno;
- poglede na staro jedro Šmartnega z dominantno cerkve iz vseh glavnih dostopnih smeri. Varuje se vertikalni gabarit, značilen za strnjeno pozidavo okoli cerkve. Varuje se baročna kapela južno od cerkve z neposredno okolico.
- poglede na vaško jedro s cerkvijo Brega z Zasavske ceste in z juga;
- ruralni krajinski ambient s kozolci zahodno ob vasi Breg;
- kapelice ob križiščih poti, ki imajo ambientalni pomen in sicer: med Zasavsko in Brodarsko cesto, zahodno od Pleskoviča, v središču Zavrstnika;
- zgradbe, urbana dispozicija in park naselja Na stavbah kot arhitekturna dediščina;
- pobočja in gozdove Sitarjevca ter Svibna kot zeleni zaslon mesta.

Objekti varstva in zaščitene vizure ter vedute so prikazani na karti št. 2 in se smiselno vključujejo v opredelitve po prostorskih planskih celotah v poglavjih 9. in 11.

Prostorski izvedbeni načrti ali prostorski ureditveni pogoji upošteevajo nujno sanacijo sledečih degradiranih okolij:

- neurejenih, skoraj v celoti degradiranih bregov Save, divjih odlagaljšč;
- dostopov v Litijo po Ljubljanski cesti z zahoda, kjer se nizajo neurejena skladišča, parkingi, industrija in provizoriji brez ozelenitve;
- opušenih rudniških odkopov Sitarjevca in opekarne;
- industrijskih objektov in naprav, ki niso ločeni od naselij ter centrov ali od nezazidane ruralne pokrajine z zelenjem ali bolj oblikovanimi zgradbami;
- ustavev propadanja zgradb v starem jedru Litije (desni ter levi breg) in Šmartnega, sanacijo, rušenje ali rekonstrukcijo provizorijev, prizidkov in zanemarjenih dvorišč;
- nezaključenih razraščanih gradenj enodružinskih hiš zlasti na osamljenih lokacijah.

Območja, objekti in načini varovanja naravne ter kulturne dediščine ter urbanistične oblikovalske usmeritve so prikazani na karti 2. Podrobneje so opredeljeni po PPC (karta 6).

Pospešujemo uvajanje učinkovitega sistema javnega prometa ter izgradnjo varnih in ambientalno ustreznih kolesarskih poti. Prednost pri izgradnji cestnega sistema bodo imeli predvsem tisti odseki, ki bodo omogočali tudi razvoj drugih prometnih zvrsti, ki bodo izboljšale ekološko stanje ter bodo omogočali navezavo novogradenj. Na ta način bo izboljšana dostopnost za vse prebivalce. Dosežena bo boljša gospodarnost sistema ter večja energetska varčnost. Pestrost prometnih sistemov zagotavlja manjšo ranljivost sistema. Izboljšana bo prometna varnost, zmanjšani pa bodo tudi negativni vplivi na okolje.

Prometni sistem je vsklajen s predvidenim prostorskim razvojem in predstavlja sestavni in soodvisni del celovitega razvoja.

Prometno omrežje po vrstah in hierarhiji sistemov je podano na karti 3.

Po prognozi prometa bo dolgoročni tok med Litijo in Ljubljano sledeč:

Potniški tokovi na javnih prometnih sredstvih in osebnih avtomobilih na relaciji Litija — Ljubljana za l. 1983, 2000 in 2010 (12).

Prometno sredstvo	l. 1983		l. 2000		l. 2010	
	št. pot./dan	%	št. pot./dan	%	št. pot./d.	%
javni promet	8500	81,4	9821	75,6	11039	71,6
osebni avto	1940	18,6	3172	24,4	4377	28,4
skupaj	10440	100,0	12993	100,0	15416	100,0

Glede na to prognozo bo na relaciji Litija — Ljubljana pa tudi v smeri proti Zasavju, v bodoče vloga železnice še pomembnejša. Železnica na tej relaciji predstavlja temeljno prometno sredstvo.

Temeljni nosilec potniških tokov bo primestni in medkrajevni javni promet. Ta sistem bo dopolnjeval še cestni sistem za individualni motorni promet. Ti sistemi skupaj z infrastrukturo za blagovni promet (železnica, vodna pot) predstavljajo celovit občinski in medobčinski prometni sistem, s katerim bo s svojim okoljem povezana Litija. Poleg tega pa bo seveda možen tudi helikopterski prevoz.

Litija bo s svojim okoljem povezana s tremi nosilci javnega prometa. Temeljni nosilec javnega prometa v koridorju proti Ljubljani in proti Zasavju bo železnica. Območja, ki so bolj oddaljena od koridorjev, kjer poteka železnica, »pokrivamo« z avtobusi. Odročne in manjše kraje, kjer iz ekonomskih razlogov ne moremo uvajati rednih avtobusnih linij z zadovoljivo frekvenco, povežemo z minibusi.

S primestno železnico kot temeljnim nosilcem potniškega prometa bo povezana Litija z Ljubljano. Na tej relaciji pričakujemo toliko potnikov, da bo možno organizirati primestni železniški promet, ki bo imel vsaj 30 min. frekvenco.

Na relaciji proti Zasavju bo organiziran medkrajevni železniški promet s frekvenco 60 min.

Do postaje primestnega in medkrajevnega železniškega prometa bodo organizirane priključne avtobusne linije in kolesarske poti. Prestop iz avtobusa na vlak ali obratno bo preko istega perona. Na postajah in postajališčih bodo urejena parkirišča in kolesarnice.

Medkrajevni avtobusni promet bo proti Ljubljani, Zasavju, v smeri Temenice in proti Dolenjski.

Litija je povezana s petimi regionalnimi cestami, ki bodo tudi v bodoče predstavljale osnovne cestne zveze.

Najpomembnejša je Zasavska cesta, ki se bo z izgradnjo obvoznice na relaciji Ponoviče — Konj, popolnoma izognila Litiji. Obstoječa regionalna zasavska cesta bo v območju mesta Litije dobila mestno funkcijo in mestni značaj. V tem koridorju je pomembna tudi lokalna cesta, ki povezuje Litijo s Ponovičami in Savo.

Cesta Litija — Zavrstnik — Besnica — Ljubljana predstavlja pomembno alternativno cestno zvezo proti Ljubljani.

Cesta Litija — Šmartno — Tenetiše omogoča neposredno povezavo z dolenjsko magistralo in sploh proti Dolenjski.

Na vseh teh povezavah temelji tudi znotrajobčinski motorni promet.

Vse te obstoječe ceste bo postopno potrebno ustrezno rekonstruirati in modernizirati.

Komparativna prednost železnice, kot tudi dolgoročno načrtovana vodna pot Sava — Jadran, omogoča pospešen razvoj industrije na območju Litije. Tako je omogočena produkcija masivnih proizvedov, ki se jih izplača prepeljati po železnici ali po vodni poti.

Predvideno pristanišče v Litiji bo v bodočnosti v povezavi z železnico pomemben blagovno-transportni terminal.

Železniško tovorno postajo se preseli vzhodno od nogometnega igrišča.

Avtobusna potniška postaja bo zgrajena na območju obstoječe železniške postaje, kjer bo združena postaja za vse oblike javnega prometa, to je za medkrajevno železnico, medkrajevni avtobus, lokalni avtobus, mini-bus in taksi.

Glede na to, da bo potniška postaja istočasno tudi glavni generator pešprometa, bo potniška postaja dobro povezana z glavnimi koridorji pešpoti z zagotovljenim neposrednim dostopom preko obstoječega mostu do ožjega mestnega središča. Potniška postaja istočasno predstavlja končno postajo primestne železnice. Avtobusni in železniški del postaje morata biti pod isto streho. V sklopu potniške postaje bo parkirišče ter kolesarnica.

Postajališča primestnega javnega prometa se bodo v mestnem območju zgostila, tako da bo tu povprečna razdalja med postajališči znašala cca 300 m — 500 m.

S predvidenimi linijami (glej prilogo št. 3) bo dobro pokrito celotno obravnavano območje. Avtobusi bodo vozili vsaj na 30 min. kar pomeni, da bo v ožjem mestnem območju, kjer se linije stekajo, frekvenca pogostejša kot na 15 min.

Primarni cestni sistem predstavlja obstoječa zasavska cesta in temeniška cesta.

Zasavska cesta tudi v bodoče ne bo bistveno spremenjena. V smeri proti Hotiču bo potrebno izvesti izvenmestno križanje z železniško progo. Na mostu čez Savo, ki povezuje levi in desni breg Litije, bo potrebno zožati vozišče za motorni promet (za cca 0,5 m — 1 m na vsaki strani), s čimer bo na mostu dobljenega več prostora za pešce in kolesarje.

Potek temeniške ceste bo spremenjen in sicer je v območju Šmartnega predviden obvoz. Na zasavsko cesto se priključuje na območju med Litijo in Bregom.

S tem potekom bo precej razbremenjeno območje Šmartnega ter območje mestnega središča Litije.

Sekundarni cestni sistem predstavljajo tiste ceste, ki med seboj povezujejo naselja, ki so znotraj ureditvenega območja mesta.

V podaljšku temeniške ceste je predviden nov most čez Savo in povezava z zazidavo na obeh straneh železniške proge. Z izgradnjo novega mostu bo zmanjšana obstoječa ranljivost prometnega sistema. V primeru izrednega stanja zaradi eventualne poškodbe obstoječega mostu sicer ne bi bilo primerne alternativne zveze z levim bregom Save.

Na levem bregu Save določeno bariero predstavlja tudi železniška proga, zato so predvideni novi podvozi pod progo.

V območju mestnega središča Litije bo onemogočeno tranzitiranje po Valvazorjevem trgu in bo zadevni promet potekal po vzhodnem in severnem robu mestnega središča. V območju Valvazorjevega trga bo dominantnejšo vlogo dobil pešec. Prav tako bo onemogočeno tranzitiranje skozi središče Šmartnega. Ta promet bo prevzela nova obvoznica.

Terciarni cestni sistem predstavljajo dostopne ceste neposredno do zazidave.

V celoti je v okviru ureditvenega območja Litije predvidenih cca 1500 parkirišč.

V območju potniške postaje je predvideno 200 parkirišč, v območju mestnega središča pa 300. V mestnem središču bo cca 40% pa-

rkirišč zagotovljenih na obstoječih lokacijah ob cestah ali na plat-
ojih. Preostala parkirišča bo potrebno zagotoviti na dodatnih
platojih.

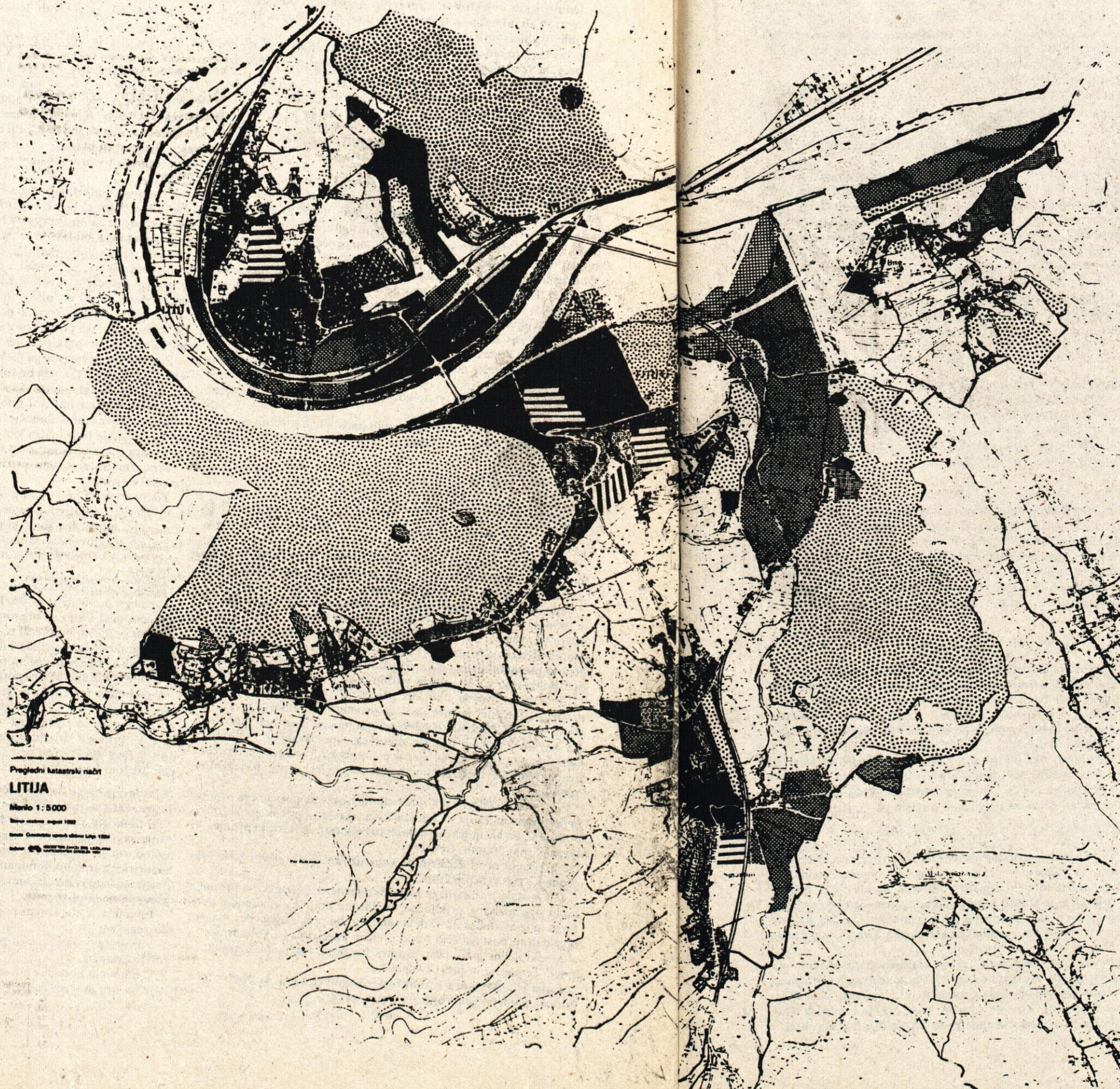
Preostalih 1000 parkirišč pa je v glavnem potrebno zagotoviti v
industrijskih območjih.

Strokovno gradivo dolgoročnega plana »Litija 2000« je izdelal
Urbanistični inštitut SR Slovenije, urbanistične zasnove za naselja
Litija, Šmartno z Ustjem, Zavrstnik, Breg in Tenetiše kot sestavni

del prostorskih sestavin dolgoročnega prostorskega plana pa je izde-
lala Katedra za prostorsko planiranje Visokošolske TOZD Gradbe-
ništvo in geodezija Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in
geodezijo.

Litija, november 1985

IZVRŠNI SVET
SO LITIJA

Pregledni katastrski načrt
LITIJA
Merilo 1:5000
Izdan oktobra 1982
Mater. Geodetski urad oblike Litje 1984

PROSTORSKE SESTAVINE DOLGOROČNEGA
DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LITIJA

**Urbanistična zasnova
naselij Litija, Šmartno
z Ustjem, Zavrstnik,
Breg, Tenetiše**

Faza: PREDLOG

Vsebina: NAMENSKA RABA PROSTORA

- ohranjene primarne rabe:
 - kmetijske površine
 - kmet. zemljišča za šušteljsko obdelovanje
 - gozdne površine
 - vodne površine
- urbane rabe:
 - proizvodnja in servisne dejavnosti
 - stanovanja (nizka, srednja, višja gost.)
 - športne površine
 - rekreacijske površine
 - pokopališča
 - urejene zelene površine
 - proizvodna obrt, skladišča ipd.
 - gostiška naseljeva,
 - oskrbne in storitvene dejavnosti
 - zdravstvo
 - izobraževanje in socialno varstvo
 - gostinstvo in turizem
- infrastrukturni objekti, komunalni
prometni koridorji
- kmetijski objekti in naprave

meja ureditvenega območja

merilo 1:5000

merilo površin

priloga št. **1**
VTO ZD 00
Katedra za
prostorsko
planiranje
85

točka 4

Predlog

Zaradi izenačevanja pogojev gospodarjenja, skladnega razvoja SR Slovenije, zagotovitve enakopravnega položaja občana in v skladu s 7. členom zakona o davkih občanov, 10. členom zakona o davku na promet nepremičnin in 25. členom zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo in plačujejo davek od prometa proizvodov in storitev, sklenejo skupščine občin v SR Sloveniji

DOGOVOR o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986—1990

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Skupščine občin v SR Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: udeleženke) soglašajo, da bodo pri oblikovanju davčne politike v občinah v obdobju 1986 do 1990 izhajale iz naslednjih načel:

- da morajo družbenopolitične skupnosti zagotoviti, da bodo obveznosti plačevanja davkov določene tako, da se z njimi trajno vzpodbujajo zavezanci k večji produktivnosti dela in da ne pride do razlik v višini obveznosti zavezancev med posameznimi družbenopolitičnimi skupnostmi, razen tistih, ki so pogojene z razvojnimi cilji;
- da občani prispevajo k zadovoljevanju splošnih družbenih potreb glede na njihovo ekonomsko moč in v sorazmerju s svojimi materialnimi možnostmi;
- da se zagotovi kvalitetno in učinkovito opravljanje nalog občinskih uprav za družbene prihodke in učinkovito uresničevanje ustavnosti in zakonitosti.

2. člen

Udeleženke si bodo prizadevale, da se tako v republiškem kot v regionalnih okvirih doseže usklajenost v davčni politiki občin in v njenem izvajanju.

3. člen

Udeleženke se zavezujejo, da bodo dosledno izterjevale vse odmerjene davke in prispevke, ki dospejo v plačilo.

4. člen

Udeleženke se zavezujejo, da bodo predpisale naslednje davke, ki so po zakonu dohodek občin:

1. davek od osebnega dohodka delavcev,
2. davek od dohodka iz kmetijske dejavnosti,
3. davek od dohodka iz gospodarske in poklicne dejavnosti,
4. davek od dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav,
5. davek od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic,
6. davek od premoženja,
7. davek na dobitke od iger na srečo,
8. davek na promet nepremičnin,
9. davek od prometa proizvodov in storitev.

2. DAVEK OD OSEBNEGA DOHODKA DELAVCEV

5. člen

Udeleženke se zavezujejo, da bodo občine, katerim se odstopa del posebnega republiškega davka od prometa proizvodov in, ki prejemale dopolnilna sredstva iz republiškega proračuna, predpisale

stopnjo davka od osebnega dohodka delavcev v višini 0,75%, ostale občine pa v višini do 0,75%.

3. DAVEK OD DOHODKA IZ KMETIJSKE DEJAVNOSTI

6. člen

Udeleženke bodo za davek iz kmetijstva, ki se odmerja po katastrskem dohodku, predpisale proporcionalne stopnje po skupinah katastrskih občin v naslednjih mejah:

- I. skupino od 12 do 14%
- II. skupino od 8 do 10%
- III. skupino od 4 do 6%
- IV. skupino od 1 do 3%

Stopnjo davka iz kmetijstva na dohodke od gozda bodo udeleženke predpisale višino od 25% do 32%.

Za zavezance, ki niso sami, ali njihovi družinski člani pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva, bodo udeleženke ne glede na razvrstitev v skupine katastrskih občin, predpisale dodatno stopnjo davka iz kmetijstva od katastrskega dohodka negozdnih površin v višini od 10% do 25%, dodatno stopnjo davka na dohodke od gozda pa v višini od 20% do 30%.

7. člen

Udeleženke bodo za davek iz kmetijstva, ki se odmerja po dejanskem dohodku od ostanka čistega dohodka, predpisale proporcionalno stopnjo v višini od 25% do 30%.

8. člen

Udeleženke bodo predpisale začasno oprostitev davka iz kmetijstva za dohodke od zemljišč, na katerih se zasadijo: novi vinogradi do 5 let, novi sadovnjaki in drugi dolgoletni nasadi do 10 let. Dobo začasne oprostitve za nove sadovnjake in druge dolgoletne nasade bodo udeleženke po vrstah nasadov glede na dobo do začetka polne rodnosti, uskladile v okviru regije.

9. člen

Udeleženke bodo predpisale oprostitev davka iz kmetijstva za zavezance, katerih letni katastrski dohodek negozdnih zemljišč ne presega 2050 din.

Udeleženke bodo predpisale oprostitev davka iz kmetijstva za zavezance, ki so sami ali njihovi družinski člani pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva, če katastrski dohodek negozdnih zemljišč ne presega 2.000 din na družinskega člana.

10. člen

Udeleženke bodo predpisale oprostitev davka iz kmetijstva od katastrskega dohodka negozdnih zemljišč za zavezance iz takih višinskih krajev, kjer so proizvodni, ekonomski in prometni pogoji posebno slabi, če je zemljišče obdelano v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih in pod pogoji, ki jih po predhodni uskladitvi v regiji, določi občinska skupščina.

Za zavezance davka iz višinskih krajev in zavezanca davka iz IV. skupine katastrskih občin lahko udeleženke, v skladu z razvojno politiko kmetijstva v občini, uvedejo oprostitev davka, odmerjenega od katastrskega dohodka negozdnih površin po dodatni stopnji.

11. člen

Udeleženke bodo predpisale davčne olajšave zavezancem davka iz kmetijstva, vključenim v družbeno organizirano proizvodnjo, ki sprejemajo in izpolnjujejo usmeritve setvenih planov občin, upoštevajoč proizvodne možnosti kmetije pod pogojem, da obdelujejo zemljišča v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih. Davčna olajšava se prizna v višini do 70% od odmerjenega davka. Druge pogoje bodo udeleženke uskladile v okviru regije.

Udeleženke bodo predpisale davčno olajšavo zavezancem — združenim kmetom, ki v okviru proizvodnega sodelovanja v organizaciji združenih kmetov oziroma z organizacijo združenega dela ali proizvodno skupnostjo kmetov združijo svoje delo in zemljišča tako, da se oblikuje kompleks skupne proizvodnje dlje kot eno leto, v

višini do 50% od odmerjenega davka, ki sorazmerno odpade na tako zemljišče.

Udeležinke bodo predpisale davčne olajšave zavezancem, ki vlagajo sredstva v družbeno organizirano modernizacijo gospodarstva in v preureditev stanovanjskih in gospodarskih poslopij v turistične namene v višini do 80%, za dobo največ 5 let in odvisno od višine vloženih sredstev. Olajšava se prizna, če zavezanec vloži za navedene namene sredstva v višini najmanj 50% katastrskega dohodka zemljišča, vendar najmanj 80.000 din. Druga merila za priznavanje davčnih olajšav usklajujejo udeležinke v okviru regije.

12. člen

Udeležinke bodo predpisale davčne olajšave v obliki znižanja odmerjenega davka:

1. Zavezancem, ki dajo zemljišče v zakup organizaciji združenega dela, organizaciji združenih kmetov, kmetijski zemljiški skupnosti ali združenemu kmetu zaradi izkoriščanja za družbeno organizirano proizvodnjo in sicer:

— za zakup nad 1 do 3 leta	30%
— za zakup nad 3 do 5 let	50%
— za zakup nad 5 do 7 let	70%
— za zakup nad 7 let	100%

od odmerjenega davka, ki sorazmerno odpade na tako zemljišče, zemljišče.
2. Zavezancem, ki vlagajo sredstva v gradnjo malih hidroelektrarn in drugih alternativnih energetskih virov, v višini do 80% od odmerjenega davka glede na višino vloženih sredstev za čas do 5 let. Druga merila in višino olajšav bodo udeležinke uskladile v okviru regije.
3. Zavezancem, ki imajo učence in študente na proizvodnem delu oziroma delovni praksi v višini 15% od izplačanih nagrad po kolektivni pogodbi.
4. Zavezancem, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani kot kmetje in preživljajo otroke, ki so na rednem šolanju v usmerjenem izobraževanju za pridobitev strokovne izobrazbe v višini 10% od odmerjenega davka za vsakega takega otroka.
5. Za zemljišča v obmejnem pasu in na vodnih rezervatih, katerih izkoriščanje je z ukrepom pristojnega organa omejeno — do 100%.
6. Za zemljišča, katerih izkoriščanje je zaradi visokonapetostnih daljnovodov ali drugih naprav zmanjšano ali onemogočeno, do 100%.
7. Za zemljišča, na katerih se z investicijami zavezanca izvede melioracija do 100%, za zemljišča, na katerih se izvede komasacija ali arondacija pa do 50% za dobo trajanja takih postopkov, vendar največ do 5 let.

13. člen

Udeležinke bodo zagotovile, da bodo za kmetijstvo pristojni občinski upravni organi predložili davčnim organom do 15. februarja v letu, za katero se davek odmerja, sezname zavezancev, ki ne obdelujejo zemljišča v skladu s predpisi o kmetijskih zemljiščih, z navedbo podatkov o parcelni številki, katastrski kulturi in katastrskem dohodku neobdelanega zemljišča.

Udeležinke bodo dohodkovne cenzuse, določene z zneski katastrskega dohodka negozdnih zemljišč in znesek iz zadnjega odstavka 11. člena, valorizirale s povprečnim količnikom, ugotovljenim v merilu SR Slovenije ob valorizaciji ali novem izračunu katastrskega dohodka negozdnih zemljišč.

4. DAVEK OD DOHODKA IZ GOSPODARSKIH IN POKLICNIH DEJAVNOSTI

14. člen

Udeležinke bodo za davek iz gospodarskih in poklicnih dejavnosti, ki se odmerja po dejanskem dohodku od ostanka čistega dohodka, predpisale proporcionalno stopnjo, lahko tudi po skupinah dejavnosti, v višini od 28% do 35%.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena bodo udeležinke za davek iz poklicnih dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena, predpisale nižjo proporcionalno stopnjo, vendar najmanj v višini 10%.

Stopnje davka iz prvega odstavka tega člena so za 5 odstotnih točk višje za zavezanca, ki v okviru gostinske dejavnosti dosegajo dohodek s storitvami bifejev in za zavezanca, ki pridobivajo dohodek v obliki postranskega poklica oziroma za 10 odstotnih točk višje za zavezanca, ki občasno dosegajo dohodek z opravljanjem gospodarskih dejavnosti, če s predpisi niso prepovedane.

15. člen

Udeležinke bodo določile pavšalni letni znesek davka iz gospodarskih dejavnosti v višini najmanj 5% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

Pavšalni letni znesek davka iz prvega odstavka tega člena se poveča za znesek, ki ustreza odstotku od enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu glede na vrsto dejavnosti oziroma predmet poslovanja, način in kraj poslovanja, delovno sposobnost zavezanca in uporabo dopolnilnega dela delavcev ali družinskih članov in sicer:

- vrste dejavnosti oziroma predmet poslovanja do 20%
- način poslovanja (velikost in opremljenost poslovnih prostorov ter stopnja avtomatiziranosti delovnega procesa) do 25%
- kraj poslovanja, vezan na možnost pridobivanja dohodka glede na vrsto dejavnosti (mestna naselja, primestna naselja, druga večja ali manjša naselja ter odročna in višinska naselja) do 15%
- delovna sposobnost zavezanca, vezana na možnost pridobivanja dohodka glede na vrsto dejavnosti (starost in zdravstveno stanje) do 10%
- uporaba dopolnilnega dela delavcev ali družinskih članov 5%.

Ne glede na določbe iz prejšnjih dveh odstavkov bodo udeležinke določile pavšalni letni znesek davka iz poklicnih dejavnosti v višini najmanj 2% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

16. člen

Udeležinke bodo zavezancem, obdavčenim po dejanskem dohodku, ki vlagajo sredstva za nabavo, rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev zaradi razširitve dejavnosti pod pogojem, da ne gre za vlaganja, ki bi se morala kriti iz že priznane amortizacije in opravljajo dejavnosti, katerih razvoj želijo pospeševati v skladu s sprejetim družbenim planom občine, predpisale dodatno znižanje davčne osnove do 25% za dobo 5 let.

Udeležinke bodo zavezancem, obdavčenim v pavšalnem letnem znesku, ki vlagajo sredstva za nabavo, rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev zaradi razširitve dejavnosti, predpisale davčno olajšavo v obliki znižanja pavšalnega letnega zneska od 20% do 40% za dobo do 5 let. Olajšava se prizna pod pogojem, da zavezanec vloži najmanj znesek, ki ustreza 20% povprečnega enoletnega čistega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

17. člen

Udeležinke bodo predpisale naslednje davčne olajšave in oprostitve:

1. Za dejavnosti, katerih razvoj se želi pospeševati v skladu z usmeritvami družbenih dogovorov o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva v občinah, bodo udeležinke določile davčne olajšave v višini od 20% do 40% od odmerjenega davka glede na vrste dejavnosti.
2. Zavezancem, ki so pričeli opravljati dejavnosti, bodo udeležinke določile davčne olajšave za prvo leto v višini 100%, za drugo leto v višini 50%, za tretje leto v višini 25% od odmerjenega davka, razen za dejavnosti, ki jih občina izvzame iz olajšav. Druge pogoje za priznavanje teh olajšav bodo udeležinke uskladile v okviru regije.
3. Zavezancu davka, obdavčenemu po dejanskem dohodku, ki je dodatno zaposlil nove delavce, se v letu, za katero se davek odmerja, za vsakega takega delavca odmerjeni davek zniža za znesek, ki ustreza 10% povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu. Zavezancu, obdavčenemu v pavšalnem letnem znesku pa se pavšalni letni znesek zniža za 20% za vsakega dodatno zaposlenega delavca.

Davčna olajšava se prizna pod pogojem, da je bil novo zaposleni delavec v letu, za katero se prizna davčna olajšava, v delovnem razmerju pri zavezancu najmanj devet mesecev. Če je zavezanec dodatno zaposlil novega delavca v drugi polovici leta, za katero se davek odmerja, se davčna olajšava pod istimi pogoji prizna ob odmeri za naslednje leto.

Za dodatno zaposlenega novega delavca se ne šteje delavec, ki je sklenil delovno razmerje za določen čas, niti delavec, ki je s sklenitvijo delovnega razmerja nadomestil delavca, kateremu je prenehalo delovno razmerje.

4. Zavezancem, ki z izvozom blaga in storitev na konvertibilno področje ustvarjajo devizni priliv, se glede na odstotni delež, ki ustreza razmerju med celotnim prihodkom obratovalnice in dinarsko vrednostjo, doseženo z izvozom blaga in storitev, odmerjeni davek zniža:

- za 5%, če znaša odstotni delež izvoza od 5 do 10%.
- za 10%, če znaša odstotni delež izvoza nad 10 do 20%
- za 15%, če znaša odstotni delež izvoza nad 20 do 30%
- za 25%, če znaša odstotni delež izvoza nad 30 do 50%.
- za 35%, če znaša odstotni delež izvoza nad 50%.

Davčna olajšava iz prejšnjega odstavka se prizna v primeru, ko je devizni priliv razporejen na devizni račun obrtne zadrug ali organizacije združenega dela in je v ustrezni koloni izvozne carinske deklaracije kot proizvajalec naveden zavezanec ali skupina zavezancev, ki takšno olajšavo uveljavlja. Davčna olajšava se prizna tudi za storitve, ki jih zavezanec opravi v tujini preko organizacije združenega dela in zavezancem, ki opravljajo gostinsko dejavnost, če po pogodbi z organizacijo združenega dela sprejemajo dinarske (turistične) čeke.

5. Zavezancem, ki vlagajo sredstva v gradnjo malih hidroelektrarn in drugih alternativnih energetskih virov, se prizna davčna olajšava do 30% od odmerjenega davka glede na višino vloženi sredstev. Olajšava se prizna za čas do 3 let.

6. Zavezancem, ki oddajajo viške električne energije v elektroenergetski sistem, če inštalirana moč male hidroelektrarne presega 100 kilovatov, se glede na odstotni delež tega prihodka v celotnem prihodku obratovalnice, odmerjeni davek zniža:

- za 5%, če znaša odstotni delež tega prihodka do 5%.
- za 10%, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 5 do 15%
- za 20%, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 15 do 30%
- za 30%, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 30%.

7. Zavezancem, ki dosegajo dohodek s prodajo izdelkov umetne obrti, za katere so prejeli znak kvalitete, se prizna davčna olajšava glede na delež takega prihodka v celotnem prihodku te dejavnosti v naslednji višini:

DELEŽ PRIHODKA V CELOTNEM PRIHODKU		% OLAJŠAVE OD ODMERJENEGA DAVKA
nad	do	
10%	20%	5%
20%	30%	10%
30%	40%	15%
40%	50%	20%
50%		25%

8. Zavezancem, ki imajo učence in študente na proizvodnem delu oziroma delovni praksi, se prizna davčna olajšava v višini 15% od izplačanih nagrad po kolektivni pogodbi.

9. Zavezancem, obdavčenim v pavšalnem letnem znesku, ki preživljajo mladoletne otroke, otroke, ki nadaljujejo šolanje v usmerjenem izobraževanju ali za delo nezmožne družinske člane, se odmerjeni davek zniža za 5% za vsakega takega člana pod pogojem, da letni dohodek na družinskega člana ne presega 10% povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

V letni dohodek se všteta osebnih dohodki in drugi dohodki, od katerih se plačujejo davki ter pokojnine in to za zavezanca ter vse družinske člane gospodinjstva. Dohodki, doseženi s samostojnim osebnim delom, od katerih se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku, se vključujejo v letni dohodek tako, da se pavšalni letni znesek poveča s faktorjem 4. Katastrski dohodek se v letni dohodek vključuje povečan s količnikom, ugotovljenim iz razmerja katastrskega dohodka do narodnega dohodka zasebnega kmetijstva v merilu SR Slovenije.

10. Borcem NOV, obdavčenim v pavšalnem letnem znesku, se pod pogoji iz drugega odstavka 9. točke tega člena priznavajo davčne olajšave v višini do 10%.

Skupne olajšave iz tega člena v posameznem letu ne morejo presejati 80% odmerjenega davka s tem, da se olajšavi iz 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena v navedeno omejitev ne všteta.

Od dohodkov, doseženih z opravljanjem kmetijskih storitev drugim s kmetijsko mehanizacijo in od dohodkov, doseženih z izkoriščanjem zemljišča v nekmetijske namene, se davek ne plača, če letni dohodek po odbitku stroškov ne presega 10% povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka delavcev zaposlenih v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

Določbe iz 2., 3., 8., 9. in 10. točke prvega odstavka in določba drugega odstavka tega člena se uporabljajo tudi za zavezance davka iz poklicnih dejavnosti.

18. člen

Udeleženke bodo zavezancem, obdavčenim po dejanskem dohodku, priznavale izdatke za kulturne in telesnokulturne namene, če gre za organizirane oblike zbiranja sredstev v višini do 20%, za humanitarne namene pa v višini do 40% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v letu, za katero se davek odmerja s tem, da skupni izdatki ne morejo presegati 40% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v letu, za katero se davek odmerja.

19. člen

Davek po odbitku bodo udeleženke zaradi poenostavitve poslovanja izplačevalcev predpisale enotno, in sicer:

A. Davek po odbitku iz gospodarskih dejavnosti:

1. od dohodkov raznašalcev in prodajalcev časopisov, knjig, revij in podobno, od prodaje srečk in vplačil pri športni napovedi ter pri lotu, od prejemkov zavarovalnih poverjenikov, od dohodkov hidrometeoroloških opazovalcev, od provizij zastopnikov organizacij za varstvo malih avtorskih pravic, od zbiranja naročil za časopise, knjige, revije in podobno, od dohodkov delavcev, doseženih z opravljanjem del ob pretežni uporabi lastne telesne moči ter od dohodkov doseženih z opravljanjem postranskih kmetijskih dejavnosti, 10%.
2. od provizij poslovnih agentov in poverjenikov, dohodkov od zbiranja oglasov, od dohodkov, doseženih s prodajo izdelkov uporabne umetnosti ali z razmnoževanjem ali izdajanjem avtorskih del, ki se ne štejejo za izvirnike, od dohodkov potujočih zabavišč, od dohodkov, doseženih s prodajo izdelkov ročne izdelave, ki jih ni možno šteti za izdelke domače ali umetne obrti niti uporabne umetnosti, če jih občan izdeluje priložnostno, 25%.
3. od dohodkov oseb, ki priložnostno opravljajo storitve za organizacije združenega dela, državne organe ter druge organizacije in skupnosti in od dohodkov, doseženih z opravljanjem del po pogodbi o delu, sklenjeni v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, če ne gre za dohodke iz 1. in 2. točke, 40%.

Udeleženke bodo predpisale oprostitev davka po odbitku na dohodke, ki jih dosegajo občani s zbiranjem mleka, s pluzenjem snega, s tvorjenjem blaga za planinske postojanke; od dohodkov, ki jih dosežejo invalidi s 100% telesno okvaro, osebe, ki so izgubile vid, duševno bolne in duševno prizadete osebe, če opravljajo ročna dela preko organizacij združenega dela; od dohodkov, doseženih z opravljanjem storitev za hlevske in pašne ter druge skupnosti s področja kmetijstva, od dohodkov zbiranja, prenosa in razdeljevanja pošte v odročnih in planinskih območjih; od dohodkov, doseženih z zbiranjem podatkov za statistična raziskovanja, določena z zveznimi in republiški predpisi.

Udeleženke bodo predpisale olajšave za davek po odbitku od dohodkov, doseženih z organiziranim delom na domu, ki jih dosejajo občani — člani kmečkih gospodarstev s manj razvitih območij v SR Sloveniji v višini 50%.

B. Davek po odbitku iz poklicnih dejavnosti bodo udeleženke določile v višini 40%.

Udeleženke bodo predpisale oprostitev davka po odbitku od dohodkov, ki jih dosegajo občani — prevajalci za gestikovni jezik.

5. DAVEK OD DOHODKA IZ AVTORSKIH PRAVIC, PATENTOV IN TEHNIČNIH IZBOLJŠAV

20. člen

Udeleženke bodo za davek iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, ki se odmerja po dejanskem dohodku od ostanka čistega dohodka, predpisale stopnje v naslednji višini:

- za dohodke iz avtorskih pravic od 28% do 35%,
- za dohodke od patentov in tehničnih izboljšav 5%.

21. člen

Davek po odbitku od dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav bodo udeleženke predpisale v naslednji višini:

- za dohodke iz avtorskih pravic v višini 20%,
- za dohodke od patentov in tehničnih izboljšav v višini 3%, za dohodke, ki jih dosegajo tuje fizične in pravne osebe, pa v višini 20%.

Od dohodkov iz avtorskih pravic od reklamnih slik, risb in plastik, reklamnih pisanih in govorjenih besedil, reklamnih filmov, diafilmov in diapozitivov, reklamne glasbe ter od reprodukcij takih del, od raznih skic in risb, stripov, križank in drugih podobnih del, od dohodkov artistov, plesalcev in podobnih poklicev doseženih na zabavno glasbenih prireditvah, od dohodkov izvajalcev glasbenih del na zabavah, plesih, športnih igriščih, kopaljščih, razstaviščih, v varietejih, v gostinskih obratih in na podobnih prireditvah bodo udeleženke predpisale stopnjo 40%.

Stopnje davkov po odbitku iz 19. in 21. člena dogovora se objavijo v Uradnem listu SRS v skladu z 20. členom zakona o uporabi predpisov in o reševanju kolizij med republiški oziroma pokrajinskimi zakoni na področju davkov, prispevkov in taks.

22. člen

Stopnje davka od dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav iz 20. in 21. člena dogovora, ki ga doseže oseba, na katero je prenešana avtorska pravica, bodo udeleženke povečale za 50%.

23. člen

Za tuje fizične in pravne osebe držav, s katerimi so sklenjeni sporazumi o izogibanju dvojnemu obdavčevanju, se za davek iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav upoštevajo določila teh sporazumov.

6. DAVEK OD DOHODKA IZ PREMOŽENJA IN PREMOŽENJSKIH PRAVIC

24. člen

Udeleženke bodo predpisale stopnje davka od dohodkov iz premoženja in premoženjskih pravic v naslednji višini:

Osnova	%
do 77.000 din	15%
nad 77.000 do 155.200 din	24%
nad 155.200 do 232.800 din	33%
nad 232.800 do 310.400 din	42%
nad 310.400 do 388.000 din	50%
nad 388.000 do 465.600 din	58%
nad 465.600 din	65%

Udeleženke se zavezujejo, da bodo tekoče dopolnjevale evidence o oddajanju stanovanj ali poslovnih prostorov, garaž in počitniških hiš v najem. Podatke za dopolnjevanje evidenc zagotavljajo za stanovanjske zadeve pristojni organi, prijavno-odjavne službe, krajevne skupnosti in hišni sveti.

Udeleženke bodo valorizirale lestvico davčnih osnov v skladu s statistično ugotovljenim porastom cen na drobno v SR Sloveniji.

7. DAVEK OD PREMOŽENJA

25. člen

Udeleženke bodo predpisale stopnje davka od premoženja v naslednji višini:

1. Stanovanjske stavbe, stanovanja in garaže:
Pri osnovi do 1.430.000 din najmanj 0,10%, pri osnovi nad 1.430.000 din pa najmanj 1,00%.

2. Za prostore za počitek oziroma rekreacijo:
Pri osnovi do 1.430.000 din najmanj 0,20%, pri osnovi nad 1.430.000 din pa najmanj 1,50%.

3. Poslovni prostori:
Pri osnovi do 1.430.000 din najmanj 0,15%, pri osnovi nad 1.430.000 din pa najmanj 1,25%.

Višino davčnih stopenj bodo udeleženke uskladile v okviru regije tako, da bo obdavčitev tega premoženja izenačena.

4. Plovni objekti
od najmanj 8 do 9 metrov dolžine 30.400 din, nad 9 metrov dolžine pa po 12.000 din za vsak nadaljnji meter dolžine.

Udeleženke bodo hkrati z valorizacijo vrednosti stanovanjskih stavb, stanovanj, garaž, prostorov, za počitek oziroma rekreacijo in poslovnih prostorov, valorizirale tudi lestvico davčnih osnov iz 1., 2. in 3. točke tega člena z indeksom porasta cen gradbenih objektov v družbeni lastnini v SR Sloveniji.

Pavšalni letni znesek davka za plovne objekte bodo udeleženke letno valorizirale za letno stopnjo rasti poprečnega mesečnega čistega osebnega dohodka na zaposlenega delavca v SR Sloveniji v preteklem letu.

Pavšalni letni znesek davka se za vsako leto starosti zniža za 5%.

Udeleženke bodo za zavezance davka od premoženja — na plovne objekte, predpisale obvezno vložitev davčne napovedi.

Ne obdavčujejo se plovni objekti stari nad 15 let.

8. DAVEK NA DOBITKE OD IGRE NA SREČO

26. člen

Davek na dobitke od iger na srečo bodo udeleženke predpisale po stopnji 15%.

Udeleženke bodo določile vrednost posameznega dobitka od iger na srečo, od katere se ne plačuje v višini, opredeljeni z dogovorom socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin o usklajevanju davčnega sistema.

9. DAVEK NA PROMET NEPREMIČNIN

27. člen

Udeleženke bodo predpisale stopnje prometnega zneska v naslednji višini:

1. Za kmetijska zemljišča od prometne vrednosti m² po proporcionalni stopnji 15%.
2. Za nezazidana stavbna zemljišča in druga zemljišča, ki se ne uporabljajo za kmetijske namene, od vrednosti m² v naslednji višini:

osnova			
nad	do		
nad 72	do 215	10,80 din + 15	nad 72 din
nad 215	do 358	39,40 din + 20	nad 215 din
nad 358	do 429	75,15 din + 30	nad 358 din
nad 429	do 500	96,45 din + 36	nad 429 din
nad 500	do 572	122,01 din + 42	nad 500 din
nad 572	do 644	152,25 din + 48	nad 572 din
nad 644	do 715	186,81 din + 54	nad 644 din
nad 715		225,15 din + 60	nad 715 din

3. Za gradbene objekte na prometno vrednost gradbenega objekta v višini 25%, na razliko med prometno in gradbeno vrednostjo od m² površine pa po naslednjih stopnjah:

od vrednosti din znaša davek			
nad	do		
1.430	1.430	15%	
4.290	4.290	214,50 + 20%	nad 1.430
7.865	7.865	786,50 + 25%	nad 4.290
12.155	12.155	1.680,25 + 30%	nad 7.865
16.445	16.445	2.967,25 + 40%	nad 12.155
		4.683,25 + 50%	nad 16.445

Udeleženke bodo valorizirale lestvico davčnih osnov iz 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena z indeksom porasta cen gradbenih objektov v družbeni lastnini v SR Sloveniji.

Če prodajalec odtuji nepremičnino pred potekom petih let od pridobitve z nakupom ali darilom, se davek, odmerjen po 1., 2. in 3. točki tega člena, poveča za 30%.

10. DAVEK OD PROMETA PROIZVODOV IN STORITEV

28. člen

Udeleženke bodo določile poseben občinski davek od prometa rabljenih motornih vozil in motornih koles z delovno prostornino motorja nad 125 ccm. Stopnje davka so različne glede na čas od nabave do prodaje in znašajo:

- 15%, če je vozilo prodano pred potekom 1 leta od nabave,
- 10%, če je vozilo prodano po preteku 1 leta do 2 let od nabave.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena, se ne obdavčuje promet rabljenih motornih vozil in motornih koles starih nad 10 let. Merila za oprostitev bodo udeleženke uskladile v okviru regije.

29. člen

Udeleženke bodo stopnje posebnega občinskega davka na promet alkoholnih pijač predpisale v naslednji višini:

- od vina, vinsko sadne pijače, penecnega vina in medice od 6% do 9%
- od naravnega žganja in vinjaka 40%
- od piva 30%
- od drugih alkoholnih pijač najmanj 50%

Udeleženke se zavezujejo, da bodo dosledno ugotavljale količino proizvedenega ter prodanega vina in žganja zaradi obračuna in plačila prometnega davka od količin, prodanih končnim potrošnikom.

30. člen

Udeleženke se zavezujejo, da bodo predpisale davek od plačil za proizvodne storitve po stopnji 10% v primerih, ko se storitve opravlja občanom in zasebnim pravnim osebam.

11. DRUGE DOLOČBE

31. člen

Udeleženke bodo na pismeno vlogo zavezanca začasno odložile plačilo davka ali dovolile obročno odplačevanje davčnega dolga v naslednjih primerih:

- če zavezanec pri prehodu iz fakturirane na plačano realizacijo izkaže, da je tisti del materialnih stroškov, ki odpade na plačano realizacijo, bistveno nižji od materialnih stroškov, ki so bili potrebni, da se je dosegel celotni prihodek, ki predstavlja vrednost prodanih proizvodov in storitev;
- če zavezanec, obdavčen po fakturirani realizaciji izkaže, da so realizirani dohodki bistveno nižji od dohodkov, od katerih je bil obdavčen, Odlog plačila ali obročno odplačevanje se lahko prizna le za del dolga, ki odpade na neplačane dohodke;
- če je zoper odmero odločbo vložena pritožba in davčni organ ocenjuje, da bo po rešitvi pritožbe prišlo do bistvenega znižanja davčne obveznosti;
- če gre za začasno plačilno nesposobnost, nastalo zaradi sezonskega ali začasnega zmanjšanja obsega poslovanja;
- če gre za začasno plačilno nesposobnost, nastalo zaradi boleznih zavezanca ali smrti v družini, elementarnih nezgod, vojaških obveznosti ali zaradi drugih podobnih razlogov.

Zavezancem, ki so dolžni voditi poslovne knjige, se v primerih od prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena odloži plačilo davka ali dovoli obročno odplačevanje davčnega dolga, na podlagi podatkov iz v redu vodenih poslovnih knjig.

Odlog plačila davka se v primerih od prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena prizna za čas do 6 mesecev, v primerih iz pete alineje prvega odstavka tega člena pa za čas do 1 leta. Obročno odplačevanje davčnega dolga se lahko prizna za čas do 1 leta.

Za čas, ko je bilo zavezancu plačilo davka odloženo ali dovoljeno obročno odplačevanje, se ne zaračunajo zamudne obresti.

32. člen

Udeleženke so soglasne, da je potrebno nenehno analizirati in spremljati izvajanje davčne politike in na tej podlagi sprejeti konkretne ukrepe, ki bodo zagotavljali večjo učinkovitost in doslednost pri izvajanju davčnih predpisov.

Pri oblikovanju ukrepov iz prejšnjega odstavka bodo udeleženke zagotovile večjo aktivnost zlasti na naslednjih področjih:

- dosledno preverjanje podatkov v napovedih zavezancev in ugotavljanje realnejšega celotnega prihodka, za posamezne dejavnosti tudi s ceničvijo možnega prihodka od opravljanja dejavnosti;
- povečan nadzor nad pridobivanjem premoženja občanov;
- zagotovitev ugotavljanja realnih dohodkov in davčnih osnov;
- okrepljen neposreden nadzor nad tem, kako davčni zavezanci izpolnjujejo svoje davčne obveznosti;
- dosledna izterjava davčnih in drugih družbenih obveznosti;
- učinkovito in dosledno ukrepanje zoper kršitelje davčnih predpisov.

33. člen

Udeleženke se zavezujejo, da bodo skrbele za kadrovsko in organizacijsko krepitev, boljše strokovno in tehnično opremljenost in usposobljenost uprav za družbene prihodke, za ustrezno štipendijsko politiko, da bodo lahko učinkovito izvajale svojo družbeno funkcijo.

V samoupravnem sporazumu o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev delovnih skupnosti upravnih in drugih organov družbenopolitične skupnosti se določijo osnove, po katerih se dodatno vrednotijo posebni pogoji dela in odgovornosti v upravah za družbene prihodke.

34. člen

Udeleženke so soglasne, da bodo uprave za družbene prihodke zaradi racionalnosti še nadalje sodelovale pri zbiranju družbenih obveznosti, katerih odmera in izterjava po veljavnih predpisih ni osnovna funkcija uprav za družbene prihodke, v skladu s programom po 3. členu zakona o upravah za družbene prihodke.

Nadomestila za delo uprav za družbene prihodke iz prejšnjega odstavka tega člena in 3. člena zakona o upravah za družbene prihodke, se uporabijo kot namenska sredstva za modernizacijo in izboljšanje materialnega položaja uprav za družbene prihodke ali, da jih v skladu s samoupravnim sporazumom pridobijo delavci kot dohodek delovne skupnosti.

35. člen

Udeleženke so dogovorile, da bodo v upravah za družbene prihodke na podlagi skupno dogovorjenih izhodišč in rešitev, poenotili računalniško obdelavo podatkov.

36. člen

Izvajanje dogovora o usklajevanju davčne politike spremlja poseben odbor (odbor udeleženek), ki ima 10 članov in njihove namestnike. V odbor udeleženek imenujejo izvršni sveti občinskih skupščin sporazumno po enega predstavnika in njegovega namestnika iz posamezne regije in sicer: celjska, dolenjska, gorenjska, goriška, koroška, ljubljanska, obalno-kraške, podravska, pomurska in zasavska.

37. člen

Odbor udeleženek spremlja in analizira uresničevanje tega dogovora, poroča o tem udeleženkam in predlaga ustrezne ukrepe.

38. člen

Odbor udeleženek obravnava morebitne kršitve tega dogovora, obvesti o tem skupščino prizadete občine in družbenopolitične organizacije ter predlaga ustrezne ukrepe.

O kršitvah tega dogovora lahko odbor udeleženek obvešča javnost z objavo v sredstvih javnih informacij.

39. člen

Udeleženske soglašajo, da bo administrativno-tehnične posle za odbor udeleženk opravljala Republiška uprava za družbene prihodke.

Udeleženske se zavezujejo, da bodo Republiški upravi za družbene prihodke v skladu z določbami tega dogovora zagotavljale potrebne podatke za spremljanje izvajanja dogovora in sicer v rokih, ki jih določi odbor udeleženk.

40. člen

Udeleženske se zavezujejo, da bodo do 31. decembra 1985 uskladile svoje predpise z določbami tega dogovora.

41. člen

Udeleženske bodo v obdobju 1986—1990 posamezne določbe iz dogovora spreminjale oziroma dopolnjevale z aneksi k temu dogovoru.

42. člen

Na podlagi sprejetih sklepov skupščin občin o pristopu k dogovoru, se dogovor objavi v Uradnem listu SRS.

Socialistična republika Slovenije
REPUBLIŠKA UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE
LJUBLJANA

STALIŠČA **do pripomb na osnutek dogovora** **o usklajevanju davčne politike** **za obdobje 1986 do 1990**

Predloge in pripombe na osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986 do 1990 so bile obravnavane na odboru udeleženk dogovora dne 25. 10. 1985 in na posvetu direktorjev uprav za družbene prihodke dne 30. 10. 1985 in so bila sprejeta naslednja stališča:

1. k uvodnemu delu

Pripombe, da se kot podlaga za sklenitev dogovora poleg zakona o davkih občanov navedeta tudi ustrezni določbi zakona o davku na promet nepremičnin in zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve so upoštevana z dopolnitvijo uvodnega dela.

2. k 1. členu

Predlog, naj se med načeli v 1. členu navede tudi obveznost zagotavljanja sredstev za financiranje splošnih družbenih potreb, ki jih občinam nalagajo ustava, zakoni in družbeni dogovori, ni upoštevan. Odbor udeleženk je bil mnenja, da bi takšna rešitev pomenila, da občine prevzamejo kompletno financiranje splošne porabe, kar pa bi bilo brez predhodne revizije ustreznih predpisov in z ukinitvijo sistema dopolnjevanja neizvedljivo, zlasti v manj razvitih občinah.

Po dopolnjeni drugi alineji tega člena, bo moral vsakdo prispevati za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb tudi sorazmerno njegovi ekonomski moči.

3. k 3. členu

Predlog za dopolnitev tega člena z določbo, ki bi zavezovala občine, da vse odmerjene davke in prispevke izterjajo v višini 95% ni upoštevan. Takšna dopolnitev bi pomenila odstop od načela, da morajo biti vse odmerjene davčne in druge obveznosti, ki dospejo v plačilo, tudi v celoti poravnane. Ker je izterjava davčnih in drugih obveznosti v višini 95% vezana na oceno sredstev na področju splošne porabe občin, opredelitev tega odstotka ne sodi v ta dogovor, temveč v dogovor o splošni porabi.

4. k 5. členu

Stopnja davka od osebnega dohodka delavcev, predlagana v višini 0,75% oziroma do 0,75% je usklajena z izhodišči za oblikovanje splošne porabe občin v SRS za leto 1986.

5. k 6. členu

Ne glede na predvidene spremembe samoupravnega sporazuma o zdravstvenem varstvu, po katerem naj bi del sredstev za zdravstveno varstvo kmetov prispevali tudi kmetje, ki niso pokojninsko in zdravstveno zavarovani iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti, od katastrskega dohodka negozdnih površin in od dohodkov iz gozda, je bil odbor mnenja, da ni razlogov za morebitno zniževanje dodatne stopnje davka iz kmetijstva, ker bi to pomenilo prelivanje sredstev iz splošne v skupno porabo. Poleg tega so pa tudi samoupravne interesne skupnosti pri izvajanju dodatnega financiranja in določanja višine prispevne stopnje dolžne upoštevati tudi ekonomsko moč oziroma višino skupnih obremenitev teh zavarovancev. Poleg tega velja opozoriti, da je stopnja tega davka dogovorjena v razponu med 10% in 25% (negozdne površine) oziroma med 20% in 30% (za dohodke iz gozda) in da imajo občine, ki so te stopnje določile na zgornji meji razpona, možnost za zniževanje v okviru dogovora.

6. k 8. členu

V zvezi s predlogom, da naj bi se uvedla davčna oprostitve ali olajšava za zavezance, ki na pašniških in drugih zanemarjenih površinah uredijo njivske površine, odbor ugotavlja, da takšne posege na zemljišča ni možno razreševati v okviru 8. člena predloga dogovora niti v okviru 7. točke 12. člena predloga dogovora. Takšne posege bi bilo možno razreševati po tretjem odstavku 62. člena zakona o davkih občanov, če gre za vlaganja v družbeno organizirano modernizacijo kmetijstva in pod pogoji iz 11. člena predloga dogovora.

7. k 10. členu

Glede na določbo tretjega odstavka 58. člena, po katerem je dana možnost oprostitve za zavezance iz takih višinskih krajev, kjer so proizvodni ekonomski in prometni pogoji posebno slabi, odbor ugotavlja, da med tovrstne oprostitve ni možno vključevati zavezancev iz obmejnih krajev, če ne gre za obmejne kraje iz višinskih predelov. Skladno s 1. točko 67. člena zakona o davkih občanov in 5. točko 12. člena predloga dogovora pa je možno za zemljišča v obmejnem pasu, katerih izkoriščanje je omejeno, predpisati davčno olajšavo v višini do 100%.

8. k 11. členu

Glede na valorizacijo KD za leto 1986 bodo občine vse dohodkovne cenzuse iz 9. in 11. člena dogovora zvišale v skladu z valorizacijskim količnikom, ki za leto 1986 znaša 2,10. Ob upoštevanju tega faktorja bo valorizirani znesek iz tretjega odstavka 11. člena znašal 168.000 din, iz prvega odstavka 9. člena 4.305 din in iz drugega odstavka 9. člena 4.200 din. Ob vsaki valorizaciji katastrskega dohodka naj bi občine same izvajale valorizacijo dohodkovnih cenzusov s količnikom, ugotovljenim za valorizacijo v merilu SR Slovenije.

9. k 12. členu

Predlog, da bi se davčna olajšava za šolanje otrok (4. tč. tega člena) omejevala na pridobitev strokovne izobrazbe, potrebne za opravljanje kmetijskega poklica, ni sprejemljiv, ker bi to pomenilo v načelu oženje določbe 69. člena zakona o davkih občanov, hkrati pa bi občine, glede na njihove različne potrebe po posameznih vrstah kadrov, omejevalo pri načrtovanju kadrovske politike.

10. k 14. členu

Predlog, da se črta drugi odstavek 14. člena, po katerem se stopnja davka iz poklicnih dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena, določi v višini 10% in s tem tovrstno poklicno dejavnost glede obdavčevanja izenači z ostalimi poklicnimi dejavnostmi (28% do 35%), ni bil upoštevan. Sprejeta pa je bila ocena, da tolikšna razlika ni utemeljena, ker status posebnega družbenega pomena opredeljuje bolj vsebino in vlogo teh dejavnosti in bistveno ne vpliva na pogoje

pridobivanja dohodka. Zaradi navedenega je odbor predlagal preoblikovanje drugega odstavka tega člena v tem smislu, da občine predpišejo nižjo davčno stopnjo, ki pa ne more biti nižja od 10%.

Pripomba, da se zaradi ohranitve razmerja med višino pobranih davkov po sistemu linearne obdavčitve in višino pobranih davkov pred spremembo davčnega zakona v dogovoru za naslednje srednjeročno obdobje ne bi določala konkretna višina davčnih stopenj, ni upoštevana. Odbor ugotavlja, da je namen dogovarjanja, ki izhaja iz drugega odstavka 7. člena zakona o davkih občanov v določanju višine davčnih stopenj in da se skladno s prvim odstavkom 12. člena zakona o davkih občanov le-te predpisujejo praviloma za srednjeročno plansko obdobje. V kolikor pa bi se v naslednjem srednjeročnem obdobju ugotovile potrebe po spremembi posameznih določb dogovora (spremembe stopenj, obseg olajšav, ipd.) pa imajo občine na podlagi 41. člena predloga dogovora možnost posamezne določbe spreminjati oziroma dopoljevati z aneksi k temu dogovoru.

Sprejeta je bila pripomba, naj bi se dohodki iz gostinske dejavnosti bifejskega značaja obdavčevali po stopnji, ki je za 5 odstotnih točk višja od stopnje, določena za ostale gostinske obrate. V tem smislu je predlagana dopolnitev tretjega odstavka tega člena. S tem naj bi se pripevalo k razvoju takšnih gostinskih obratov, ki bodo nudili gostom hrano in pijačo.

11. k 15. členu

Opredelitev višine pavšalnega letnega zneska davka iz gospodarskih dejavnosti v odstotku od enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji je povzeta iz dogovora o temeljih davčne politike, zato pripomba o morebitni valorizaciji tako določenega osebnega dohodka z ocenjeno stopnjo rasti osebnih dohodkov v tekočem letu, ni bilo možno sprejeti.

Glede spodnje meje pavšalnega letnega zneska so bile dane vsebinsko nasprotujoče pripombe in sicer, da le-ta naj bi znašala do 5% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka. »najmanj 5%« oziroma, da se le-ta zviša na »najmanj 20% in celo na 30%. Sprejeta je bila pripomba, da naj bi spodnja meja znašala »najmanj 5% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka« in predstavlja izhodišče za določitev višine pavšalnega letnega zneska davka. Velja za zavezanca, ki opravlja najmanj donosne dejavnosti.

Vrednotenje dodatnih pogojev iz prve do pete alineje (od 0% do 20%, od 0% do 25%, od 0% do 15%, od 0% do 10% in 5%) v predlaganih okvirih naj bi, ob upoštevanju dejanskih razmer, izvedle občine in jih v največji možni meri uskladile v regionalnih okvirih. Takšen način določanja pavšalnega letnega zneska po določbi zadnjega odstavka 79. člena zakona o davkih občanov velja tudi za zavezanca, obdavčene po dejanskem dohodku, če ne dosežejo ostanka čistega dohodka najmanj v višini 10% povprečnega letnega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v letu, za katero se davek odmerja.

Glede na to, da so kriteriji za oblikovanje pavšalnega letnega zneska davka opredeljeni z osebnim dohodkom iz preteklega leta, davčne obveznosti pa se odmerjajo za tekoče leto, je bil odbor mnenja, da ni utemeljenih razlogov za znižanje zgornje meje. Ob upoštevanju sedanjih inflacijskih gibanj, bo dejanska spodnja in zgornja meja pavšala znatno nižja.

Dane so bile tudi načelne pripombe, da je predlagana merila potrebno bolj konkretizirati, vendar konkretnih predlogov odboru ni bilo posredovanih. Ker iz pripombe, naj se prouči višina odstotka pri uporabi dopolnilnega dela delavcev ali družinskih članov ni bilo moč ugotoviti ali naj proučevanje poteka v smeri znižanja ali zvišanja predlaganega odstotka, odbor ni mogel te pripombe upoštevati.

Predloga, da bi se dohodki iz kmečkega turizma obdavčevali po stopnji 20% in da bi se kot odbitna postavka upoštevali normirani stroški v višini 60% (pri stacionarnem turizmu) oziroma v višini 75% (pri izletniškem turizmu) in le dohodki, doseženi s kombiniranim (stacionarni in izletniški) kmečkim turizmom po dejanskem dohodku, ni bilo možno upoštevati. Kmečki turizem se po obrtnem zakonu šteje za gostinsko dejavnost, taki dohodki pa se obdavčujejo z davkom iz gospodarskih dejavnosti, praviloma po sistemu dejanskega dohodka, s pavšalnim letnim zneskom pa le, če zavezanec ne uporablja dopolnilnega dela več kot enega delavca (drugi odstavek 89. člena zakona o davkih občanov). Zavezanci, ki se ukvarjajo s takšno

dejavnostjo so pod enakimi pogoji kot ostali zavezanci davka iz gospodarskih dejavnosti upravičeni do davčnih olajšav, določenih v 17. členu predloga dogovora, zato poseben režim davčnih olajšav za te zavezance ni potreben.

12. k 16. členu

Pripomba, da se v prvem odstavku tega člena besedilo »usmeritev družbenih dogovorov o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva« nadomesti z besedilom »s sprejetim družbenim planom občine« je upoštevan. Predlog, da bi se pogoj za priznavanje olajšav vezal na osnovna sredstva, katerih nakup se je delno kril iz priznanih davčnih olajšav, ni možno upoštevati, ker bi bila takšna rešitev v nasprotju z določbami prvega in tretjega odstavka 86. člena zakona o davkih občanov. Odbor tudi ocenjuje, da je znesek, ki ga morajo vložiti zavezanci-pavšalisti za priznavanje teh olajšav, ustrezen.

13. k 17. členu

V zvezi s pripombo, da naj bi se davčne olajšave določale v razponih, ker bi bila s tem dana večja možnost občinam pri določanju davčne politike odbor ugotavlja, da so le-te v večini primerov določene v razponih, v enotni višini pa le v primerih, ko tako določa medrepubliški dogovor o temeljih davčne politike ali pa tako predlaga večina občin.

Glede na to, da davčne olajšave po 1. točki tega člena niso časovno omejene je bilo ocenjeno, da ni razlogov za zvišanje zgornje meje od 40% na 60%.

V zvezi s priznavanjem davčnih olajšav zavezancem, ki opravljajo gostinsko dejavnost in dosega nad 40% celotnega prihodka s strežbo hrane in prenočišči in se priznavajo pod enakimi pogoji kot to velja za ostale dejavnosti, je odbor mnenja, da je predlagana rešitev ustreznost glede na to, da je potrebno tudi to dejavnost pospeševati skladno s sprejetimi planskimi in drugimi dokumenti o razvoju drobnega gospodarstva. Davčne olajšave za delovno intenzivne dejavnosti so bile vključene v dogovor za leto 1985 kot prehodna rešitev, v bodoče pa bi se le-te priznavale pod pogoji, kot veljajo za deficitarne dejavnosti, če so v planskih dokumentih tudi tako opredeljene.

V zvezi z oceno, da ni primerno da se z občinskimi odloki določajo dejavnosti, za katere se začetna olajšava ne priznava, pač pa bi bilo potrebno navesti dejavnosti, za katere bi se naj olajšave priznavale, je bil odbor mnenja, da je iz praktičnega pristopa v dogovoru predlagana rešitev ustreznost in je tudi višina olajšave ustreznost.

Glede na to, da se višina pavšalnega letnega zneska davka opredeljuje v odstotku od enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu ne bi bil primeren enak sistem priznavanja olajšav za dodatno zaposlene delavce kot to velja za zavezanca, obdavčene po dejanskem dohodku. Ker je višina olajšave opredeljena z odstotkom povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka, ta pa se vsako leto zvišuje, ni utemeljeno zviševanje predlaganega odstotka.

Predlog, naj bi se 4. točka tega člena dopolnila z besedilom, da mora biti pri izvoznih olajšavah za primere, ko je devizni priliv razporejen na devizni račun obrtne zadrage ali organizacije združenega dela, v ustrezni koloni izvozne carinske deklaracije kot proizvajalec naveden zavezanec ali skupina zavezancev, ki takšno olajšavo uveljavlja, je z dopolnitvijo te točke upoštevan. Ni pa bil upoštevan predlog, da bi se priznavanje tovrstnih olajšav pogojevalo z dokazilom obrtne zadrage ali organizacije združenega dela, da za navedeni znesek sama ni uveljavljala olajšave. Odbor je bil mnenja, da takšno omejevanje ne bi bilo primerno predvsem iz razloga, da nosilci samostojnega osebnega dela po veljavnih predpisih ne morejo neposredno sami izvažati svoje blago ali storitve.

14. k 18. členu

Predlog, da bi se izdatki za kulturne in telesnokulturne namene priznavali pod pogojem, da zavezanec od tega nima neposrednih koristi, ni upoštevan, ker je takšno besedilo v skladu s 4. točko 83. člena zakona o davkih občanov. Predlog, naj bi se tistim davčnim zavezancem, ki so obdavčeni po dejanskem dohodku priznavali izdatki za kulturne in telesnokulturne namene v višini povprečnega slovenskega osebnega dohodka, v letu za katero se davek odmerja oziroma celo v neomejeni višini, ni upoštevan.

Zavezanci, ki so obdavčeni po dejanskem dohodku, so vključeni tudi v sistem financiranja skupne porabe in plačujejo enake prispevke kot delavci v združenem delu, torej tudi za kulturno dejavnost. Vsi obračunani prispevki se pri ugotavljanju davčne osnove štejejo kot odbitna postavka. Predlagana rešitev pa pomeni, da lahko zavezanci namenijo za kulturno dejavnost še dodatna sredstva, v višini do 20%, ki se jim prav tako šteje kot odbitna postavka pri ugotavljanju davčne osnove, sicer pod pogojem, da gre za organizirane oblike zbiranja sredstev. Odbor je bil mnenja, da je predlagan odstotek ustrezen, ker gre za obliko možnega dodatnega zbiranja sredstev, v celo večjem obsegu kot jih je ta kategorija zavezancev po zakonskih in drugih predpisih dolžna prispevati iz svojih osebnih dohodkov.

Z dopolnitvijo 18. člena, naj bi se izdatki za humanitarne namene priznavali v višini do 40% od enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih v gospodarstvu v SRS iz leta, za katero se davek odmerja, pri čemer pa skupni izdatki za kulturne, telesnokulturne in humanitarne namene ne morejo presežati 40% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih v gospodarstvu v SR Sloveniji iz leta, za katero se davek odmerja.

Pripombe, da bi se beseda »izdatki« za kulturne in telesnokulturne namene nadomestila z besedo »prispevki« za kulturne in telesnokulturne namene, ni možno upoštevati, ker gre v teh primerih za uporabo zakonskega teksta.

15. k 21. členu

Predlog, da bi se stopnja davka po odbitku na avtorske honorarje znižala od 20% na 15%, postopoma pa na 6% do 10%, ni upoštevan. Odbor je mnenja, da je ob ocenjevanju primernosti višine stopnje davka iz avtorskih pravic po odbitku potrebno upoštevati, da se davek obračunava od osnove, ki jo predstavlja dohodek, zmanjšan za normirane stroške in sicer v višini 40% od doseženega dohodka, zavezanec pa lahko na podlagi dokazil uveljavlja tudi višje stroške. Zavezanci davka iz avtorskih pravic, ki se jim obračunava davek po odbitku, po veljavnih predpisih tudi niso vključeni v sistem financiranja skupne porabe in ne plačujejo prispevkov za samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti. Izjema velja le za delovne ljudi, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo kulturno dejavnost, pa tudi ta kategorija občanov plačuje le prispevke za zdravstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter otroško varstvo. Ob upoštevanju, da jim je dohodek iz avtorskih pravic edini vir dohodka in da si morajo iz tako oblikovanega dohodka zagotavljati svojo socialno varnost, se njihovi dohodki obdavčujejo po znižani, 6% oziroma 12% stopnji. Dohodki od inventivnih dejavnosti so po 5., 121. in 167. členu zakona o davkih občanov oproščeni davka iz avtorskih pravic.

16. k 24. členu

Pripomba, da je stopnje davka od dohodkov iz premoženja in premoženjskih pravic potrebno določiti v razponih, ker bi bila s tem dana občinam večja možnost pri določanju davčne politike, ni upoštevana. Odbor je bil mnenja, da je na tovrstne dohodke potrebno posegati z enako ostrino, kar bo zagotovljeno le preko sistema enotnih davčnih stopenj. Upoštevan je predlog, da se že za leto 1986 valorizira lestvica davčnih osnov z indeksom porasta cen na drobno v SR Sloveniji, ki po zadnjih podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko znaša 155,2.

17. k 25. členu

V zvezi s pripombo, naj bi bile stopnje davka od premoženja določene v razponih, je bil odbor mnenja, da zaradi predvidenega enotnega sistema vrednotenja stavb, takšna rešitev ne bi bila utemeljena. Razlike med stopnjami davka od stanovanjskih stavb in stopnjami davka od počitniških prostorov izhajajo iz dogovora socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin o temeljnih davčne politike, v katerem so za vsako vrsto tega premoženja pri določenih začetnih in končnih razponih davčnih osnov določene tudi najnižje in najvišje davčne stopnje, v okviru katerih se določi celotna progresivna lestvica. Začetne in končne osnove in stopnje so torej povzete iz medrepubliškega dogovora.

Upoštevan je predlog, da se zaradi prehoda iz proporcionalne na progresivno obdavčitev stavb in še neusklajenega sistema vrednotenja stavb v dogovoru določi le spodnja in zgornja meja progresivne

lestvice, istočasno pa izvede tudi valorizacija razponov davčnih osnov. Pri valorizaciji davčnih osnov, določenih v osnutku dogovora je upoštevan indeks porasta cen stanovanj v višini 143, ki ga je ugotovil Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora (Uradni list SRS, št. 21/85). Tako naj bi znašal za stanovanjske stavbe, stanovanja in garaže najnižji razpon davčne osnove 1.430.000 din in stopnja najmanj 0,10%, najvišni razpon pa 14.300.000 din in stopnjo najmanj 1,00%. Za prostore za počitek oziroma rekreacijo naj bi znašal najnižji razpon davčne osnove 0,20%, najvišji razpon davčne osnove pa 14.300.000 din in stopnja najmanj 1,50%.

Za poslovne prostore naj bi znašal najnižji razpon 1.430.000 din in stopnja najmanj 0,15%, najvišji razpon pa 7.150.000 din in stopnja najmanj 1,25%. Udeležinke naj bi višino davčnih stopenj usklajevale v regionalnih okvirih tako, da bi bila obdavčitev tega premoženja, ne glede na različen sistem vrednotenja, izenačena.

Zaradi predvidenih sprememb predpisov s področja stanovanjskega gospodarstva, je v 2. točki črtan tretji odstavek, ki je udeležinke zavezoval k uskladitvi vrednotenja tega premoženja do 31. 12. 1987.

Odbor ugotavlja, da pristojni organi še niso izdelali enotnih meril za opredelitev počitniških hišic. Da pa v praksi ne bi prihajalo do težav pri ugotavljanju, ali določeni prostori podlegajo davku od premoženja, zlasti kadar gre za zidanice, je bila v tej zvezi dana okrožnica št. 7 z dne 4. 12. 1984, v kateri je rečeno, da so v obdavčitev zajeti bivalni prostori v zidanicah (in tudi drugih gospodarskih poslopih), v katerih so zagotovljeni osnovni pogoji za bivanje in se od časa do časa uporabljajo za počitek in oddih. Kot osnovne pogoje za bivanje je šteti možnost, da se v prostoru lahko prenočuje, kuha in eventualno tudi ogreva, električna in vodovodna napeljava pa nista odločilni za presojo ali gre za osnovne pogoje bivanja. Iz navedenega torej izhaja, da se z davkom od premoženja kot prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek in rekreacijo, obdavčujejo samo bivalni prostori v zidanicah in gospodarskih poslopih, ne pa tudi ostali prostori, kot so klet in drugi prostori, ki služijo opravljanju dejavnosti.

Osnova za davek za plovne objekte in pristojnost za odmero davka na plovne objekte je določena v 158. in 159. členu zakona o davkih občanov, zato davčne osnove in pristojnosti ni možno določati z dogovorom. Glede na to, da osebni dohodek odraža ekonomsko moč takega zavezanca, je po mnenju odbora predlagan način valorizacije pavšala ustrezen.

Pripomba, da se v drugi točki tega člena glede načina vrednotenja premoženja povzame besedilo iz davčnega zakona, je upoštevana.

18. k 27. členu

Odbor je bil mnenja, da je tudi pri davku na promet nepremičnin potrebno doseči enako ostrino obdavčevanja in to z enotno davčno lestvico, zato predlog za določitev davčnih stopenj v razponih, ni upoštevan.

Predlog, da bi se z dogovorom določila enotna povečana stopnja davka na promet nepremičnin v primeru, ko se vrši prodaja pred potekom 5 let je upoštevan v zadnjem odstavku in sicer tako, da bi se v takšnih primerih odmerjeni davek zvišal za 30%.

Predlog, da se že za leto 1986 izvede valorizacija razponov davčnih osnov, določenih v osnutku dogovora, je upoštevan. Osnove so valorizirane z indeksom porasta cen stanovanj v višini 143, kot ga je ugotovil Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora.

19. k 28. členu

V zvezi s pripombo, naj se v dogovoru jasno opredeli, kaj je z vozili, starimi nad 2 do 10 let odbor pripominja, da se po prvem odstavku tega člena obdavčuje promet rabljenih motornih vozil in motornih koles z delovno prostornino nad 125 cm, starih do vključno 10 let. Davek se odmeri po stopnji 15%, če se preprodaja takšnih vozil izvrši pred potekom 1 leta, oziroma po stopnji 10%, če se preprodaja takšnih vozil izvrši po preteku 1 do 2 let. Če pa je preteklo od nabave do prodaje motornih vozil in motornih koles (do 125 cm) več kot 2 leti, se davek ne odmeri, čeprav ta vozila še niso stara 10 let. Po drugem odstavku tega člena pa se promet oziroma preprodaja vozil,

starih nad 10 let sploh ne obdavčuje. Zaradi jasnosti je v tem smislu predlagana redakcija drugega odstavka tega člena.

20. k 29. členu

Pripombo, naj bi se ocenila možnost določitve davčnih stopenj za vina, naravno žganje in vinjak v razponih, je bilo možno upoštevati le za vina, vinsko sadne pijače in medico, za katere se predlaga stopnja v razponu od 6% do 9%. Odbor ugotavlja, da so stopnje pri ostalih alkoholnih pijačah določene na zgornji meji razpona, določenega z medrepubliškim dogovorom o temeljnih davčne politike.

Do znižanja stopnje davka na medico od 15% na 6% do 9% prihaja, zaradi upoštevanja predloga številnih občin, da je potrebno obdavčevanje medice uskladiti z zveznimi predpisi, po katerih se le-ta vključuje med vina.

Odbor tudi ugotavlja, da za oprostitev davka na promet alkoholnih pijač za visokogorske postojanke ni zakonske podlage, zato predloga tudi ni možno upoštevati, pač pa je po 89. členu zakona o davkih občanov možna pavšalna obdavčitev.

Predloga za ponovno uvedbo posebnega občinskega davka od prometa proizvodov po splošni stopnji v višini od 1% do 3% tako, da bi skupna zbirna stopnja (občinska in republiška) znašala 10%, ni bilo možno upoštevati, ker bi bila takšna rešitev v nasprotju z izhodišči za financiranje splošne porabe občin v SR Sloveniji.

Predlog, da se črta drugi odstavek tega člena, ki opredeljuje osnovo za obračun posebnega občinskega davka od prometa alkoholnih in brezalkoholnih pijač, je upoštevan.

V nov drugi odstavek je povzeta določba iz 30. člena osnutka dogovora, ki zavezuje občine, da bodo dosledno ugotavljale količine proizvedenega vina in žganja zaradi obračuna in plačila prometnega davka od količin, prodanih končnim potrošnikom.

21. k 30. členu

Z novim 30. členom se uvaja davek od plačil za proizvodne storitve po stopnji 10% v primerih, ko se storitve opravljajo občanom in zasebnim pravnim osebam.

Z novim pravilnikom o uporabi davčnih stopenj ter o načinu vodenja evidence, obračunavanja in plačevanja davka od prometa proizvodov in storitev, ki velja od 1. 7. 1985, se izdelava izdelkov iz naročnikovega materiala šteje za proizvodno storitev, od katere se obračunava posebni davek od plačil za storitve in ne več davek od prometa proizvodov. Glede na to, da se davek od plačil za storitve plačuje le od storitev, ki jih posamezne DPS uvedejo, bodo občine predpisale davek od proizvodnih storitev po enotni stopnji 10%. Tako oblikovana določba torej ne vključuje storitev, opravljenih družbenim pravnim osebam, kakor tudi ne storitev, opravljenih v okviru kooperacije ali drugih oblik poslovno-tehničnega sodelovanja.

Ko bodo občine uvedle davek od plačil za proizvodne storitve, bi bilo potrebno zaradi jasnosti v opombi k ustrezni tarifni številki navesti, da se šteje za proizvodno storitev izdelava izdelkov iz materiala, ki ga je dal vsega ali del naročnik.

22. k 31. členu

Predlog, da se črta tretja alineja prvega odstavka tega člena, po kateri bi bil odlog plačila davka ali obročno odplačevanje davčnega dolga možen tudi v primerih, če je zoper odmerno odločbo vložena pritožba in davčni organ ocenjuje, da bo po rešitvi pritožbe prišlo do bistvenega znižanja davčne obveznosti, ni upoštevan, ker bi se s črtanjem predlagane določbe v takšnih primerih zaračunavale zamudne obresti. Predlog, da bi se besedilo tretje alineje tega člena spremenilo tako, da bi se v vseh primerih, ko je bila zoper odmerno odločbo vložena pritožba in jo davčni organ ne bo rešil v lastni pristojnosti, ni sprejemljiv, ker je povsem v nasprotju z določbo 187. člena zakona o davkih občanov.

Predlog za razširitev četrte alineje tega člena v tem smislu, da je možen odlog plačila ali obročno odplačevanje tudi v primerih, ko gre za začasno plačilno nesposobnost zavezanca zaradi sezonskega ali začasnega zmanjšanja obsega poslovanja, je upoštevan.

23. k 32. členu

Z dopolnitvijo tega člena naj bi se uprave za družbene prihodke zavezale k doslednejšemu preverjanju podatkov v napovedih zavezancev in ugotavljanju realnejšega celotnega prihodka za posa-

mezne dejavnosti tudi s cenitvijo možnega dohodka od opravljanja takšne dejavnosti. Povečale naj bi tudi nadzor nad pridobivanjem premoženja občanov.

24. k 33. členu

V zvezi s pripombo, da bi bilo potrebno konkretno opredeliti, kako naj bi družbenopolitične skupnosti zagotovile hitrejši razvoj uprav za družbene prihodke, je bil odbor mnenja, da so z dogovorom dane dovolj široke usmeritve, ki pa jih bodo morale družbenopolitične skupnosti, upoštevaje njihovo dejansko stanje, same konkretizirati.

25. k 34. členu

Predlog, da bi se nadomestila uprav za delo uprav za družbene prihodke le »praviloma« uporabljala kot namenska sredstva za modernizacijo in izboljšanje materialnega položaja uprav za družbene prihodke, ni bilo možno upoštevati, ker je med občinami stanje na tem področju zelo različno. Odbor je bil mnenja, da predlagana rešitev ne onemogoča občinam, ki imajo zadovoljivo rešeno vprašanje modernizacije in materialni položaj uprav za družbene prihodke, da z nadomestili zbrana sredstva uporabljajo tudi za druge namene.

26. k 35. členu

Predlagana nova določba 35. člena predloga dogovora zagotavlja enotno računalniško obdelavo podatkov v okviru SRS na podlagi skupno dogovorjenih izhodišč in rešitev.

27. k 36. členu

Predloga, da bi bil v odbor udeleženk vključen predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SRS in tudi podpisnik dogovora, ni možno upoštevati. Gre za dogovor občin, s katerim se le-te dogovarjajo o višini davčnih stopenj ter obsegu oprostitev in olajšav za vrste davkov, ki so izključno njihov vir dohodka. K temu jih zavezuje 7. člen zakona o davkih občanov, 10. člen zakona o davku na promet nepremičnin in 25. člen zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve.

Pripombe obrtnega združenja občine Maribor-Rotovž glede obračunavanja zamudnih obresti odbor ne more upoštevati, ker so ta vprašanja urejena z zakonom o davkih občanov. Prav tako po oceni odbora ni bilo močno upoštevati pripombe, da se v dogovor vnese določba, po kateri bi moral družbeni svet pri republiški upravi za družbene prihodke in družbeni sveti pri občinskih in medobčinskih upravah za družbene prihodke razpravljati o vseh internih dokumentih (okrožnice, navodila, ipd.), ki jih ustno ali pisno izdajajo uprave za družbene prihodke in imajo vpliv na materialni položaj zavezanca, ker so naloge družbenih svetov opredeljene v zakonu o družbenih svetih in poslovniki o delu družbenih svetov. Po citiranem zakonu o družbenih svetih (Uradni list SRS, št. 5/80) družbeni sveti družbenopolitične skupnosti pri izvrševanju svoje funkcije sprožajo pobude in obravnavajo načelna vprašanja v zvezi z določanjem in izvajanjem politike ter pripravljanjem in izvrševanjem zakonov in drugih predpisov ter splošnih aktov, dogovorov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

28. k 37. členu

Predlog, naj bi odbor udeleženk o uresničevanju dogovora poročal tudi udeležankam, je upoštevan.

točka 5

Gradivo bodo vodje delegacij in člani DPZ prejeli skupno z vabilom za sejo

26. seja zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Litija

3. decembra 1985, po končanem 15. skupnem zasedanju vseh zborov, v veliki sejni dvorani občinske skupščine Litija, Jerebova 14.

PREDLOG DNEVNEGA REDA:

1. a) Izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja delegatov,
b) Izvolitev dveh overiteljev zapisnika,
c) Predlog dnevnega reda,
2. Osnutek odloka o zagotavljanju sredstev za občinske blagovne rezerve v letu 1986,
3. Osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov,
4. Osnutek odloka o spremembah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve,
5. Osnutek odloka o davku na promet nepremičnin,
6. Vprašanja in pobude delegatov.

PREDSEDNICA
ZBORA KRAJEVNIH
SKUPNOSTI
Eva Kovič, l.r.

PREDSEDNIK
ZBORA ZDRUŽENEGA DELA
Anton Savšek, l. r.

točka 2

Osnutek

Skupščina občine Litija je na podlagi 5. člena zakona o zagotavljanju sredstev za republiške blagovne rezerve v letu 1986 — (Ur. l. SRS, št. 1) in 206. člena statuta občine Litija (Ur. l. SRS, št. 28/83) na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne sprejela

ODLOK o zagotavljanju sredstev za občinske blagovne rezerve v letu 1986

1. člen

Za zagotovitev dela potrebnih sredstev za izvedbo programa občinskih blagovnih rezerv se s tem odlokom uvaja poseben prispevek iz osebnega dohodka delavcev v letu 1986 in sicer po stopnji 0,20%.

2. člen

Sredstva iz prejšnjega člena se v skladu s programom občinskih blagovnih rezerv za leto 1986 usmerjajo za oblikovanje občinskih blagovnih rezerv, namenjenih:

- za osnovno preskrbo občanov in organizacij združenega dela v primeru vojne in naravnih nesreč večjega obsega in
- za intervencije, s katerimi se preprečujejo in odpravljajo večje motnje na trgu blaga osnovne preskrbe občanov.

3. člen

Sredstva iz 1. člena tega odloka se usmerjajo v Samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Litija in se ločeno-analitično vodijo v tem skladu.

Ta sredstva se uporabljajo za nabavljanje blaga za občinske stalne blagovne rezerve, obnavljanje teh rezerv, zagotavljanje skladiščnih prostorov za potrebe teh rezerv, kritje manipulativnih stroškov, stroškov investicijskega in tekočega vzdrževanja občinskih stalnih blagovnih rezerv ter kritje obresti za občinske tržne blagovne rezerve.

4. člen

Izvršni svet Skupščine občine Litija sprejme letni program stalnih občinskih blagovnih rezerv in skrbi za namensko uporabo sredstev, ki se zagotavljajo na podlagi tega odloka.

5. člen

Osnova za obračunavanje in plačevanje prispevka iz 1. člena tega odloka je osebni dohodek namenjen za zadovoljevanje delavčevih osebnih potreb, skupnih potreb ter splošnih družbenih potreb.

Prispevek iz 1. člena tega odloka se obračunava in plačuje na način, ki je z zakonom o obračunavanju in plačevanju prispevkov za družbene dejavnosti (Ur. l. SRS, št. 23/83) določeno za obračunavanje in plačevanje prispevkov iz osebnega dohodka za družbene dejavnosti.

6. člen

Ta odlok se objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 1. januarja 1986 — dalje.

Štev.:

Datum: 30. 10. 1985

PREDSEDNIK SKUPŠČINE OBČINE
LITIJA:
Branko Pintar

Obrazložitev:

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti Skupščine občine Litija sta na skupni seji v mesecu decembru 1984 sprejela odlok o zagotavljanju sredstev za občinske blagovne rezerve v letu 1985 (Ur. l. SRS, št. 1/85).

Na podlagi tega odloka se v letu 1985 po stopnji 0,20 iz BOD zagotavljajo sredstva za občinske blagovne rezerve in se uporabljajo na podlagi programa o oblikovanju občinskih blagovnih rezerv v občini Litija in namenski uporabi sredstev v letu 1985, ki ga je sprejel Izvršni svet Skupščine občine Litija skladno z določilom 3. člena omenjenega odloka.

Zbrana sredstva v letu 1985 so namenjena za:

- sofinanciranje gradnje silosa za skladiščenje moke,
- kritje stroškov skladiščenja in obnavljanja blaga občinskih blagovnih rezerv.

Ker dinamika koriščenja sredstev ni bila skladna z dinamiko dotoka sredstev (odlaganja pričetka del pri adaptaciji pekarnice in gradnje silosov) so se sredstva v znesku 8.500.000 din dne 11. 6. 1985 vezala za dobo treh mesecev pri Beogradski banki Poslovni enoti Litija, in so se oplenitila za 717.726.- din iz naslova 33,5% obresti.

Dne 4. 10. 1985 je Izvršni svet Skupščine občine Litija pristopil k sporazumu o skupnem financiranju izgradnje treh silosov za skladiščenje moke pri Pekarni v Šmartnem pri Litiji (ostala udeleženca sta še Žito TOZD Pekarstvo in testeninarstvo Ljubljana in Zavod SRS za materialne rezerve Ljubljana).

Na podlagi tega so bila nakazana sredstva v znesku 10.000.000 din na račun DO ŽITO TOZD Pekarstvo in testeninarstvo Ljubljana — investitorju za sofinanciranje gradnje silosov.

Investitor je na podlagi zbranih ponudb že oddal dela pri izgradnji silosov, ki jih bo zgradila Delovna organizacija Kovinarska Krško.

Za obnavljanje in vzdrževanje ter manipulativne stroške pri skladiščenju blaga občinskih blagovnih rezerv, so bila do 15. 10. 1985 porabljena sredstva v znesku 703.593.- din.

Dne 28. 10. 1985 pa je bil s predstavniki Mercator Rožnik TOZD Golovec Ljubljana opravljen razgovor glede možnosti skladiščenja dodatnega blaga, ki bo nabavljeno za potrebe občinskih blagovnih rezerv v letu 1985. Nabava in vskladiščenje bo izvršeno do 15. 12. 1985.

Zbor združenega dela skupščine SR Slovenije in zbor občin skupščin SR Slovenije sta na seji dne 16. 10. 1985 sprejela predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev za republiške blagovne rezerve za leto 1986 in osnutek tega zakona. Sprejem predloga zakona pa je predviden v mesecu decembru 1985. V 5. členu navedenega zakona je dana možnost, da lahko občinske skupščine predpišejo prispevek iz osebnega dohodka delavcev za zagotovitev sredstev potrebnih za izvajanje programov občinskih blagovnih rezerv v letu 1986.

Blagovne rezerve v občini Litija so oblikovane v dokaj skromnem obsegu, saj predstavljajo le 23% potrebnih občinskih blagovnih rezerv.

Iz teh razlogov je nujno, da se s sistemskim virom sredstev, ki je opredeljen v predlaganem odloku zagotovijo potrebna sredstva za nakup najnujnejšega blaga in to: moke, jedilnega olja, pralnega praška, sladkorja in testenin. Poleg nakupa dodatnih količin blaga za potrebe občinskih blagovnih rezerv, pa je potrebno pristopiti tudi k pridobitvi ustreznih skladiščnih prostorov za skladiščenje blaga občinskih blagovnih rezerv, ki je sedaj skladiščeno v priročnih skladiščih trgovskih poslovalnic Mercatorja Rožnik TOZD Golovec v Litiji.

Razpoložljive prostorske možnosti v teh poslovalnicah pa ne omogočajo skladiščenja dodatnih večjih količin.

S tem odlokom se predlaga enaka stopnja prispevka t.j. 0,20% kot velja za leto 1985, to pomeni, da se s tem prispevkom ne povečuje obremenitev.

Da bi se zagotovil dvofazni postopek sprejemanja omenjenega odloka smo osnutek odloka izdelali na osnovi besedila predloga zakona o zagotavljanju sredstev za republiške blagovne rezerve v letu 1986, ki je objavljen v poročevalcu SR Slovenije št. 35 z dne 29. 10. 1985.

PREDLOG:

Zboru združenega dela in zboru krajevnih skupnosti Skupščine občine Litija se predlaga v obravnavo in sprejem osnutek odloka o zagotavljanju sredstev za občinske blagovne rezerve v letu 1986 s predlogom da se osnutek odloka po razpravi v občinski skupščini posreduje v javno razpravo do 30. 11. 1985.

Litija, dne 4. 11. 1985

OBČINSKI KOMITE ZA PLANIRANJE IN DRUŽBENOEKONOMSKI RAZVOJ

točka 3

**Osnutek
12. 11. 1985**

Na podlagi 33. in 38. člena in devete alineje 206. člena statuta občine Litija (Ur. l. SRS, št. 28/83), 6. in 11. člena zakona o davkih občanov (Ur. l. SRS, št. 44/82, 9/85) ter 2. člena zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Ur. l. SRS, št. 39/74, 4/78) je skupščina občine Litija na seji zbora združenega dela dne in na seji zbora krajevnih skupnosti dne sprejela

ODLOK o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov

1. člen

V odloku občanov (Ur. l. SRS, št. 10/83, 41/83, 16/84, 21/84 in 13/85) se v 4. členu stopnja 0,35% nadomesti s stopnjo 0,75%.

2. člen

V prvem odstavku 15. člena se v prvi in četrti vrsti črtata vejici ter črta besedilo: »ki so sami ali njihovi družinski člani pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva in se po zakonu o kmetijskih zemljiških štejejo za kmete.«

V šestem odstavku se drugi stavek spremeni, tako da se glasi: »Navedena olajšava se prizna ob letni odmeri davka iz kmetijstva na podlagi podatkov o oddanih tržnih viških za preteklo leto.«

Sedmi odstavek se črta, sedanji osmi, deveti in deseti odstavek pa postanejo sedmi, osmi in deveti.

Sedanji enajsti in dvanajsti odstavek se črtata.

3. člen

Drugi odstavek 22. člena se spremeni tako, da se glasi: »Zavezanci davka, ki opravljajo gospodarske dejavnosti kot postranski poklic in zavezanci, ki v okviru gostinske dejavnosti dosegajo dohodek s storitvami bifejev, plačujejo davek od ostanka čistega dohodka po stopnji 40% in zavezanci, ki občasno dosegajo dohodek z opravljanjem gospodarske dejavnosti, če po predpisih niso prepovedane in se jim dohodek ugotavlja, pa plačujejo davek od ostanka čistega dohodka po stopnji 45%.

4. člen

Tretji odstavek 23. člena se spremeni tako, da se glasi:

Zavezancem, ki dosegajo dohodek s prodajo izdelkov umetne obrti, za katere so prejeli znak kvalitete, se prizna davčna olajšava glede na delež takega prihodka v celotnem prihodu te dejavnosti v naslednji višini:

delež prihodka v celotnem prihodu		% olajšave od odmerjenega davka
nad	do	
10 %	20 %	5 %
20 %	30 %	10 %
30 %	40 %	15 %
40 %	50 %	20 %
50 %		25 %

5. člen

Na koncu prvega stavka drugega odstavka 27. člena se črta pika in doda naslednje besedilo:

»in je v ustrezni koloni izvozne carinske deklaracije kot proizvajalec naveden zavezanec ali skupina zavezancev, ki takšno olajšavo uveljavlja.«

6. člen

28. a člen se spremeni tako, da se glasi:

»Zavezancem davka iz gospodarskih dejavnosti, ki dosegajo dohodek z oddajanjem viškov električne energije v elektroenergetski sistem, če instalirana moč male hidroelektrarne presega 100 kilovatov, se glede na odstotni delež tega prihodka v celotnem prihodu obratovalnice odmerjeni davek zniža:

- za 5%, če znaša odstotni delež tega prihodka do 5%
- za 10%, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 5 do 15%
- za 20%, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 15 do 30%
- za 30%, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 30%.

7. člen

V 36. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»Zavezancem davka iz gospodarskih dejavnosti se odmerja pavšalni letni znesek davka najmanj v višini 5% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

Pavšalni letni znesek davka iz prvega odstavka tega člena se poveča za znesek, ki ustreza odstotku od enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu glede na vrsto dejavnosti oziroma predmet poslovanja, način in kraj poslovanja, delovno sposobnost zavezanca in uporabo dopolnilnega dela delavcev ali družinskih članov in sicer:

- vrste dejavnosti oziroma predmeta poslovanja, ki je tržno bolj zanimiv do 20%
- način poslovanja (velikost in opremljenost poslovnih prostorov ter stopnja avtomatiziranosti delovnega procesa) do 25%
- kraj poslovanja, vezan na možnost pridobivanja dohodka glede na vrsto dejavnosti (mestna naselja, primestna naselja, druga večja ali manjša ter odročna in višinska naselja) do 15%

- delovna sposobnost zavezanca, vezana na zmožnost pridobivanja dohodkov, z upoštevanjem vrste dejavnosti (starost in zdravstveno stanje) do 10%
- uporaba dopolnilnega dela delavcev ali družinskih članov zavezanca do 5%

8. člen

Za 36. a členom se doda 36. b. člen, ki se glasi:

Zavezancem, ki se jim davek odmerja po dejanskem dohodku, se priznavajo izdatki za kulturne in telesnokulturne namene v višini do 20%, za humanitarne namene pa v višini do 40% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v letu, za katero se davek odmerja s tem, da skupni izdatki ne morejo presegati 40% enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji, v letu za katero se davek odmerja.

9. člen

46. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Davek od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic plačujejo zavezanci po naslednjih stopnjah:

nad	do	stopnja
	77.000	15 %
77.000	155.200	24 %
155.200	232.800	33 %
232.800	310.400	42 %
310.400	388.000	50 %
388.000	465.600	58 %
465.600		65 %

10. člen

Prvi odstavek 51. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Zavezanci davka iz premoženja, ki so lastniki oziroma uživalci stanovanjskih stavb, stanovanj in garaž, plačujejo davek iz premoženja glede na višino vrednosti po naslednjih stopnjah:

Če znaša vrednost (osnova) dinarjev

nad	do	Stopnja v %
	1.430.000	0,10
1.430.000	2.860.000	0,20
2.860.000	5.720.000	0,30
5.720.000	8.580.000	0,45
8.580.000	11.440.000	0,65
11.440.000	14.300.000	0,85
14.300.000		1,00."

11. člen

51. a člen se spremeni tako, da se glasi:

»Zavezanci davka iz premoženja, ki so lastniki oziroma uživalci stavb in prostorov, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek in rekreacijo plačujejo davek iz premoženja glede na višino vrednosti po naslednjih stopnjah:

Če znaša vrednost (osnova) dinarjev

nad	do	Stopnja v %
	1.430.000	0,20
1.430.000	2.860.000	0,30
2.860.000	5.720.000	0,50
5.720.000	8.580.000	0,75
8.580.000	11.440.000	1,10
11.440.000	14.300.000	1,25
14.300.000		1,50."

12. člen

51. b člen se spremeni tako, da se glasi:

»Zavezanci davka iz premoženja, ki so lastniki oziroma uživalci poslovnih stavb in poslovnih prostorov, razen lastnikov oziroma uživalcev, ki jih uporabljajo za opravljanje dejavnosti, plačujejo davek iz premoženja glede na vrednost poslovne stavbe ali poslovnega prostora, po naslednjih stopnjah:

Če znaša vrednost (osnova) dinarjev

nad	do	Stopnja v %
	1.430.000	0,15
1.430.000	2.860.000	0,35
2.860.000	4.290.000	0,55
4.290.000	5.720.000	0,75
5.720.000	7.150.000	1,00
7.150.000		1,25."

13. člen

Prvi odstavek 51. c člena se spremeni tako, da se glasi:

- »Zavezanci davka iz premoženja, ki so lastniki plovnih objektov, plačujejo davek v pavšalnem letnem znesku glede na dolžino plovnega objekta in sicer:
- od najmanj 8 do 9 metrov dolžine 30.400 din
 - nad 9 metrov dolžine pa po 12.000 din za vsak nadaljnji polni meter dolžine.«

14. člen

56. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Občinska uprava za družbene prihodke na pismeno vlogo zavezanca začasno odloži plačilo davka ali dovoli obročno odplačevanje davčnega dolga v naslednjih primerih:

- če zavezanec pri prehodu iz fakturirane na plačano realizacijo izkaže, da je tisti del materialnih stroškov, ki odpade na plačano realizacijo, bistveno nižji od materialnih stroškov, ki so bili potrebni, da se je dosegel celotni prihodek, ki predstavlja vrednost prodanih proizvodov in storitev;
- če zavezanec, obdavčen po fakturirani realizaciji izkaže, da so realizirani dohodki bistveno nižji od dohodkov, od katerih je bil obdavčen. Odlog plačila ali obročno odplačevanje se lahko prizna le za del dolga, ki odpade na neplačane dohodke;
- če je zoper odmero odločbo vložena pritožba in davčni organ ocenjuje, da bo po rešitvi pritožbe prišlo do bistvenega znižanja davčne obveznosti;
- če gre za začasno plačilno nesposobnost, nastalo zaradi sezonskega ali začasnega zmanjšanja obsega poslovanja;
- če gre za začasno plačilno nesposobnost, nastalo zaradi boleznih zavezanca ali smrti v družini, elementarnih nezgod, vojaških obveznosti ali zaradi drugih podobnih razlogov.

Zavezancem, ki so dolžni voditi poslovne knjige, se v primerih od prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena odloži plačilo davka ali dovoli obročno odplačevanje davčnega dolga, na podlagi podatkov iz v redu vodenih poslovnih knjig.

Odlog plačila davka se v primerih od prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena prizna za čas do 6 mesecev, v primerih iz pete alineje prvega odstavka tega člena pa za čas do 1 leta. Obročno odplačevanje davčnega dolga se lahko prizna za čas do 1 leta.

Za čas, ko je bilo zavezancu plačilo davka odloženo ali dovoljeno obročno odplačevanje, se ne zaračunavajo zamudne obresti.

15. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 1. januarja 1986 dalje.

Predsednik skupščine občine

Litija

Branko Pintar

Obrazložitev:

Skupščina občine v skladu z določili 206. člena statuta občine Litija (Ur. l. SRS, št. 28/83) sprejema odlok o davkih občanov enakopravno na seji zbora združenega dela in na seji zbora krajevnih skupnosti. V 6. členu zakona o davkih občanov je predpisano, da občina z odlokom uvaja obveznost plačevanja davkov občanov in samostojno določa njihovo višino, vendar je v skladu z določili 7. člena istega zakona občina dolžna zagotoviti, da bodo obveznosti določene tako, da se z njimi trajno spodbuja zavezance k večji produktivnosti dela in da ne pride do neutemeljenih razlik v višini obveznosti med posameznimi družbenopolitičnimi skupnostmi.

Da se zagotovijo pogoji izenačenja gospodarjenja, skladnega razvoja v SR Sloveniji ter zagotovi enakopravni položaj občana, so občine z medsebojnimi odnosi dolžne usklajevati davčne obveznosti občanov. Predložen osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov je usklajen s predlogom dogovora o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986—1990. Ta dogovor je usklajen z zakonom o davkih občanov (Ur. l. SRS, št. 44/82 in 9/85), dogovorom o usklajevanju davčnega sistema (Ur. l. SFRJ, 10-146/85) in z dogovorom o temeljih davčne politike (Ur. l. SFRJ, št. 11-170/85).

Predloženi osnutek odloka dopolnjuje usklajenost davčnih olajšav za kmetijsko in gospodarsko dejavnost, izpolnjuje merila za odmerjanje pavšalnega letnega zneska davka zavezancem iz gospodarskih de-

javnosti, ureja višino izdatkov za kulturne in telesnokulturne namene za zavezanca po dejanskem dohodku. Za zavezanca davka od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic ter za zavezanca iz premoženja, ki so lastniki oziroma uživalci stavb in prostorov, ki jih uporabljajo za počitek ali rekreacijo (7. in 8. člen) odlok ureja usklajenost z dogovorom o usklajevanju davčne politike davčni lestvici in valorizira pavšalni znesek davka za plovne objekte. V osnutku predloženega odloka so pogoji za začasni odlog plačila davka ali obročno odplačevanje usklajeni z določili dogovora.

V nadaljevanju so obrazložene spremembe in dopolnitve posameznih določb, ki jih vsebuje predloženi osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov. Spremembe in dopolnitve v predloženem osnutku so naslednje:

- 1. člen. Stopnja davka od osebne dohodka delavcev v višini 0,75% je usklajena z izhodišči za oblikovanje splošne porabe občin v SRS za leto 1986.
- 2. člen spreminja prvi odstavek 15. člena odloka o davkih občanov, v katerem se črta del besedila. Prvi odstavek 15. člena ureja davčne olajšave za zavezanca, ki so sami ali njegovi družinski člani pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodka iz kmetijskega. S črtanjem besedila, ki je vsebovano v 1. členu predloženega odloka, pa bodo davčnih olajšav lahko deležni tudi drugi zavezanci iz kmetijstva, kadar bodo pod določenimi pogoji vlagali sredstva v družbeno organizirano modernizacijo gospodarstva ter v preureditev stanovanjskih in gospodarskih poslopj v turistične namene.
- 3. člen spreminja način obdavčevanja gostinske dejavnosti bifejskega značaja v tej smeri, da so le-ti za 5 odstotnih točk višje obdavčeni kot ostali gostinski obrati. S tem naj bi se prispevalo k razvoju takšnih gostinskih obratov, ki bodo nudili gostom hrano in pijačo.
- 4. člen spreminja tretji odstavek 23. člena, ki ureja davčne olajšave za zavezanca, ki prodajajo izdelke umetne obrti in zanje prejmejo znak kvalitete. Ta olajšava je sicer na splošno urejena v sedanjem tretjem odstavku 23. člena, katerega besedilo naj se črta, v predlaganem besedilu pa se olajšava ureja s konkretnimi merili, ki jih bo mogoče uporabljati glede na višino prihodka. Obseg olajšave bo odvisen od višine celotnega prihodka, doseženega s prodajo izdelkov umetne obrti, za katere bodo zavezanci prejeli znak kvalitete, glede na delež v celotnem prihodku obratovalnice.
- 5. člen dopolnjuje 27. člen, katerega besedilo se nanaša na olajšave za izvoz in kot pogoj za priznanje navaja tudi, da je zavezanec, ki takšno olajšavo uveljavlja, vpisan v ustrezni koloni carinske deklaracije.
- 6. člen spreminja 28. a člen, katerega besedilo se nanaša na davčno olajšavo od dohodka doseženega z oddajanjem viška električne energije v elektroenergetski sistem, če instalirana moč male hidroelektrarne presega 100 kilovatov. Ta olajšava je že sedaj urejena, vendar so določbe presplošnega značaja, zato je treba merila o olajšavah konkretno predpisati tako, kot je predlagano v 6. členu predloženega osnutka odloka.
- 7. člen, ki spreminja prvi in drugi odstavek 36. člena odloka o davkih, v drugem odstavku natančneje opredeljuje merila za določitev višine pavšalnega letnega zneska davka za zavezanca iz gospodarske dejavnosti. Ta merila bo mogoče ustrežnejše uporabiti v konkretnih primerih, od dosedanjih, ki so predpisana v splošnih okvirih.
- 8. člen uvaja novi 36. b člen, s katerim je za zavezanca po dejanskem odloku določena višina izdatkov za kulturne, telesnokulturne in humanitarne namene. Ti izdatki bremenijo dohodek obratovalnice, ker imajo značaj zakonskih obveznosti. Zakon o davkih občanov določa, da to vsebino uredijo občine z odloki.
- 9., 10., 11. in 12. člen urejajo davčne lestvice davka od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic in davka na posest stavb, prostorov za počitek in rekreacijo oziroma poslovnih prostorov. V tem primeru ne gre za bistvene spremembe, usklajujejo se z dogovorom osnove in stopnje.
- 13. člen vsebuje pavšalni letni znesek davka za plovne objekte. V prvem odstavku 51. c člena, ki naj bi bil spremenjen, je sedaj predpisan pavšalni letni znesek davka za plovni objekt do 9 metrov dolžine 20.000 din in za vsak nadaljnji meter dolžine še po 8.000 din. S predloženim osnutkom odloka pa je opravljena valorizacija navedenih zneskov tako, da pavšalni letni znesek davka za plovni objekt do 9 metrov dolžine znaša 30.400 din in vsak nadaljnji meter dolžine še po 12.000 din.

- v 14. členu so predpisana merila, po katerih občinska uprava za družbene prihodke, lahko odloži plačilo davka ali dovoli obročno odplačevanje pod predpisanimi pogoji. V sedanjem 56. členu odloka so bila sicer merila za ta namen urejena, vendar jih je treba dopolniti in prilagoditi določilom dogovora.
- 15. člen določa veljavnost odloka. Odlok naj bi začel veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporabljati pa naj bi se začel s 1. 1. 1986.

Uprava za družbene prihodke
SO Litija

točka 4

Osnutek 12. 11. 1985

Na podlagi 33. in 38. člena in devete alinee 206. člena statuta občine Litija (Ur. l. SRS št. 28/83), 1. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. l. SFRJ št. 43/83, 66/83, 71/84 in 39/85) in 2. člena zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Ur. l. SRS št. 39/74 in 4/78) je skupščina občine Litija na seji zбора združenega dela dne.....in na seji zбора krajevnih skupnosti dne.....sprejela

ODLOK o spremembah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvo- dov in od plačil za storitve

1. člen

V odloku o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve (Ur. l. SRS št. 55/72, 12/73, 45/73, 13/75, 4/76, 18/76, 24/77, 7/80, 11/81, 12/82, 5/83, 41/83, in 13/85) se v opombi tarifne številke 2, v kateri je podpisana obdavčitev prodaje motornih vozil v roku do dveh let, doda novi četrti odstavek, ki se glasi:

»Posebni občinski davek od rabljenih motornih vozil in motornih koles, ki so stara nad deset let, se ne odmerja. Čas desetletne starosti vozila je šteti od prve registracije dalje.«

2. člen

V tarifni številki 3, s katero je predpisana obdavčitev alkoholnih pijač, se v prvi alineji, ki določa obdavčitev naravnega vina, penečega vina in vinsko sadnih pijač po stopnji 6%, za besedo »pijača« dodata še besedi »ter medice«.

Druga alineja, ki predpisuje obdavčitev medice po stopnji 15% se črta, dosedanja tretja, četrta in peta alineja pa postanejo druga, tretja in četrta.

3. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 1. januarja 1986 dalje.

Predsednik
skupščine občine
Litija
Branko PINTAR

Obrazložitev:

V skladu z določili 206. člena statuta občine Litija sprejema skupščina občine odlok o posebnem davku o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve enakopravno na seji zбора združenega dela in na zboru krajevnih skupnosti. Pooblastilo o uvedbi

posebnega občinskega prometnega davka je občinskim skupščinam dano v 1. členu zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu.

O merilih in stopnjah posebnega občinskega prometnega davka se občine dogovorijo z dogovorom o usklajevanju davčne politike. Predlog dogovora o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986 — 1990 vsebuje nekatere spremembe v primerjavi z dogovorom, ki velja za leto 1985, ki jih je treba upoštevati pri sprejemanju odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve.

Spremembe predloga dogovora o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986 — 1990 so upoštevane v predloženem osnutku odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve. V dogovoru je določeno, da se rabljena motorna vozila in motorna kolesa stara nad 10 let ne obdavčujejo, obdavčitev medicne, za katero je sedaj predpisana posebna davčna stopnja, naj bi se uvrstilo v skupino vin, vinsko sadnih pijač in peneča vina.

Predloženi osnutek odloka vsebuje materialne določbe:

1. člen oprošča obdavčevanje rabljena motorna vozila in motorna kolesa, ki bodo ob trenutku prodaje stari nad 10 let, računajoč od prve registracije dalje. Ta določba je povsem primerna, saj ni smotno, da se navedena vozila obdavčujejo neomejeno na starost. Promet rabljenih motornih vozil je obdavčen s 15% pri prodaji vozila pred potekom 1 leta od nabave in 10% pri prodaji po preteku 1 do 2 let od nabave,
2. člen uvršča obdavčevanje medicne med obdavčevanje vseh vrst vin, vinsko sadnih pijač in penečega vina, za katere je predpisana 6% davčna stopnja, za medicno pa velja sedaj 15% davčna stopnja, ki naj se črta. Za vina in medicno je primerna obdavčitev po enaki davčni stopnji, taka ureditev velja tudi za temeljni in posebni republiški davek,
3. člen določa uveljavitev odloka osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporabljati pa naj bi se začel s 1. 1. 1986. Takšna ureditev je primerna tudi iz obračunskih tehničnih razlogov, gostinskim organizacijam združenega dela in samostojnim gostincem ne bo treba opravljati izrednih inventurnih popisov.

Uprava za družbene prihodke
SO Litija

točka 5

Osnutek 12. 11. 1985

Na podlagi 33. in 38. člena in devete alineje 206. člena statuta občine Litija (Uradni list SR Slovenije št. 28/83), 1. in 10. člena zakona o davku na promet nepremičnin (Ur. list SR Slovenije, št. 27/72, 39/74, 11/79, 23/83 in 27/85) in 2. člena zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Uradni list SR Slovenije, št. 39/74 in 4/78) je skupščina občine Litija na seji zбора združenega dela dne in na seji zбора krajevnih skupnosti dne sprejela

ODLOK o davku na promet nepremičnin

1. člen

V občini Litija se plačuje davek na promet nepremičnin po zakonu o davku na promet nepremičnin in po določbah tega odloka.

2. člen

Davek na promet nepremičnin se plačuje od prometne vrednosti kvadratnega metra kmetijskega zemljišča, nezazidavnega stavbnega in drugega zemljišča ter od prometne vrednosti kvadratnega metra gradbenega objekta oziroma od razlike med prometno in gradbeno vrednostjo gradbenega objekta.

Stopnje prometnega davka, predpisane s tem odlokom, so proporcionalne in progresivne, urejene po sistemu stopničaste progresije.

3. člen

Davek na promet kmetijskega zemljišča se plačuje od prometne vrednosti kvadratnega metra po stopnji 15%.

4. člen

Davek na promet nezazidanega zemljišča ali drugega zemljišča, ki se ne uporablja za kmetijske namene, se plačuje od prometne vrednosti kvadratnega metra po naslednjih progresivnih stopnjah:

Prometna vrednost zemljišča kvadratnega metra

nad	do	davek
	72 din	15%
72 din	215 din	10,80 din +20% nad 72 din
215 din	358 din	39,40 din +25% nad 215 din
358 din	429 din	75,15 din +30% nad 358 din
429 din	500 din	96,45 din +36% nad 429 din
500 din	572 din	122,01 din +42% nad 500 din
572 din	644 din	152,25 din +48% nad 572 din
644 din	715 din	186,81 din +54% nad 644 din
715 din		225,15 din +60% nad 715 din

5. člen

Davek na promet gradbenega objekta na prometno vrednost kvadratnega metra se plačuje po stopnji 25%.

Za razliko med prometno in gradbeno vrednostjo gradbenega objekta od kvadratnega metra površine, se davek plačuje po naslednjih stopnjah:

Razlika med prometno in gradbeno vrednostjo gradbenega objekta

nad	do	davek
	1.430 din	15%
1.430 din	4.290 din	214,50 din +20% nad 1.430 din
4.290 din	7.865 din	786,50 din +25% nad 4.290 din
7.865 din	12.155 din	1.680,25 din +30% 7.865 din
12.155 din	16.445 din	2.967,25 din +40% nad 12.155 din
16.445 din		4.683,25 din +50% nad 16.445 din

6. člen

Če prodajalec odtuji nepremičnino pred potekom petih let od pridobitve z nakupom ali darilom, se davek, odmerjen po 3., 4. in 5. členu tega odloka, poveča za 30%.

7. člen

Davek na promet nepremičnin se ne plačuje, če gre za prvo prodajo poslovnega prostora, zgrajenega s sredstvi uporabnikov družbenih sredstev občanom za opravljanje dejavnosti. Oprostitev se ne prizna, če uporabi občan poslovni prostor za bife ali dejavnost bifejskega značaja.

8. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SR Slovenije, uporabljati pa se od 1. 1. 1986. Z dnem 1. 1. 1986 pa preneha veljati odlok o davku na promet nepremičnin (Uradni list SR Slovenije št. 11/81 in 12/82).

Predsednik skupščine občine
Litija
Branko Pintar

Obrazložitev:

Skupščina občine Litija je s statutom pooblaščenca, da z odlokom ureja predpise s področja davkov. V 9. alineji 206. člena statuta je določeno, da zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti enakovredno sprejemata odloke in druge splošne akte s področja davkov, tako in drugih davščin. V 1. členu zakona o davku na promet nepremičnin je predpisano, da občine z odlokom uvajajo davek na promet nepremičnin in predpisujejo višino davčnih stopenj.

Dogovor o temeljih davčne politike (Uradni list SFRJ št. 11/85), ki so ga sprejele republike in pokrajini, določa devizno politiko o davku na promet nepremičnin, republike in pokrajini pa zakon oziroma občine odloke uskladijo s tem dogovorom.

Republika Slovenija z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o davku na promet nepremičnin (Uradni list SRS št. 27/85) dopolnjuje in usklajuje sistem davčnih oprostitev, na novo ureja davčno osnovo in sistem davčnih stopenj. Med drugim zakon s spremembami ureja naslednje:

- da občinske skupščine predpišejo višje davčne stopnje, če lastnik nepremičnino, ki jo je pridobil z nakupom ali darilom, odtuji pred potekom petih let od pridobitve,
- da občinske skupščine svoje odloke o davku na promet nepremičnin uskladijo do 1. 1. 1986.

Določbe Dogovora o temeljih davčne politike o davku na promet nepremičnin in določbe zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o davku na promet nepremičnin so z ustreznostjo vsebine vgrajene v pripravljeno gradivo dogovora o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986 do 1990 občin v SR Sloveniji. Predloženi osnutek odloka o davku na promet nepremičnin je usklajen z vsemi temi dokumenti. Sedanji odlok o davku na promet nepremičnin vsebuje različne davčne stopnje glede na namensko uporabo nepremičnine, ki so urejene po sistemu stopničaste progresije in sicer posebej na prometno vrednost kvadratnega metra kmetijskega zemljišča, stavbnega zemljišča in posebej na prometno vrednost kvadratnega metra gradbenega objekta.

V predloženem osnutku odloka je predpisana povečana obdavčitev za tisto nepremičnino, ki jo lastnik pridobi z nakupom ali darilom in odtuji pred potekom petih let od pridobitve. Povečana obdavčitev, ki je predvidena v 3., 4. in 5. členu osnutka odloka, je predpisana v 30% povečanih stopnjah od tistih, ki so predvidene za nepremičnine, odtujene po preteku petih let od pridobitve.

Odlok o davku na promet nepremičnin naj bi začel veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporabljal pa bi se od 1. 1. 1986 dalje, s tem dnem naj bi prenehal veljati sedanji odlok.

Uprava za družbene prihodke
SO Litija

DELEGATSKA VPRAŠANJA IN ODGOVORI

DELEGACIJA KRAJEVNE SKUPNOSTI DOLE

Vprašanje: Kdaj bo asfaltirana cesta Radeče—Dole?

Odgovor: V srednjeročnem obdobju 1986 — 1990 leta, glede na materialne možnosti v cestnem gospodarstvu, ni predvideno asfaltiranje ceste Radeče — Dole, kot tudi ne ceste Reka — Velika Preska — Dole.

To je razvidno tudi iz planskih dokumentov Samoupravne cestne skupnosti občine Litija.

Občinski komite za planiranje
in družbenoekonomski razvoj SO Litija

DELEGACIJA KRAJEVNE SKUPNOSTI LITIJ—LEVI BREG

Vprašanje: Kje je v Litiji določena lokacija za bazen, kako bo s pridobitvijo zemljišča za bazen za katerega vlada v Litiji velik interes in potreba?

Odgovor: V zaključni fazi je priprava prostorskih sestavin predloga »Dolgoročnega plana občine Litija »Litija 2000«, v sklopu katerih je opredeljeno tudi zemljišče za športni park na Ježi v Litiji t.j. na prostoru od povezavne ceste Zasavje in Grbinske ceste do naselja Ježa.

V sklopu tega parka je predvidena tudi izgradnja bazena.

Glede na pobude iz javne razprave o osnutku Dogovora o temeljih družbenega plana občine Litija za obdobje 1986 — 1990 je izgradnja odprtega plavalnega bazena opredeljena kot planska naloga za srednjeročno obdobje 1986 — 1990 leta.

Pridobitev zemljišča za gradnjo tega objekta kot tudi izvedba vseh ostalih aktivnosti, vključno z zagotovitvijo potrebnih finančnih sredstev za izgradnjo bazena, je naloga investitorja.

Mnenja smo, da je potrebno te aktivnosti voditi v sklopu občinske telesnokulturne skupnosti, tako je tudi opredeljeno v osnutku resolucije o izvajanju družbenega plana občine Litija za obdobje 1986 — 1990 v letu 1986.

Občinski komite za planiranje
in družbenoekonomski razvoj SO Litija

Vprašanje: Kdaj bo ŽTP Ljubljana pristopilo k gradnji podhoda z obojestranskimi dostopi s severnega dela Krajevne skupnosti Litija—levi breg?

Odgovor: V zadnjem obdobju se namenja posebna skrb rekonstrukciji postajnega območja železniške postaje v Litiji.

Na podlagi izdelane idejne zasnove za rekonstrukcijo celotnega postajnega območja, je sedaj v izdelavi projektna dokumentacija za izgradnjo podhoda na levi strani železniške proge od Topilniške ulice in Kidričeve ceste pri Predilnici Litija.

Po zagotovilih predstavnikov ŽG ŽTO Ljubljana je izgradnja prej navedenih objektov kot opredeljena planska naloga na ravni občine Litija kot tudi ŽG ŽTO Ljubljana predvidena v letu 1986. Sredstva bodo zagotovljena iz mednarodnega kredita za modernizacijo železniške proge.

Ob tem velja poudariti, da investitor t.j. ŽG ŽTO Ljubljana pri izgradnji dostopnih poti do podhoda na železniški postaji zahteva, da se ustrezna sredstva zagotovijo tudi iz občinskih virov.

Občinski komite za planiranje
in družbenoekonomski razvoj SO Litija

Vprašanje: Kdaj bodo predloženi osnutki dokumentov, ki bodo za naslednje srednjeročno obdobje urejali, da bodo delavci prispevek 0,3% iz osebnega dohodka plačevali za tisto krajevno skupnost, kjer prebivajo, kar velja tako za delavce, ki so zaposleni v občini Litija in izven nje?

Odgovor: Izvršni svet Skupščine občine Litija je predložil v obravnavo in sprejem zborom Skupščine občine Litija predlog Dogovora o temeljih družbenega plana občine Litija za obdobje 1986 — 1990 leta.

V tem dokumentu je v poglavju I. Krajevne skupnosti v tretjem odstavku 48. člena predvideno, da bodo delovni ljudje in občani za uresničevanje nalog v krajevnih skupnostih združevali sredstva po prispevni stopnji 0,5% iz dohodka oziroma iz čistega dohodka. Osnova za obračun je bruto osebni dohodek.

V četrtem odstavku istega poglavja pa je opredeljeno, da se bodo krajevne skupnosti na osnovi samoupravnega sporazuma opredelile za združevanje ustreznega dela sredstev, s katerimi se bo pospeševal razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti na področju komunalno-infrastrukturnih objektov.

Mnenja smo, da se ne bi pristopilo k pripravi delovnih zasnov omenjenega samoupravnega sporazuma (podlaga za sklenitev bo v sklenjenem »Dogovoru...). Aktivnosti bi verjetno morale potekati v okviru Občinske konference SZDL Litija, ki aktivno sodeluje tudi pri razreševanju predmetnega vprašanja na ravni regije. Občinski komite za planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Litija bo izdelal analizo uresničevanja sedanjega samoupravnega sporazuma, kot besedilo novega samoupravnega sporazuma oz. ustrezne druge strokovne podlage za sporazumevanje (npr. analiza razvitosti KS) na osnovi usmeritev, ki bodo dogovorjene v okviru OK SZDL Litija v sodelovanju s KS.

Občinski komite za planiranje
in družbenoekonomski razvoj SO Litija

Vprašanje: Kdaj bodo štiri kmetije iz centra starega dela Litije umaknjene, saj takšno stanje zavira vsak sodoben razvoj mesta?

Odgovor: Reševanje tega vprašanja ni tako enostavno in hitro rešljivo saj terja veliko sredstev, ki pa jih ni, in pa medsebojna sodelovanja vseh institucij ter prizadetih nosilcev kmečkih gospodinjstev.

Vendar pa je potrebno poudariti, da se je k razreševanju teh vprašanj pristopilo, po našem mnenju zelo načrtno in sistematično.

Na podlagi predhodnih razgovorov s prizadetimi lastniki kmečkih gospodarstev v centru starega dela mesta Litija in njihovih predlogov bodo v prostorskih sestavinah dolgoročnega plana občine Litija »Litija 2000« opredeljena zemljišča kot rezervati za preselitev kmečkih gospodarstev in centra mesta.

Medtem ko pa časovno ni opredeljena preselitev saj je le-ta pogojena s predhodno zagotovljenimi finančnimi sredstvi. Iz teh razlogov, bo potrebno opredeliti prioriteto, ki jo bo pogojeval poseg v prostor starega dela mesta Litija in ob tem opredeliti tudi vir sredstev.

Občinski komite za planiranje
in družbenoekonomski razvoj
SO Litija

Vprašanje: Zakaj pristojni organi niso prav nič ukrepali, da bi preprečili gradnjo hleva v neposredni bližini stare osnovne šole v Litiji? Kdo je odgovoren za to, da se v centru mesta ob novem prizidku za šolo gradi nov hlev? Kaj bodo pristojni organi ukrenili, da bo ta napaka odpravljena?

Odgovor: Občinski komite za planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Litija je že dostavil Izvršnemu svetu Skupščine občine Litija obširno informacijo v zvezi z izdajo potrdila za vzdrževanje del na gospodarskem posloju Tičar Naceta.

Obseg vzdrževalnih del je bil opredeljen na podlagi strokovnega oglada vseh pristojnih inšpekcij in njihovih soglasij oz. zahtev (požarni).

Na kolegiju funkcionarjev, ki vodijo upravne organe in strokovne službe SO Litija dne 4. 11. 1985 je bilo dogovorjeno, da iz navedenih razlogov in potrebne ugotovitve ali je obseg izvedenih del večji kot je bil dovoljen s potrdilom za vzdrževalna dela, poda odgovor na delegatsko vprašanje uprava inšpekcijskih služb SO Litija.

Občinski komite za planiranje
in družbenoekonomski razvoj
SO Litija

Vprašanje: Zakaj se še vedno niso konstituirali organi za realizacijo IV. občinskega samopriskpevka?

Odgovor: Odlok o uvedbi samopriskpevka v občini Litija je bil sprejet na skupni seji vseh treh zborov občinske skupščine dne 6. junija 1985. Z odlokom je bilo določeno, da s sredstvi za gradnjo šolskih objektov upravlja skupščina občinske izobraževalne skupnosti Litija, ki za ta namen lahko imenuje poseben operativni organ.

Na seji zborov izobraževalne skupnosti 26. junija 1985 so bile sprejete spremembe in dopolnitve statuta občinske izobraževalne skupnosti, s katerimi je bil kot poseben operativni organ opredeljen odbor za izvajanje skupnega programa investicij IV. občinskega samopriskpevka. S temi spremembami statuta so bile določene tudi pristojnosti odbora in način konstituiranja odbora.

Na podlagi kandidacijskega postopka, ki ga je vodila OK SZDL je skupščina občinske izobraževalne skupnosti na prvi naslednji seji dne 16. oktobra sprejela sklep o imenovanju odbora.

Glede na to, da je bil odlok o uvedbi samopriskpevka v občini Litija z odločbo Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije z dne 28. 10. 1985 razveljavljen bo na prvi naslednji seji občinske izobraževalne skupnosti potrebno sprejeti tudi ustrezen sklep v zvezi z odborom.

Občinski oddelek za splošne
upravne zadeve in občo upravo

VPRAŠANJE: Kdaj bodo pridobljena zemljišča za realizacijo programa IV. občinskega samopriskpevka v Litiji za športno dvorano in igrišča?

Odgovor: Naš upravni organ je kot za premoženjskopravne zadeve pristojni upravni organ sicer prejel formalno vlogo za pridobitev vseh zemljišč za realizacijo programa IV. občinskega samopriskpevka.

Da bi lahko izvedli postopek razlastitve pa bi, v skladu z zakonom o razlastitvi, ta vloga morala vsebovati še:

- uradni izvleček iz prostorskega izvedbenega akta s prikazom meje zemljišča in namena za katerega mora biti uporabljeno,
- cenilni zapisnik in dokaz, da ima razlastitveni upravičenec zagotovljena sredstva za plačilo odškodnine za nepremičnine, ki naj se razlastijo.

Tudi v primeru, da bo z lastniki sklenjena kupoprodajna pogodba in do razlastitve ne bo niti prišlo je potrebno cenitev predložiti javnemu pravobranilstvu.

Glede na navedeno ne moremo uradno uvesti postopka za razlastitev dokler ne bomo prejeli manjkajočih prilog.

Smo pa s prizadetimi lastniki opravili predhodne razgovore na katerih smo jih seznanili z zahtevo, približnim obsegom zemljišča, ki je potrebno za gradnjo ter se seznanili z njihovimi zahtevami (zamenjava zemljišča, odškodnina), ter o njih obvestili predstavnike skupnosti za realizacijo programa III. občinskega samopriskpevka.

Občinski oddelek za splošne
upravne zadeve in občo upravo

DELEGACIJA KRAJEVNE SKUPNOSTI PRIMSKOVO Vprašanje: V KS Primskovo imamo za vzdrževanje 28 km krajevnih cest. Na posameznih odsekih od časa do časa organiziramo delovne akcije za popravilo. Teh akcij pa se udeležujejo vedno eni in isti krajan, nekateri pa se teh akcij sploh nikoli ne udeležijo, čeprav cesto še največ koristijo.

Ali je možno, da se te posameznike prisili, da pridejo na delovno akcijo ali finančno prispevajo? V kolikor se to ne da, nas zanima, če lahko občinska skupščina te posameznike obremeni pri odmeri davkov?

Odgovor: Že v naravi prostovoljnih delovnih akcij je, da temeljijo na prostovoljnosti in solidarnosti in zaradi tega seveda ni možno, da bi posameznike, ki se teh akcij ne udeležujejo k temu fizično prisilili. Pač pa je v primeru, da je v krajevni skupnosti uveden samopriskpevek v delu posameznega zavezanca možno zavezati, da v kolikor ne opravi predpisane števila delovnih ur, oziroma ne opravi prevoza ali druge z aktom o uvedbi samopriskpevka določene storitve, to obveznost izpolni v denarju.

Seveda tudi ni možno, da bi občinska skupščina te posameznike posebej obremenila pri odmeri davkov.

Občinski oddelek za splošne
upravne zadeve in občo upravo

DELEGACIJA KRAJEVNE SKUPNOSTI DOLE:

Vprašanje: Zakaj socialno skrbstvo ne daje socialnih pomoči tudi tistim občanom, ki so sicer socialno močno ogroženi, vendar pa so formalno tudi lastniki manjših zemljišč, ki pa jim ne pomagajo pri izboljšanju njihovega socialnega stanja?

Odgovor: 74. člen samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic sicer resda določa, da je do denarne pomoči kot dopolnilnega vira preživljanja upravičen za delo nezmožen občan, ki je brez premoženja, nima oseb, ki bi ga bile dolžne in sposobne preživljati, njegovi prejemki pa ne dosega dogovorjene ravni socialne varnosti in živi v domači oskrbi. Vendar smo ob preverjanju trditve iz delegatskega vprašanja ugotovili, da Center za socialno delo samo zaradi tega, ker bi bil prosilec lastnik premoženja ni zavrnil nobene vloge, čeprav je to potrebno storiti tudi v primeru, ko ni izpolnjen samo eden od citiranih pogojev. Smisel te določbe je v tem, da je občan preden išče družbeno pomoč za zagotovitev svoje socialne varnosti, dolžan izčrpati vse svoje možnosti — torej tudi načeti svoje premoženje.

Z uveljavitvijo samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic je bilo potrebno ponovno ugotavljati upravičenost do družbene denarne pomoči vseh prejemnikov. Z območja KS Dole so štirje občani izgubili pravico do družbene denarne pomoči kot dopolnilnega vira. V vseh štirih primerih ni bil osnovni razlog za prenehanje to, da so upravičenci imeli nepremičnine, ampak niso bili izpolnjeni tudi ostali pogoji iz 74. člena samoupravnega sporazuma: šlo je za občane, ki niso bili nezmožni za delo ali pa imajo otroke, ki so jih dolžni in sposobni preživljati. V posameznih primerih pa so upravičenci tudi odklanjali, da bi se na zemljišču vknjižila terjatev na račun prejetih denarnih pomoči.

Premoženje je tudi ovira za pridobitev denarne pomoči kot edinega vira preživljanja, izpolnjen pa mora biti še dodaten pogoj, da je občan brez vsakih dohodkov oziroma prejemkov. Takšna pomoč je bila ukinjena enemu občanu z Dol, vendar je bil odločilni razlog za ukinitve to, da družina po ugotovitvah Centra za socialno delo ni več materialno ogrožena.

Iz navedenega je razvidno, da samo formalno lastništvo manjših zemljišč v praksi ni razlog za odklonitev družbene denarne pomoči, čeprav bi po črki predpisa to lahko bilo, ampak se ugotavlja in ocenjuje celotne socialne razmere ogrožene družine.

Občinski oddelek za splošne
upravne zadeve in občo upravo

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija. Glavni urednik: Miro Kaplja. Odgovorni urednik Glasila občanov: Jože Sevljak; odgovorni urednik Delegatskega obveščevalca: Tine Brilej. Lektor Glasila občanov: Jelka Belec. Ureja uredniški odbor. Predsednik časopisnega sveta: Hilda Bole. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Priprava za tisk: DIC, TOZD Grafika Novo mesto. Tisk: Tiskarna ljudska pravica. Naslov uredništva: Litija, Parmova 9, tel.: 881-617. Časopis prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.